

БЮЛЕТЕН

Культурно-информационен център
на българското малцинство "Босилеград" – гр.Босилеград

Година 22, брой 92-93, септември 2019

Цена: 100 динара - 2 лв. - 1 евро

Пред паметника на Левски по повод 18 юли

БЮЛЕТИН

Основател и издател: гражданско сдружение
Културно-информационен център “Босилеград”,
Босилеград, ул. Маршал Тито“ N:15

Web: www.kicbos.org

Жиро сметка: 205-115077-80

IBAN/RS35205001766666500085

Телефон/факс: (00381)017-878-254

e-mail: kicbos@gmail.com

Редакция: Иван Николов, Александър Димитров,
Радко Стоянчов

Постоянни сътрудници: Д-р Ангел Джонев,
Валентин Янев, Александра Димитрова, Тодор
Димитров, Новица Станков, Димитър Димитров-
Треперски, Димитър Стефанов Димитров, проф.
Лозан Митев, Драголюб Иванчов

Главен и отговорен редактор: Иван Николов

Печат: Графично предприятие “СВЕН”, Ниш, ул.
“Стоян Новакович“ N: 10, тел.:(018)248-142

ISSN 2217-7647

CIP - Каталогизирано в публикация на Народната
библиотека на Сърбия, Белград, 32+659(497.11)

COBIS.SR-ID 187911692

На кориците: 1 и 4 - Детска олимпийска ваканция
Босилеград 2019, финансирана по програмата
на МВНР „помощ за развитие

СЪДЪРЖАНИЕ

- Доживотен затвор без право на помилване.....стр. 3 - 4
- 100 години Ньойският призрак над България.....стр. 5 - 8
- Граждански комитет „Западни покрайнини
-Меморандум..... стр.9
- Паразитни промени.....стр. 10-12
- Мъртвата хватка на Косово.....стр. 13
- Протест и контрапротест в Босилеград.....стр. 13
- За (еко)логичната катастрофа на Босилеград.....стр. 14
- За протестите, контрапротестите,
истината илъжата.....стр.15
- „Публична дискусия“ зад затворени врати?.....стр. 16-17
- За бесовете на попа и кмета.....стр. 17-18
- Лично становище на Националния съвет
на българите в Сърбия.....стр. 18-19
- За уважението и достойнството.....стр. 19-20
- Една кръгла маса като провокация.....стр. 20-22
- Поредно унижение на българското малцинство....стр. 22
- Синдромът на раздвоените личности.....стр. 23-25
- Николай Бареков със Владимир Захариев.....стр. 25
- Буренясването на един проевропейски документ.стр. 26
- Абдикираме ли от ДАБЧ или от
българите в чужбина.....стр. 27-28
- ДСБ – Писмо до Президента Вучич.....стр. 29
- Извършителите и поръчителите.....стр. 30
- ГК отменени визи за студенти.....стр. 30
- Живот и дейност на легендарния водач
на „Въртоп“ Иван Гьошев.....стр. 31-36
- Фалшификации в албума с
българските престъпления.....стр. 37-40
- За Македония.....стр. 41-43
- Да се откажеш от бащината къща.....стр. 43-44
- Ще останем ли в плен на
„политиката на идентичността“.....стр. 45 - 47
- Добросъседството: кой пречи?.....стр. 48
- Най-голямата ни трагедия е
недоверието към България.....стр. 49-51
- Съединение на Източна Румелия
с Княжество България.....стр. 52-53
- Защо сръбските духовници забравиха.....стр. 54-56
- Човекът с гръб към стената.....стр. 57-58
- Котка по гръб падали.....стр. 58-59
- КИЦ дейности.....стр. 60-68
- Поезията и духовната дипломатия на Е. Сугарев...стр. 69
- Сатира...стр. 70

Този двуброй се издава с финансовата подкрепа на Президентството на Република Сърбия

Доживотен затвор без право на помилване

100-годишнината от Ньойския договор и 99 години от окупацията на Западните български покрайнини се посрещат почти с мълчание от българското общество. Българската политика и дипломатия искат тихичко, по терлици, да се измъкнат от отбелязването на тая щекотлива историческа дата на която победителите в Първата световна война в Парижкото предградие Ньой ни осъдиха на доживотен затвор без право на помилване. Още по лошото е, че за тия 100 години ние приехме и усвоихме робството като начин и философия на живот. Научихме се да си мълчим, да се покоряваме на властта, да се ослушваме какво, къде и пред кого говорим от страх да не би някой да ни докладва пред ония сламени чучела назначени в тъмните коридори на комунистическата държавна сигурност и благословени от владиката на СПЦ (с пагони на ДС) и то не пред Евангелието, а направо пред Начертанието на Гарашанин.

Така осветени и освободени от задължението да спазват демократичните принципи, Конституцията, законите и моралният кодекс на християнството, сламените чучела се превърнаха в нашите господари на живота и смъртта. Това естествено няма как да стане без покровителството на Белградските управници които им дърпат конците. И то най-много по време на изборите, тогава, когато плахо се появява дилемата за статусквото или промените. Нито една демокрация не може да надскочи културното ниво на своите избиратели. Дори и когато могат свободно да избират, избирателите избират съгласно своите вътрешни културни и морални убеждения. Това дава възможност чрез опростачаването на 50% плюс един от избирателите тираните да дойдат на власт и тогава с демокрацията е свършено.

Възможно ли е изобщо в нашата 100-годишна тъмница да се приложат общоприетите принципи на свободата и демокрацията? Простият отговор е, не. Защото ако робите имаха право на свобода и демокрация, първото което щяха да направят, е да сринат тъмницата и да избягат от нея. Точно както се случи със свободните и осъзнатите югославски народи и народности след смъртта на диктатора Тито. Те просто поискаха свободата и независимостта си, бориха се за нея и югославската тъмница се сринна. Светът им подаде ръка. На нас никой не ни подаде ръка. Включително и майка България. Тя само безуспешно се опита да ни подобри условията за живот в затвора, но строго ни подвижна да си седим в него. Само че затворът си е затвор и младите подрастващи поколения не искеха да живеят в него. Те просто избягаха и се разотидоха по света да си живеят живота. На тях изобщо не им

време за стогодишната ни борба за освобождение и присъединение към отечеството. Зовът на почвата и кръвта е непознато чувство за тях. Не искат да си съсипват живота с нашата обречена борба. Останаха само тъмничарите които продължават да вилнеят изживявайки мрачните си нагони за власт и грабеж. Гонят всеки който се опитва да дойде, да инвестира, да предложи работа и препитание на хората. Обладани от еничарския синдром и от извратеният чужд патриотизъм, те яростно преследват инвеститорите, бъркат в дамските чанти и джобовите на сънародниците ни на границата когато те тръгнат за Босилеград, пръскат ги със сълзотворен гас, псуват албанците които идват от време на време да изиграят мач на „Пескарата“, разпродават реките, рудните богатства, горите, съсипват природната среда, всичко наследено от предците. Искат след тях да не остане нищо. Да няма кой да им поиска отговорност за престъпленията срещу собствения си народ и собствените си деца. Да няма даже кой да произнесе историческата присъда над тях, да ги заклеми и да отпрати проклятие от името на потърпевшите и прогонените. И вече са на финала. Селата, сега вече и улиците в Босилеград са пусти. За половин век, хората са десет пъти по-малко. Трийсетина деца на година тръгват на училище и около двеста поемат пътя към отвъдното. Духовите на Гарашанин, Милош Милоевич, Стоян Новакович, Коста Печанац и други сигурно тържествено танцуват на оня свят. Оределите национално мислещи български патриоти в България организираха няколко научно-исторически конференции за Ньойския договор, от време на време

се появява по някоя патетична статийка или интервю по сайтовете и вестниците и това е всичко. Ония които искат да ни помогнат, не могат, ония които могат, не искат. Никой не иска да каже това, което виси във въздуха: че сме обречени, не за друго, а защото българските политици се опитват да се правят на суперевропейци сакън да не ги обвинят, че проявяват териториални претенции към своите окупирани територии в съседните държави. Това, според тях, вече е демоден, и се задоволяват да говорят общи приказки за човешките права, отворените граници, европейските фондове и пр. Чакат Сърбия да влезе в ЕС и тогава вече ще потече мед и мляко и всички, хванати за ръчички ще тръгнем към обетованата земя и вечният мир.

Имам чувството, че вече 100 години играем един продаден мач. Капитаните на нашият отбор в решителните моменти винаги подритват топката към играчите на противника а и съдията винаги е готов да свири дузпа срещу нас. Ние сме нарочени да загубим мача по всяка цена дори и ако играем по всички правила на играта. На официалните срѣб-

ско-български срещи на високо равнище, София все още е в ролята на подсмърчаща сестричка пред големия брат. Навремето се наслушах на високопоставени български дипломатически служители които се топеха от възхищение докато ми говореха за онази идеализирана, „западна“ Югославия към която те по времето на Живков, обръщали телевизионните си антени. Югославия на дънките и чорапогащниците, на дънките и шоколадите, на Миле Китич и Лепа Брена. Никой от тях не говореше за Югославия „тъмницата на народите“, за Голи оток, за Кървавия Божич, за убийствата на техните сънародници на границата. И все още съжаляват за нея. И до днес не могат да проумеят защо тази „прекрасна държава“ трябваше да се разпадне точно по времето когато Европа се обединяваше. Не могат, защото им липсват заметените факти от комунистическата историография.

Три десетилетия след падането на комунизма в България, продължавам на същите срещи на високо равнище да слушам старите комунистически мантри за българското малцинство като мост на сътрудничество между двете братски държави, българската подкрепа за сръбското еврочленство и никога по-добрите отношения между двете държави! Точно по времето когато българите в Западните покрайнини издъхват! Вярвам, че имената на тия български политици ще бъдат записани в най-срамните страници от българската история. Договореностите в Белград се забравят веднага след официалните пресконференции. Питам се, какво ли си мислят сръбските държавни представители за поетите ангажменти към българското малцинство, когато кортежите с българските държавници минат Калотина? Не бих се изненадал, ако по техен адрес им пуснат в гърба по някоя сочна сръбска псувня. Прекалено добре познавам техният манталитет за да се съмнявам. Основание за това намирам и в антибългарското изказване на Милован Дрецуц това лято по сръбските телевизии. И в последвалото изказване на сръбският външен министър Дачич по адрес на българският премиер Бойко Борисов. И то точно по времето на „най-добрите българо-сръбски отношения“. Нека да не се лъжем повече. Българо-сръбските отношения никога не са били добри. Те винаги са били лицемерни. Винаги са водили войни за територии, винаги са принадлежали към различни и взаимно противопоставени геополитически пространства. По времето на Първата световна война на страната на Антантата и Централните сили. После, когато Югославия уж се стремеше към Запада, България се стремеше към Изтока. Днес, когато България е част от Запада, Сърбия гледа към Изток. Диалог може да се води и да доведе до резултати когато се говори на един език и се преследват общи цели и ценности. Такива няма и няма да ги има дори и когато в Западните покрайнини не остане нито един българин и правата на българското малцинство отпаднат от дневния ред на сръбско-българските отношения. Българското малцинство в Западните покрайнини е жертва на вековните сръбско-български противоречия и само краен лицемер може да каже, че то е „мост на разбирателство и сътрудничество“. Дори и тия ли-

цемерни отношения пак почиват върху жертването на българските интереси.

Лицемерна е и българската подкрепа за сръбското еврочленство. Еврочленството на Сърбия зависи не от българската подкрепа, а от самата нея. От желанието и готовността да изпълнява и усвоява европейските критерии и изисквания и то пред погледа на всички европейски държави. Тя не го иска това членство. Тя не иска да преосмисли историята си защото ще трябва да признае историческите фалшификации и измами върху които почиват основите на сръбската държавност. Тя не иска да се демократизира, защото не знае дали в един момент Войводина, Санджак или Западните покрайнини няма да поискат да си отидат по демократичен път. Тя не е готова да признае независимостта на Косово и все още мечтае да си го върне, въпреки че и идея си няма какво ще прави с албанците които живеят там. Тя не иска да стане част от европейското икономическо пространство, защото знае, че пазарните правила ще съсипят сивата икономика върху която почива управляващата политическа класа. Сърбия днес просто не е готова да плати цената на евроинтеграцията си въпреки спорадичните проевропейски изказвания. Брюксел също не е готов да я приеме преди тя истински да се европеизира. Още повече че Русия, Китай и Турция ѝ дават лъжливи надежди за дневно-политическа употреба. И за да си купят или да продадат нещо на изгодна цена.

И докато сръбските управници тъпчат на едно място, десетки хиляди млади и предприемчиви сърби, бъдещето на страната, я напускат за да не се върнат никога вече. Засега никой не се замисля до какво ще доведе всичко това в скоро бъдеще. Нека да дойдат в Босилеград за да видят на какво скоро ще заприличат и други градове в Сърбия. Пустите улици с по някоя лъскава кола с български номера, възрастни хора, мургави обитатели на гетата и негри пред бежанския център.

Има ли надежда? Гражданите по някога се изливат по площадите с искания за свободни и демократични избори. Но телевизиите не се интересуват от тях. Те приспиват нацията с някаква паралелна виртуална реалност, в която няма безработица, ниски заплати, високи сметки, отчаяние и отчуждение. Има в изобилие риалити програми които забавляват аудиторията с долнопробни биг-брадър изпълнения, в които събраните от кол и въже герои, денонощно се псуват, бият, мразят и тъпчат, събличат се и си показват интимните части. Под маската на някакво просташко забавление и свобода, вместо култура, образование и вяра се промовира концепцията на конц-лагера като обществен модел и идеал на съвременния човек който полугол подскача на гладиаторската арена в компанията на тетовирани зверове, курви, наркомани и пияници.

В такава компания, Спартак няма никакъв шанс. Началото на революцията ще започне не когато осъзнаем, че сме достигнали дъното, а когато осъзнаем, че трябва да изгасим телевизора.

Иван Николов

100 години Ньойският призрак над България

В навечерието на 100 годишнината от разправата с България в Ньой - страх, безсилие, безразличие, забрава

На Българският парламент, президентство, правителство, политически партии, на православната църква, университетите, интелектуалните среди скоро им предстои тежко публично и международно изпитание – отбелязването на 100 годишнината от подписването на Ньойския диктат – 27 ноември 1919 г. За разлика отпреди 100 г., сега след около три месеца, няма да има заседания и декларация на парламента, няма да има обръщение към нацията на президента или министър председателя, няма да има всенароден молебен и камбанен звън, няма да има изложби, филми, конференции, издаване на книги, няма да има общонароден митинг в който всички партийни лидери да държат речи по този повод, няма да има спуснати черни знамена. Къщата на Иван Вазов ще си стои незабелязана и невзрачна, макар че именно тя бе символ на народната мъка, нещастие, протест и упование за справедливост в онзи злокобен миг.

Страх и безпомощност до днес

Премълчаването на идващата 100 годишнина от тази жестока дата в нашата съдба, ще се извърши така рутинно и ритуално, както обикновено през последните десетилетия – тук там някоя невзрачна статийка, кратки предъвкани думи в новините, които не могат да бъдат възприети пълноценно в съзнанието на зрителя или слушателя и нищо повече! Да не се връщаме още по-назад във времето, когато бе забранена всякаква обществена проява на протест срещу Ньойския диктат - режимите на превратаджиите и комунистите превърнали се в слуги на чужди държави. А от другата страна на бездната-където се намира народа (тази дума съзнателно не се използва в общественото пространство), вследствие тежкото промиване на мозъци, за голяма част от хората, тази дата не означава нищо или се отнасят с безразличие. Ето защо и в училищата, и в общините, и в битовото ежедневие едва ли ще се намерят сили за споделяне, обсъждане и прозрение към това събитие, което нанесе една от най-жестоките обществени рани в съвременната ни история. Отсъствието дори и на семейна памет ни пречи поне да се приобщим за миг с живота на нашите предци, за да станем съпричастни и да си спомним със съчувствие и болка за техните унижения, страдания, лишения и жертви заради амбициите на нашите безумни и слепи политици от началото на века, които първо ни забъркаха в Балканската касапница, а след това по жертвахта без всякаква политическа отговорност и войската и нацията в огъня на Първата световна война. Тази каста, която и до ден днешен брани своето право на ненаказаност, както и тогава, налагайки го със средствата на машинациите, пропагандата или диктатурата и в нашето съвремие ще прикрие и сниши, защото Ньойският въпрос не е по нейната лъжица. В хода на десетилетия постепенно е направено всичко, което вече е поразило успешно общественото съзнание и национална идентичност – тоталната забрава и пренебрежение към тъмните дела на „миротворците“ в Ньой. Гласът „Долу Ньой!“ вече е така заглъхнал, че или предизвиква недоумение, пренебрежение или от-

Проф. Лозан Митев
Граждански комитет „Западни покрайнини“

вращение. Така, в светлината на проекторите всички са доволни – и господарите на днешните управници, и колониалните властелини наричащи се бе си политически елит, техните медийни слуги и разбира се интелектуализацията се в абстрактни извънобществени измерения духовен и културен елит. А гражданина, заласан в своите ежедневни проблеми и с изкоренена емоционална и нравствена връзка с онези времена,

намира утеха в изкушенията на консуматорската култура на живота ден за ден. Безразличието към това сложно за обяснение и трудно за формиране на политическо събитие, явно ни пречи да си дадем сметка за палачите в Ньой и по-важното - за всичко, което стои в изграждането на технология на хулителство, унижение и отрицание на България и нашия народ в онези далечни времена. Пречи ни да си дадем сметка, че тогавашната политика и технология на сатанизиране на България, като ехо намира все още изяви в съвременността по един или друг перфиден начин чрез умелите хватки на медийната пропаганда както на запад, така и на изток. Конструкторите на Ньойския диктат вече напълно са забравени, но за жалост останки от нагласите на тази епоха се появиха през последните години за да покажат, че делото на Клемансо, Пашич и Лойд Джордж живее и днес. Че все още има хора останали под робството и хулите на Ньойския процес.

100 годишнината от процеса срещу България в Ньой бе уместно да бъде повод за фундаментален необременен от политически и международни зависимости, анализ и изследвания на тази смъртоносна машина, която бе създадена в името на мира. Би било редно да отхвърлим аксиоматичното безкритично и безусловно приемане на Ньойския диктат като даденост, като легитимна в правно, нравствено и хуманно отношение присъда срещу България. Именно възможностите на нашето общество и дистанцията то времето ни позволяваха да дадем гласност на тези институционални механизми на международните взаимоотношения наричани странно „право“ (със значение на правда, справедливост), които в Париж умело използваха всички интриги, манипулации, шпионство и продажничеството на част от нашия елит, за да изковат със садистична амбиция такъв тип наказания записани в Ньойския диктат, които Европейската цивилизация и ценности би трябвало ясно да отрецат, както е заклемен нацизма и комунизма и фашизма. Не, защото можем да променим миналото, а защото можем да докажем несправедливостта и да опазим достойнството и честта на България и нейния народ от онези епоха. Можехме, но вече е твърде късно. Да, бунта срещу Ньой започващ от покрусата и нещастията на нашия народ, след като разбира замисъла на нашите палачи в Париж, вече е овладян и умъртвен. Българското общество след 100 години вече е пренебрегнало и историческото и политическото, дори и нравствено хуманното измерение на една неправда. Безропотно възприемане на очевидните несъответствия и нарушения извършени в Ньой срещу

България е само израз на нашата духовна слабост и прекършено национално недостойнство. Приемането и премълчаването пред неправдата, освен всички морални опустошения, ни лишава и от правото да отстояваме човешките принципи, а от там и справедливостта, независимо, че България е една от загубили войната държави. И ако и до днес все още се повтарят като ехо квалификации към България от онази епоха, то ние сме си виновни, че не смеем, не можем, а по-страшното е, че и нямаме волята за ги разобличим. Защото за това е необходимо достойнството на едно общество, което въпреки наложените му политически забрани, няма да се откаже от правото на истината и справедливостта, които бяха потъпкани в Ньой през 1919 г.

27 ноември винаги е бил голямо притеснение за Българските власти, защото от една страна те нямат силата да поставят и отстояват една аргументирана морална и исторически верна позиция на протест срещу криминалния характер на присъдата над България в Ньой. От друга страна, мимолетните политически интереси и тежки външнополитически зависимости налагат върху нашите политически функционери и държавни чиновници мярката на послушание и сервилност, която е необходим белег за тяхната колониална снишеност по тази парлива тема, за да не се дразнят „големите“ с приказки за правда и морал. Това бездушно отношение е завладяло почти навсякъде общественото съзнание. Последниците са налице, пораждащи естествено дезориентация, политически инфантилизъм, безкултурие и липса на обществено разбиране за същността на това зло, което вече 100 години като някаква сянка на демон съсипва нашето пълноценно национално развитие.

Криминалният характер на събитията в Ньой

Ньойският диктат не е нито мирен, нито договор, макар че е направено всичко възможно той да бъде представен като перфектен документ в международно правно отношение. Всъщност става дума за един криминален международен акт, чиито последици трайно увреждат съдбата на цялото население на България. Въз основа на това, този криминален акт трябва да бъде нравствено и хуманно осъден от цялото ни общество, защото за подобен тип престъпления няма давност. Кой са най-значимите аргументи за такава квалификация, която дава ново измерение и основателна аргументация на отдавна съществуващите протести срещу този документ? Най-напред е необходимо да се изтъкне, че самата конференция в Париж свикана през 1919 г. се легитимира въз основава на общоприетите принципи на Удроу Уилсън, чрез които и победители и победени възприемат рамките на конференцията в търсене на справедливо и взаимно съгласно разрешение на ужасните последици от войната, както и отстраняването на причините за тези антагонизми. Но всичко, което е свързано с уреждането на Българския въпрос, е в пълно противоречие и нарушение на тези принципи. Т.1 „Мирни съглашения, сключени открито: дипломатията да работи искрено и публично.“, т. 3 „Премахване, доколкото е възможно, на всички стопански прегради и уреждане на еднакви търговски условия за всички народи, които са за мира.“, т. 11 „Възстановяване на Румъния, Сърбия и Черна гора. На Сърбия да се даде свободен излаз на море и отношенията между балканските държави да

се определят приятелски под влиянието на силите, като им се създадат условия за политическа и национална независимост и териториална цялост.“ Ето защо, от разстоянието на времето не може да не се приеме и тезата, че принципите на Уилсън по-скоро представляват едно от класическите оръжия във войната – духовното въздействие върху противника. (Не случайно апела за мир и основните принципи на Уилсън за справедливото, макар и идеалистическо разрешение на първата световна война, са декларирани през януари 1918 г. Те послужиха като много могъща примамка и психологическо оръжие за прекършване боеспособността на Българската войска. Като прибавим към това и на практика неконтролирана болшевишката пропаганда и шпионските дейности развивани в софийските партийни централи и на Южния фронт от една част на офицерството и войниците, е лесно обяснимо как се достигна до плачевното материално състояние на войската и загубата на всякакви обществени и национални ценности сред войнството довело до самоубийствените събития от Добро поле до Владая. В това окаяно състояние България нямаше никакви ресурси за своята защита в Ньой.)

На второ място в Ньой няма нито конференция, нито преговори, нито заседания за установяване на един бъдещ мир. Това, на което и до днес не се обръща внимание, е че в Ньой се провежда фактически съдебен процес. България е съдена за нарушения на Хагската конвенция за водене на война в обвинения за геноцид осъществен по време на Българската окупация в Сърбия от 1915 до 1918 г. Съдебния процес срещу България, по своя механизъм, по нищо не се отличава от Средновековните практики на инквизицията и показните съдебни процеси от Сталиновата епоха – едни и същи източници определят обвиненията, присъдата и изпълнението на наказанията. Разбира се, без право на защита (както е известно, Българската делегация е била фактически в условията на домашен арест, без право на никакви действия). И на трето място, но с огромно морално, политическо и правно отношение значение, трябва да се изтъкне, че обвиненията срещу България са основани на системно подготвени фалшификации.

От чисто хуманна гледна точка, постановленията на присъдата в Ньой изразяват една последователна безчовечност и жестокост, които не само водят до невъзможността да функционират не само държавните институции, но и умишлено са насочени към увреждане на социалното и икономическо развитие, функциите на държавата в международен план и може би, това, което се изпуска най-много – нанасянето на цялостна и дълготрайна психологическа и духовна травма върху обществения живот. Какви са конкретните обвинения в Ньой срещу България? Материалите по обвиненията срещу България са подготвени в Генералния щаб-бюрото за информация на Сръбската армия, след което са предоставени на т.н. Анкетна комисия за проучване на зверствата извършени от Българската армия в Сърбия по време на окупацията. Откритите документи за работата на тази комисия от архивите в Станфордския университет доказват безусловна необективност, некомпетентност, липса на професионализъм и неспазване на елементарни правила за разследване и документирание на престъпления. В тези документи се установява, че всъщност няма никаква международна ко-

мисия. Анкетната комисия е създадена и финансирана от държавата на Сърби, Хървати и Словенци (в края на 1918 г. има неустановен статут на Кралство Сърбия и другите новосъздадени образувания). Съставът на комисията на пръв поглед създава убеждението за обективност, неутралност и международно участие – Уилям Драйтън, Коста Комануди, Любица Новакович. Но американецът Уилям Драйтън пет години е сръбски офицер от артилерията по време на войната и с яростно антибългарски нагласи. Коста Кумануди, наистина има гръцко фамилно име, защото прадедите му са се преселили от Одринско в Белград, самият той е бил кмет на Белград и министър на финансите на Кралство Сърбия. А Любица Новакович е професор в Белградския университет – син на Стоян Новакович, най-успешния противник на България в Македония – автора на македонистичната доктрина. Фактически материалите на т.н. анкетна комисия, са повторение на изготвените документи и материали от Сръбското правителство и фрагменти от тях публикувани в пресата, но чрез тази комисия те придобиват псевдо легитимитет. На самия процес в Нюйорк тези материали се внасят като „Доклад на Съюзническа комисия по нарушенията на Хагската конвенция и международното право от България в Сърбия по време на окупацията 1915-1918 г.“. Само, че с тази бележка, че нито един член от тази комисия не е извършвал проучвания, не е посетил областите, които са предмет на доклада, а пряко се ползват сведенията от Анкетната „международна“ комисия, която се оказва, че е организирана и финансирана от Сръбското правителство. Докладът всъщност представлява обвинителен акт, който се позовава на документи събрани на тритомника „Синята книга“ с общ обем от 983 страници с над 450 първични документи, един фотографски албум с 54 фотографии (за които след съвременен анализ се установява, че една голяма част от тях са фалшификати). Събраните документални материали са дело на информационната служба на Сръбския генерален щаб, в който ключова роля по работата с България има сръбския офицер Рудолф Арчибалд Райс (немец с Швейцарско гражданство), който заедно с Уилям Драйтън са представяни като най-голямото доказателство за обективността и верността на събраните документи. Източниците на синята книга са главно разпити на дезертъори и пленници от Българската армия, придобити документи чрез разузнаване от щаба на Българската армия, свидетелства на чужденци, пребиваващи в България, разкази на местни жители и др. От събраните и създадени първични документи, обвинението срещу България, в размер на 57 стр., се подразделя както следва:

1. Убийства, мъчения, грабежи и зверства над пленници и ранени войници.
 - а. Унищожаване на болници
 - б. Бомбардиране на Битоля с цел унищожение на местното население и материалните ценности
2. Убийства без съд на беззащитно мирно население в Сърбия и Стара Сърбия/Македония.
3. Повсеместно провеждане на жестокости и мъчения сред населението.
4. Масови изнасилвания на жени и малолетни момичета, продаване на 8000 девойки в Османската империя.
5. Поголовно интерниране на населението.
6. Реквизиция, данъци и ангарии.
7. Грабежи.
8. Принудителен труд за населението.

9. Разрушения и грабежи в населени места – запалени над 50 000 села.

10. Насилствена асимилация и българизиране на сръбското население.

11. Унищожаване на Сръбския държавен суверенитет.

Съдържанието на всеки раздел включва такива описания, които са потресавачи за човешкото въображение и надминават мащабите и размерите на каквато и да било реалност и истина. Но поради това, че до сега Българската държава нито веднъж не е поискала проверка и експертиза за автентичността на представените документи, за критически анализ на фактологическия материал с възможностите на съвременната наука, то списъкът от обвинения веднага оказва така нужното психологическо въздействие за виновност и унижение у всеки, който го прочете безкритично било то наш сънародник дори и днес. А как ли е въздействало това зловещо четиво отпечатано на френски и английски език в Белград от Сръбското правителство и раздадено надлежно на всички представители на 37те страни победителки от Индия, Канада, Сенегал и мн. други, какво би било тяхното убеждение и поведение на конференцията, не се нуждае от обсъждане. За да може днешният човек да си направи равностметка колко ефективни са законите на човешката манипулация, независимо от средствата и времето, в които се прилагат, е уместно да се даде поне един кратък текст от заключението. „Антисръбската политика на Българската държава произлизаща от нейните компетентни власти е една животинска бруталност е с едно рафинирано зверство, което граничи със садизъм. Всички ужаси от най-страшните периоди на човешката история, за които се мислеше, че никога няма да се върнат, оживяха отново в тази част на Сърбия, в която преминаха Българите. Тук те не само са убивали хората и са изнасилвали жените, но също така са използвани най-разнообразни насилия, но и всички варианти на садизъм, започвайки турското набиване на кол и стигайки до канибалско печене на огън – започвайки от изнасилване на майките в присъствието на дъщерите им и дъщерите в присъствието на майките им, до насъскване на кучета срещу жените и нараняване на половите им органи. В своите прояви, най-важното е, че те не са единични. Зверствата са правени не само от Българските комити и Българските войници, но и от Български офицери. Не само Български офицери, но и Българската полиция. Това показва, че у Българите има не само една дива злосторна омраза спрямо Сърбите, но и въобще за такъв тип омраза. Цивилизования свят не може да остане при това равнодушен. Един народ, способен да мрази по такъв начин, и така необуздан в бесовското излияние на своята омраза, представлява опасност за всички свои съседи, а е и срам за съвремието, в което живее. Той е заслужил една примерна присъда и то колкото е по-строга, толкова това може да го освести за да няма подобни жестокости и безчовечност да не се проявяват в днешното време.

Председател на Съюзната комисия Л. Стоянович

Членове:

Бонасие

П.Гаврилович, пълномощен министър,

Х.Мейн британски делегат Слободан Йованович, професор от Белградския университет“

Много съществен детайл, за който трябва да си даваме сметка и днес, е ограничението, което се дава на Българската делегация да се запознае с обвинителни-

те документи и с произтичащия от това проект за присъда, наричан странно договор. Нашата делегация, държана в пълна изолация и без право на какъвто и да било достъп до сведения, материали, информация и контакти, е трябвало да представи писмен отговор - становище в рамките на 25 дни без да има право да провежда собствени проучвания, да ползва документи, да има връзка със страната и т.н. А е известно, че въпреки огромните усилия направени от членовете на делегацията, представеният от България отговор не е взет под внимание. Главната аргументация за жестоките постановления на присъдата срещу страната ни в Ньой 1919 г. са обвиненията в геноцид извършвани от Българската армия и окупационна власт спрямо Сърбия в периода 1915-18 г. Но истинските причини за определянето на тази присъда е стремежът за фактическото разрушаване на Българската държавност от страна на Съюзените сили и най-вече на Франция и Сърбия, с което тя да се превърне в лесна плячка за последващо анексиране в отговор на окупацията от страна на България на Македония и Моравската област по време на войната. Редно е, в този смисъл, да дадем една изключително висока оценка за доблест и крайна проява на политическа отговорност и принципност на тогавашния министър председател Теодор Теодоров, който виждайки всичко това отказва да стане съпричастен към целия фарс и демонстративно отказва да подпише смъртната присъда на България в Ньой.

Какви са последиците от Ньойския диктат?

Постановленията на този документ фактически довежда до катастрофални последици породили nihilизма, социалния антагонизъм, разпад на морала, създаването на всички предпоставки за могъщи външни идеологически и политически въздействия довели до жестоки събития в страната от 20те и 30те години на XX век (болшевишкия метеж, терористичното движение и взаимноизстреблението сред македонското движение), които най-добре може да се определят като необявена гражданска война. Психологическа и нравствена травма от Ньой, както и от предизвиканите от разкъсването на България процеси и до днес обезкървява духовния и социален потенциал на нацията чрез поддържането на стария механизъм за унищожението на обществото ни чрез създаването на социалния антагонизъм, но в нови условия сблъсквайки не русофили и русофоби, а комунисти и националисти. Исторците и коментаторите в медиите и до сега съзнателно или поради недостатъчно познания не изявяват публично, че в Ньой България е съдена въз основата на обвинения в престъпления против човечеството-геноцид. Съвсем ясно е, че това не е вярно и именно за това се крие истината, защото няма как толкова дълго време да се поддържа мита за заслуженото наказание на България в Ньой. Разбираемо е, че ако тази истина се разпространява днес в нашето общество, няма как това да не доведе до остра социална полемика, най-малкото заради националната ни идентичност – дали наистина Българския народ – неговата армия и правителство по време на Първата световна война е практикувала геноцид или не. Това е съществен въпрос, който засяга не само честта, но държавната и национална репутация. В този въпрос се корени и се фокусира впоследствие идеологията за генетично увредения Български народ способен единствено на зверства и разрушения, каквато се разпространява безконтролно в продължение на няколко

ко десетилетия без България да има възможност дори и да се защити от подобна пропаганда. Именно и това е големия ни недъг и слабост, които пораждаат всички последици свързани с Ньойското наследство – мълчанието породено от страха, раболепието, незнанието и безотговорността на елита. България е осъдена за геноцид в Ньой чрез позоваване на Хагските конвенции от 1899 г. и 1907 г. Ето защо, разглеждането и отношението ни към процеса в Ньой 1919 г. 100 години по-късно не може да бъде деликатно подмината от държавническите фактори. Ако пак панически мълчим от страх, това е мълчаливо признание и съгласие с постоянно налаганите морално-психологически обвинения и квалификации срещу страната ни. Ако имаме достойнство, то поне трябва справедливо и честно да изучим отново всичко и да кажем истината на обществото и на Европа. Най-малкото за да се извиним и поискаме прошка, ако е така, или ако не, то ние да поискаме извинение и прошка от Стара Европа и Сърбия за 100 годишните несправедливи обвинения и обиди. Но най-важното е истината и коректно в правно и историческо отношение проучвани на тези обвинения, както и тези криминалните престъпления извършени от победителите по време на процеса в Ньой.

Има ли място общественото и национално обсъждане и разглеждане отново на тази парлива тема – Ньойския диктат днес? Дали 100 годишната давност вече не е довела до неадекватност и безсмислие такава дискусия? Може би за да се отговори на този въпрос, трябва да се вгледаме не само в това, дали ние сме наистина приемници и следовници на това общество и тази политическа реалност, която е изживяла тази жестока драма, или ние нямаме нищо общо с всичко това. На второ място, трябва да си зададем въпроса, как постъпват в подобни случаи цивилизованите народи, които тачат историята си, как постъпват включително и нашите съседи и бивши противници, с които днес ние откровено си подаваме ръка за едно безкористно и добросъседско сътрудничество. И в двата случая, Българското поведение се различава коренно от това на всички близки и далечни народи, които са имали подобни изпитания и драми през 20 век. Нито в Гърция забравят Смирна, нито в Армения забравят 1915 г., нито в Унгария забравят 1956 г., нито в Израел забравят за Холокоста, нито в Сърбия забравят за „Бугарския геноцид“ (особено мащабно през 2017 г. Сръбското общество, начело с висшите представители на властта почетоха 100 годишнината от Топличкото въстание). Унизителното положение, в което бе поставена България преди 100 години се нуждае от нравствена, културна, правна и хуманитарна ревизия от гледната точка на съвременната Европейска философия и ценностна система обявила създаването на съюз на еднакво достойни народи и култури. Ценностна система, която се основава на правото, законността и справедливостта – все принципи, които неотменно не само ни позволяват, но и ни задължават морално да поискаме повече светлина и истина за

Ньой за да осъдим нравствено и хуманно неговите създатели. Така, както всеки цивилизован народ пази ревностно всяка брънка от своята слава и трагедия. Ето защо, няма как друг да постави вместо нас този въпрос.

Време е Българското общество да прояви необходимото мъжество за да излекува тази жестока рана в нашата национална история.

ГРАЖДАНСКИ КОМИТЕТ „ЗАПАДНИ ПОКРАЙНИНИ“

МЕМОРАНДУМ

към Българските държавни институции, университети и училища,
граждански организации, Българската православна църква, медиите и обществото

След по-малко от 3 месеца си навършват 100 години от налагането на Ньойския диктат върху Българската държава, представяно като мирен договор сключен в името на принципите на мира, справедливостта, териториалната цялост, приятелското разрешаване на противоречията между народите (принципите на Удру Уилсън). Принудата и насилието над България да подпише и поеме задължения с документ, чиито текст е изпълнен само с непосилни и жестоки мерки, довежда до неизброими страдания и зловещи последици за нашия народ и държава през целия 20 век. И до днес, последиците от Ньойския диктат намират своето пряко безчовечно въздействие върху една малка част от нашия народ - Българите от Западните покрайнини, които вследствие на този жесток акт днес са пред изчезване.

Натискът върху Българското общество и държава да приеме и да се съгласи с тази оправдана с международното право жестокост, както и наличието на политически, институционални и медийни фактори в самото ни общество, които чрез мълчанието и бягство от хуманните измерения на проблема Ньой, доведоха до безкритичното и индиферентно отношение на обществото към проблема и още по-важното - на обществените елити. Днес за хората Ньой е аксиома, нормална даденост и дори справедливо възмездие срещу България заради участието ѝ в Първата световна война. Загубата на обществено съзнание и отношение към Ньойския диктат и като цяло, към Версайската концепция за международен ред всъщност е показател за крайно изостанало хуманитарно мислене, за дефицит на разбиране в смисъла на съвременната Европейска доктрина за уважението и признанието на всяка нация и държава в Европейския съюз и в Европа, за нуждата от опазване на фундаменталните човешки права и културна идентичност, за правна култура и воля за справедливост. Всъщност, Европейската концепция за мир днес е пълния антипод, и безапелационно отричане на концепцията в Париж от 1919 г., която не само не създаде мир, но и създаде касапницата през Втората световна война.

Робувайки на нагнетения страх и унижения от начало на ХХ век, както и на колониалните зависимости и комунистическата идеология от втората половина на ХХ век, Българските политики и институции не можаха и не искаха да чуят справедливия глас на протест от всички Българи срещу Ньой като акт на нехуманност. Така този глас бе задушен, а извършеното в Ньой се приема като свършен факт, без право на мнение, на позиция, на разследване.

Дистанцията от 100 години даде възможност да бъдат открити нови факти около събитията в Ньой, които изискват фундаментална промяна на нашето отношение към този акт от нравствена, хуманитарна, научна и политическа гледна точка. Анализът на подготовката, организацията, състава, механизмите, документите и решенията взети в Ньой срещу България показват наличието на системни умишлени престъпления под формата на фалшификации, манипулации на документи, фабрикуване на факти, на-

рушения на правни процедури, налагане на насилие и изнудвания спрямо Българските представители, идеологическа пропаганда и мн.др.

Многобройните обстоятелства на нарушения фактически превръщат процедурата в Ньой от мирна конференция в произволен съдебен процес срещу България в обвинение за нарушаване на Хагските конвенции за водене на война. Така постановленията срещу България имат характер на присъда от един трибунал, който повдига обвиненията, събира и представя доказателствата, определя присъдата и я налага като правна международна норма чрез изнудване и без право на защита. Тези безспорни факти, които се криеха дълго време от обществеността, днес са широко известни и дават основание за морално и хуманитарно осъждане на процеса в Ньой срещу България с една основна цел - защита достойнството на Българската нация и държава, отхвърляне на всички позорни практики на правно насилие и манипулации, отстояване и налагане на истината за престъпленията извършени от победителите в Ньой, които фактически са насочени към един цял народ, тоест те нямат давност. Тези обстоятелства дават основание за обръщение към Българските държавни институции, Български обществено-политически и културни организации, Българската православна църква, Българските университети и образователна система да преосмислят своята позиция, отговорности и изяви в отбелязването на тази дата не само като исторически факт, а в контекста на една нова социална мисия - моралното и хуманитарно отхвърляне и осъждане на Ньойския диктат, на неговите инициатори и изпълнители.

Изявата на една такава достойна и обединена позиция от широк кръг организации и водещи институции на Българската нация не може да не бъде възприето като символ и мерило на израстване и достойното положение на България сред Европейските народи, като символ на адекватно възприемане и поведение съобразно ценностите на Европа като люлка на модерната цивилизованост.

Нравственото и хуманно осъждане на Ньой няма правни последици, но то е необходим акт не толкова за Европа, колкото за нашето национално самосъзнание и национално достойнство като доблестен народ. Ако това не бъде направено, чрез дискредитирането на всички престъпления срещу България в Ньой, ние още много дълго ще бъдем предмет на недоброжелателно и неверливо отношение като общество и държава от втора категория. Ако не се разобличат измамите и фалшификациите в Ньой, които родиха зловещата антибългарска пропаганда насаждаща и до днес нагласите сред хората, че сме непълноценен, варварски, престъпен и жесток народ, както преди 100 години, такова отношение ще продължава да задушават авторитета и мястото на България сред цивилизованите държави в света.

Долу Ньой!

Граждански комитет „Западни покрайнини“
д-р Валентин Янев;
Проф. Лозан Митев
Граждански комитет
„Западни покрайнини“

Паразитни промени

Преобладаващата политика за паметта в днешна Сърбия, не върви по пътя на дистанцирането от престъпленията които сръбската страна е направила по време на военните стълкновения през 1990-те. Не е точно, както често се говори, че тия престъпления се премълчават, че сръбската власт и част от обществото което я подкрепя, не искат да се изправят пред тия престъпления. Напротив, днес много хора на власт и близките до нея, са обсебени с тия престъпления. Непрекъснато говорят за тях, а не оставят на спокойствие и някои от преживелите военнопредстъпници, които издържаха наказанията от Международният наказателен съд за бивша Югославия и ги призовават публично да свидетелстват за своят военен опит. Разбира се, не затова което беше лошо в тая война, а за това, което заслужава признание и похвала, въпреки че е могло да бъде и по-добре, както вероятно и ще бъде следващия път. Такива свидетелства и очни ставки с миналото днес са обичайни, почти всекидневни, затова когато става дума за войните през 90-те в Сърбия преобладава становището, че обвиненията и осъждането на сърби за престъпления в тия войни произлиза от международната общественост и вражеският поглед към тия стълкновения, което Сърбия отхвърля и закрила бойците си включително и ония които световните сили и техните медии и съдилища преследват и наказват за предполагаеми престъпления. И им търси място в историята си за техните незабравими дела. Примерно, в Церската битка. Защото за паметта на тази славна битка от началото на Първата световна война, може да се закачи като някакъв мемориален паразит, паметта за мнимите подвизи на сърбите в последните военни стълкновения в Хърватска, Босна и Косово.

Петият елемент

На сръбският народ векове наред му се нанасят неправди, но въпреки това и точно заради това, той е бил и е останал до днес на страната на правдата, осъществявайки през целия 20 век чудесни, библейски подвизи в борбата за нея. Това беше главното послание в речта на Зоран Джорджевич, министър в Правителството на Сърбия, която той произнесе при отбелязването на 105-та годишнина от Церската битка в Текериш (19 август 2019). Министърът нарочно подчерта, че неправдите и травмите които сръбският народ е преживял, само са укрепили единството и решимостта му неуморимо да се бори за справедливостта, която той нарича „петият елемент“ (освен земята, водата, огъня и въздуха?) и я намира в основите на сръбският национален характер. „Неправдите която ни нанасяха през историята“, казва Джорджевич, „всъщност са съединителната тъкан за единството и последователността на нашия народ в борбата за правда, този пети елемент заради който толкова много пъти в историята на сръбския народ и държава е било възможно чудото с библейски размери. Когато сме най-повредени, точно тогава сме най-силни и най-лесно стигаме до триумф... Ние сме непобедими в справедливостта се“.

Министър Джорджевич предлага и обяснение за произхода на „петия елемент“, елемента за справедливостта в характера на сръбския народ, който дошъл до изражение при победата на Цер и благодарение на който, както той каза, „сръбския народ през 20 век винаги

беше на истинската страна“. Този елемент произтича от селото и от епичните народни песни. „Простият сръбски селянин който е бил ядрото на сръбската победителска армия, обясни Джорджевич, „нищо не знаеше за замърсените дипломатически отношения на световните империалистически сили в началото на 20 век, но знаеше цялата епска поезия наизуст, а етиката познаваше много по-добре от който и да е професор от прочутите европейски университети“. Значи, чудесните сръбски победи в борбата за справедливост на Цер, както и ония преди и след тях, са могли да се постигнат заради това, че винаги са се държали за природата и правдата като нейн елемент и не са се подавали на декаденцията и отчуждението от природата в която Европа е изпаднала заради академичното съзнание. Министър Джордже-

вич нямаше време да обсъди въпроса как сърбите успяват да останат непобедими и справедливи и днес, когато сръбският селянин от преди сто години вече го няма, защото междувременно той се промени, урбанизира и изучи и ако сега знае нешто наизуст, то това едва ли са юнашките епически песни. Но по всичко личи, че министърът вярва, че сърбите са запазили в себе си достатъчно природна простота и достатъчно са отдалечени от училищното знание – което се вижда и от неговото свободно и необременено от науката разсъждаване за природните елементи – което е дало възможност на сърбите да станат морални победители във всички битки, в които са участвали след Церската битка, включително и в тия от 1990-те години. Вярно, Джорджевич не споменава тия последните битки, но няма съмнение, че той, когато говори за това, че сръбския народ през 20 век винаги е бил на истинската страна на историята и затова е претърпял много неправди и обиди, прави алюзии на присъдите на Хагския трибунал произнесени към отговорните за военните престъпления които направиха сръбските военни и паравоенни части по време на тия войни и на бомбардирането на Сърбия с което през пролетта на 1999 година НАТО пакта накара сръбската армия и полиция да се изтеглят от Косово.

Няма съмнение, че меко казано, става дума за котроверзната памет от сръбската страна на войните от 1990-те, която да се свърже със некомпрометираната в сръбската и международната общественост памет за славната битка на Цер. Това се вижда от начина по който Джорджевич представя победата на сръбската армия в тази битка като „победа на правдата“, библейски чудесна и очаквана, тъй като когато става дума за правда, сърбите по природа са непобедими. Според това, дори военно да са поразени на Цер, те биха си останали морални победители, каквито уж са оставали и след военните поражения които претърпяха през последните войни в Югославия. Това би трябвало да означава, че паметта за тия войни почти спонтанно – благодарение на „петия елемент“, природната справедливост в сръбския национален характер – се връзва за паметта за битката на Цер и че това са части от общата сръбска национална мемория.

Или за битката на Иванковац, на която на 18 август 1805 година въстаниците на Карагеорги са извоювали

важна победа срещу турската армия. Отбелязването на 2014-та годишнина бе спретнато в Кюприя на 18 август 2019 година, един ден преди това в Текериш, на което бе отдадена почит на бойците от битката на Цер. Тук главен говорител беше Зоран Антич, държавен секретар в Министерството оглавявано от неговият адаш Джорджевич. Дали по напътствието на министъра или спонтанно, благодарение на идеологическата си близост с него, и Антич паметта за победата на въстаниците на Карагеорги свърза с чувството за неправдите и духовните рани които по наше време светът бил нанесъл на сърбите. И той не споменаваше войните от 1990-те, НАТО пакта и Трибунала в Хага. Използваше средствата на патриотичната риторика която дълго се използва в Сърбия когато се говори за войни и сръбски врагове в съвременния свят. Както предаде „Политика“, Антич е казал, „че трябва да тачим и пазим паметта за славното минало, за да могат някои нови поколения да хранят озлечените си души от белосветските неправди и нещастия“. Така получихме пример как преобладаващата политика за паметта в днешна Сърбия, използва паметта за Първото сръбско въстание – за сръбската революция, както я нарича Леополд Ранке – и я използва по начин с който да активира чувството за таканаречените белосветски неправди които в по-ново време понасят сърбите и Сърбия.

Безсмъртният полк

За същата цел може да послужи и паметта за Втората световна война и приноса на сърбите за победата на съюзниците на фашизма. Това показва начина по който тази година в Ниш бе отбелязан 9 май, Ден на победата във Втората световна война. В този и още дванайсет сръбски градове, в програмата за отбелязването на Деня на победата, беше включена манифестация под названието „Безсмъртен полк“, дефиле на потомците на бойците, участниците на тия войни, които носеха пана с техните фотографии. Дефилетата на „Безсмъртният полк“ за пръв път бяха организирани в сръбските градове за Деня на победата 2016 година, под влиянието на едноименните манифестации в Русия, които там се провеждат от 2012 година. Междувременно в Белград е основана и Фондация Безсмъртен полк в Сърбия.

Дефилето в Ниш тази година (9 май 2019) привлече вниманието на обществеността затова, че на чело на редиците които престъпления срещу гражданите по време на войната на Косово 1999 година. На края на дефилето обръщайки се към насъбралия се народ, Лазаревич каза, че „Бесмъртният полк“ в Сърбия „символизират само фотографиите на бойците и патриотизма на сръбския народ без оглед на силата на враговете които нападат“ и изтъкна, че за това свидетелстват примерите от по-старата и новата история, „започвайки от сръбско-турските войни, през войните за спасението на сръбския народ в бившата СФРЮ, до последната война преди 20 години и отбраната от НАТО агресията. Всъщност, нито появата му на чело на „Безсмъртният полк“, нито думите с които в това почетно свойство се обръна към събраните, не представяваха никаква изненада. Защото Лазаревич почти повтори главното място в речта, с която на 9 май миналата година генералния секретар на президента на Републиката Никола Селакович, поздрави дефилето на „Безсмъртният полк“ в Белград. Селакович тогава особено подчерта, че участниците на белградското дефиле не носят само снимки на бойците които са загубили живота си във Втората световна война, но и на ония които са „положили живота си на олтар на отечеството в Първата световна война, както и на ония които отбранява-

ха родината през деведесетте години и особено 1999 година.

Поради това, че вниманието на обществеността беше фокусирано върху Лазаревич пред „Безсмъртният полк“ в Ниш, остана почти незабелязано словото което по този повод произнесе министъра в Правителството на Сърбия и почетен председател на Фондацията Безсмъртен полк Ненад Попович. Язык, защото това негово слово – едно от ония които по медиите се нарича „вдъхновено“ – заслужава по-голямо внимание. И той в характера на сръбския народ намира дълбока, почти изконна привързаност към най-високите етични ценности, това което Зоран Джорджевич, нарече „пети елемент“. За Попович това са ценностите които сръбската страна отбрани във войните от 1990-те. Само че за разлика от Джорджевич, той не изтъкна отделно непобедимата сръбска справедливост, а в сръбската душа вижда еднакво присъстващите любов към свободата и вярата в Бог и в непоколебимите и непобедимите. Министър Попович в Ниш още повече се отдалечи от министър Джорджевич в Текериш, когато същата конфигурация на сръбската национална душа, същите етични ценности, намери при още един народ, при руснаците. „Дълбоко в душата на сръбския и руския народ“, каза той, „съществува тази любов към свободата която в най-трудните моменти на страдания задвижва необуздаемата сила на патриотизма и родолюбието което нито един враг не може да победи“. Два народа, една душа, една борба, а срещу нея един враг, едно бездушие, неморалните световни сили. „Заради световната политика“, обясни министър Попович, „която заради дребни интереси е потънала в неморал, духовните наследници на някогашните фашистки агресори стават жертви на агресията и съюзниците, а сърбите и руснаците, истински жертви на агресията на нацизма са истински победители. Заради това, че не даваме свободата си и отечеството си Сърбия, заради това че искаме и водим своя политика и защитаваме своите интереси и своя народ, затова зверски ни бомбардираха преди двайсет години и затова искат да ни вземат нашето Косово, месторождението на нашата нация, държава и църква. На нашите руски братя налагат нецивилизовани санкции...“ Тази обща руско-сръбска душа, а оттам и съща историческа съдба и еднакво политическо положение в света, вдъхновиха Попович да завърши изложението си не само с отдаване на почит на сръбските юнаци от войните 1990-те в името на това, че уж и те са се борили за същите ония идеали за които във Втората световна война, заедно с руския народ, са се жертвали техните предци, но и да предизвести за нова война. Това ще бъде някакъв вид нова реплика на война на Балканите 1941-1945 в която сърбите отново ще се бият срещу нацистите, усташите и балистите и която пак ще приключи с нова велика победа, защото руските братя пак ще дойдат и ще помогнат да се спечели войната и – което за Попович е най-важно – Косово пак ще бъде сръбско. „Никой никога няма да пречупи Сърбия“ с приповдигнат тон заръча министърът на края на своето патриотично слово, „нито немските нацисти, нито хърватските усташа, нито албанските балисти. Ние винаги сме ги побеждавали, защото на нашата страна са истината, вярата, правдата и Русия! Побеждавали сме ги и пак ще ги победим! Догодина в Призрен! Честит ви ден на победата. Да живее Сърбия! Да живее Русия!“

Мали Зейтинлик

И паметта за сръбските бойци загинали на Солунския фронт години наред служи като „домакин“ – както

изследователите на растителният и животинският свят наричат видовете чиито ресурси използват паразитите – за една меко казано етическа и политическа памет за сърбите във войните от 1990-те. Става дума за паметта на служащите в Сараевско-романийския корпус (СРК) от Армията на Република Сърбска, загинали по време на войната в Босна и Херцеговина която този корпус е прекарал на позициите около Сараево. Заради направените при това военни престъпления, особено за терора над цивилното население, Международният наказателен съд за бивша Югославия осъди двама от тримата коменданти на СРК: Станислав Галич на доживотен затвор, Драгомир Милошевич на 29 години. И в присъдата на Главния съвет за раглеждане на делата на този съд произнесена срещу Радован Караджич, се говори за престъпленията за които е отговорен този корпус. „Главния съвет за раглеждане на делата“ – пише там – „контстатира, че от края на май 1992 до октомври 1995 цивилното население на град Сараево е било подложено на гранатиране и нападения със снайпери от страна на босненските сърби, по-точно от Сараевско-романийския корпус (СРК). По време на целият този период, частите на СРК са контролирали позициите на възвишенията около града и са го държали в обсада. От всички позиции нарочно са стреляли със снайпери по цивилни лица и по трамваи. Практиката да се обстрелват цивилни лица е била обичайна и непрекъсната. Това е правено почти всекидневно и е продължавало с ненамаляващ интензитет по време на стълкновението. Сараевските граждани са обстрелвани със снайпери докато са отивали за вода, докато са ходили в града и пътували с обществен транспорт. Освен това със снайпери са обстрелвани и деца докато се играят пред къщите, докато се разхождат с родители или се връщат пеша от училище и дори докато са карали колела. Частите на СРК са откривали огън със снайпери срещу civili от многобройни озлогласени места по целия град където са поставяли професионално построени, дълготрайни снайперистки позиции.

Тия присъди и други свидетелства които говорят за гибелта и страданията на гражданите на Сараево по време на обсадата на този град от страна на частите на СРК, не са попречили на властите на Република Сърбска веднага след края на войната да пристъпят към изграждането на мемориални паметници и възпоменателни ритуали, посветени на паметта на загиналите командири и бойци на тия подразделения, като за герои без които не е могло да я има Република Сърбска. С тази цел в този босненско-херцеговски ентитет на 16 юни се отбелязва Денят на отбраната на Сараевско-романийския регион, а най-важните части от програмата се провеждат на Войнишкото паметно гробище настанало 1996 година в Сокоце, градче на планината Романия. Тази година главен говорител на това пригодно възпоменание за бойците на СРК беше Милан Торбица, генерал на армията на Република Сърбска. „Благодарение на успешното ръководство на Сараевско-романийския корпус и на първия комендант генерал Станислав Галич и Върховната команда“, каза Торбица, „са успели да опазят тази територия и народ и да обезпечат условия за създаване на Република Сърбска“. Обаче нито той, нито другите говорители и участници на това възпоменателно събрание, не споменаваха Солунския фронт, както и бойното поле подобно на планините над Сараево на които са воювали служащите в СРК. Нямахме и нужда. Защото когато са тука, на Войнишкото паметно гробище в Сокоце, те всъщност са на Солунския фронт, както сръбските бойци на които се отдава почит тук, всъщност са паднали

в борбите на тоя фронт. Именно, од преди десетина години (не намерих сведения от коя точно година), Войнишкото гробище в Сокоце, на което са погребани около 1000 бойци на СРК, е получило името „Мали Зейтинлик“. Това уж станало спонтанно, когато след последната война туристите от Република Сърбска са посещавали Зейтинлик, сръбското военно гробище от Първата световна война в Солун и под впечатление на видяното там, са започнали гробището в Сокоце да наричат „Мали Зейтинлик“. Но не се останало само на това, уж спонтанно поникнало име като копче което ще свързва сърбите от СРК със сърбите от Солунския фронт в името на идеята, че всичките те са се борили за същата сръбска работа. „Предприемачите на паметта“ от Република Сърбска са се сетили за невиджан досега ход в политиката на мемориално паразитиране. Именно, поръчали надгробните паметници на гробището в Сокоце да се направят като копие на ония в Зейтинлик, с камени кръстове в таканареченият сръбско-византийски стил. По този начин гробището в Сокоце на което са погребани загиналите бойци от Сараевско-романийския корпус, даже не само с името си, да се измести в пространството и да се превърне в неделима част от гробището в Солун на което са погребани тленните останки на сръбските войници участвали в една от най-важните битки в Първата световна война и получили признание на съюзниците.

Това, че страните които в тази война са били сръбски съюзници, по време на войната в Хърватска и БиХ 1991-1995 и войната в Косово 1998-1999 година бяха срещу Сърбия, а след тия войни се постараха отговорните за престъпленията – сред тях и главните сръбски политически и военни водачи – да бъдат изведени пред Международния съд, очевидно не е проблем за политиката на паразитното вмъкване на паметта за военните „подвизи“ на сърбите които обсаждаха и тероризираха Сараево в паметта на славните сръбски Солунци. За тази политика не е проблем и когато става дума за мемориална обработка на други етически спорни постъпки на сръбските сили по време на войните 1990-те, обработка чрез паразитно „закачане“ за некомпрометираните места за памет на сръбската национална история, за славните битки от Първото сръбско въстание и Първата и Втората световна война. Сърбите, ще ви кажат ония които измислиха и практикуват този вид национална мемория – във всичките тия случаи, на всички фронтове, са се борили и умирали за правда и свобода, а това, че днес не срещат разбиране от своите някогашни съюзници е следствие от моралното падение на тия съюзници, които днес са просто една безскрупулна „белосветска мафия“. От разните въпроси които могат да се поставят за тази паразитна политика за паметта, два ми се струват най-важни. Първо, колко време политиката за паметта заснована на интегрирането на военните престъпления в некомпрометираната национална история може да бъде ефикасна и дали може да се очаква, че един ден ще дойде време когато властта в Сърбия може да се спечели и запази без опората върху престъпленията и престъпниците. И второ, което всъщност е продължение на първия въпрос, колко дълго етическия и политически капитал спечелен в миналото, благодарение на който Сърбия и сърбите дълго бяха уважавани и почитани в Европа, и върху който почива тяхното самоуважение, може да продължава когато толкова немилостиво се харчи, когато за негова сметка живее паметта за военни престъпления и престъпници от 1990-те години.

Опасявам се, че резервите привършват.

Пешчаник.нет, 29.08.2019.
Иван Чолович

Мъртвата хватка на Косово

Демократичния съюз на българите неведнъж е призовавал гражданите да бойкотират местните избори заради неравноправни изборни условия, нарушения на изборния процес и натиск от страна на управляващите. Разбира се, никой не ни подкрепи, независимо от аргументите и фактите които изнасяхме. Така в Босилеград, от една страна, се установи безотговорна, корумпирана и несменяема власт, а от друга, демократичните и проевропейски сили които предлагаша модерни решения за проблемите наследени от миналото, бяха маргинализирани и изолирани, като „опасни сепаратисти“, които, застрашават териториалната цялост на Сърбия!? Управлението на Захариев, което буквално съсипе общината, все още се ползва с доверието на Белград, именно защото той и съответните структури на държавна сигурност успешно разиграват „сепаратистката карта“ и се налагат като „пазител на етническия мир“. След две десетилетия, сръбската опозиция, най-после стигна до същият извод – щом изборите са недемократични, какъв е смисълът да участваш в тях? И се заканват, че ако управляващите не осигурят свободни и демократични избори, те ще ги бойкотират. Надяват се, че така ще застрашат легитимитета на управляващата партия и ще я накарат да отстъпи относно изборните условия и демократичната процедура. Което си е в сферата на научната фантастика. Ясно е, че управляващите няма да се съгласят, защото това значи сами да предадат властта и да поемат отговорността за всички престъпления по време на изборите и по време на управлението си. Бойкота на изборите може да успее, ако сръбската опозиция имаше капацитет да го наложи и ако поне половината от сръбската общественост и международната общност го подкрепят. Опозиция не може да разчита на обществеността, защото тя успешно се манипулира от всички национални телевизии и жълтият печат. Може ли да се разчита на международната общност? Тука нещата са още по-безнадеждни. Например, бойкота на изборите в Албания беше успешен, но ЕС и САЩ честитиха на Еди Рама и даже го похваляха, че изборите са минали без инциденти. Същото може

да се случи и в Сърбия. Както Захариев в Белград, така и Вучич в Брюксел се наложи като фактор от който зависи „решението“ на Косово. Какво още има да се „решава“ с Косово, не е ясно. Вероятно се очаква Сърбия да го признае. И се очаква това да направят именно ония които са исторически отговорни, че го тласнаха по пътя на независимостта. Когато този въпрос се реши и Косово окончателно си отиде, според логиката на международните фактори, ще си отидат и ония които направиха този проблем. По тази логика не само управляващи и опозиция, но и гражданите на Сърбия, са заложници на Косово. Управляващите не смеят да го признаят, защото опозицията ще ги атакува че са го предали. По същата причина и опозицията не смее да обещае че ще го признае, защото управляващите ще ги обвинят за предателство. В тази мъртва хватка Сърбия се задушава вече две десетилетия. Заслужено или не, международната общност разчита на Вучич като партньор който може да реши Косово, а той, здраво стъпил върху това, вече седем години оцелява на власт и изтощава сръбското общество, докато то узрее и приеме факта, че Косово завинаги е загубено. Дотогава всички разговори между власт и опозиция за легитимността на изборите, закани за бойкотиране и всякакви други ходове са за углътняване на политическото време. Косово е стабилна основа върху която седи и властта и опозицията. Разделени на патриоти и предатели, управляващите и опозицията взаимно се дисквалифицират, а мъртвото течение все повече засмуква Сърбия към дъното. Докато те се надвикват кой е по-голям патриот и по-голям предател, Сърбия се превръща в държава с евтина работна ръка, низък стандарт, лошо здравеопазване, мръсна индустрия и низко образование.

Демокрацията е последната грижа от която се интересуват.

Иван Николов

Протест и контрапротест в Босилеград

Вторият екологичен протест в Босилеград „Загубим ли природата, губим всичко“ се проведе при силен студ и под натиска на контрапротеста организиран от кмета на Босилеград Владимир Захариев, при засилено полицейско присъствие и силен медиен интерес. Странно е, че полицията в Босилеград, даде разрешение за провеждане на два взаимно противопоставени протеста с противоположни цели. По едно и също време и на едно и също място. Преценявайки опасността от провокации, организаторите на протеста „Загубим ли природата, губим всичко“, уважиха заявеният начален час и място и изчакаха да се съберат техните съмишленици. Поради извънредните обстоятелства бе взето единодушно решение, когато кметът Захариев вземе думата, демонстративно да му обърнат гръб и да отидат пред седалището на Сдружение „ГЛАС“. Пред офиса на сдружението, участниците на протеста се изказаха по темата за екологичната катастрофа. Организаторите отправиха посланията си към двете държави и

европейските институции за спазване на екологичните изисквания при флотирание на рудата. Едно от основните искания на протестиращите е в най-скоро време да се направи измерване на състава на водата, почвата и въздуха от независими международни експерти. Това се прави с цел да се избегнат всички възможни субективни влияния. Не бе подминат и вторият проблем с безразборното изграждане на малки ВЕЦ-ове,

които не просто застрашават, а напълно унищожават околната среда. Говори се и за болната гора, и градското сметище. На протеста присъстваха представители на Риболовно сдружение „Балканка“ от София, както и представители на екологично сдружение от Кюстендил. Те поканиха босилеградчани на екологичен протест, който ще се проведе на 16 януари в София, пред Министерството на околната среда и водите.

ГЛАСПРЕСС

За (еко)логичната катастрофа на Босилеград

КОЛОНИАЛНОТО ПОЛОЖЕНИЕ И ФЕОДАЛНОТО УПРАВЛЕНИЕ ЛОГИЧНО ДОВЕДОХА ДО КАТАСТРОФАТА НА БОСИЛЕГРАД

Благодарение на гражданите от двете страни на границата и най-много на „Господари на ефира и на „БТВ репортерите“, покрай темата за замърсяването на притоците на река Драговищица и ВЕЦ-овете, в публичното пространство за пореден път изплуваха и неподправените образи на неповторимият ни кмет, „инвеститорите“, „екологите“ и „миньорите“ и еко-министерствата на двете държави. Бисерите на кмета за „бялата глина“, за „пепелта“ на еколога и „дъждовните пороци“ на директора на „БОСИЛ-МЕТАЛ“, показаха цялата нищета и хаос в който се намираме. На протестите за опазване на околната среда, кмета и „БОСИЛ-МЕТАЛ“ отговориха с контрапротест „за истината“. Спокойно можеха да си го нарекат и контрапротест за унищожаване на околната среда. Лудостта е налице – те можеха да протестира само срещу собствените си решения които доведоха до екологичната катастрофа. Но целта на контрапротеста беше друга – да покажат мускули и да сплашат еко-активистите, да не крещат по много, докато чуждите компании мушкат пачки в джобовете и унищожават всичко след себе си. В характерния си стил, кмета се опита да насъска миньорите срещу еко-активистите, че щели да останат „без работа“ заради протестите за опазване на природата!? За целта директорът Вукайлович изобилно ги беше почерпил с бира. И то с асистенция на полицията в Босилеград който разреши два протеста по едно и също време и на едно и също място. Така че ако някому все още пука за истината, тя е, че жестокостта на сръбските и услужливото нехайство на българските управници, които така и не можаха да заживеят със самочувствието на европейци, застрашава не само нас, но и жителите по течението на реките Драговищица и Струма. Недопустимо е днес, когато България е по-силната страна на международен план, българските управници да се държат като малка, подсмърчаща сестричка в Белград и не пропускат нито една възможност да подчертаят, че щедро подкрепят членството на Сърбия в ЕС. Даже без да споменават за брюкселските условия за еврочленство. И без да разкажат на „големите приятели“ Вучич и Бърнабич, какво трябваше да изпълни България за еврочленството си. Примерно, за скъпите пречиствателни уреди на реките Арда, Места и Марица и тунелите за свободно придвижване на мечките строени по настояване на Гърция. Или за баснословните обезщетения които България трябваше да плати на репресирани граждани по решения на Европейския съд за правата на човека в Страсбург. В крайна сметка, можеха да им разкажат и за референдума в Трън, когато гражданите отнесоха победа и поне засега, не допуснаха на чуждите концесионери да изгепелят околната среда.

Така че, ако България наистина иска да помогне не само на своите сънародници в Западните покрайнини и на българските граждани по течението на Драговищица и Струма, но и на членството на Сърбия в ЕС, това няма да стане с писане на витиеват дипломатически писма на сръбските „приятели“, а със силен удар по масата. Колкото и Вучич да се държи, че „не се подава на външен натиск“.

Проблемът с отровата е втори. Първопричината е във феодалната система на управление в Сърбия. Винаги съм се учудвал на наивните български политици и дипломати които мислят, че кметовете в Босилеград и Цариград и председателите на Националните съвети на малцинствата могат да се сменят на избори. В историята на Сърбия, изборите винаги са били параван зад който стои една друга, паралелна и много по-брутална държава която дърпа конците на „демократичните“ кукли за забавление на електората. В такава система кметовете и председателите на Националния съвет на българското малцинство може да ги смени само държавата в сянка. Не онази която наднича от екраните, която събира данъците, глобите и контролира медиите, а онази която контролира приватиза-

цията, нарко-каналите, правосъдието, прокуратурата и която назначава и сменява някакви управляващи а понякога ги и разстрелва. За което никой не е осъден. Ако проследим намеренията на тази истинска, паралелна сръбска държава от окупацията на Западните покрайнини до днес, която в името на стратегическата цел за създаване на Велика Сърбия, провежда политика на сръбизиране и обезлюдване на района, можем да си зададем съществения въпрос: има ли Белград намерение да сменява Владимир Захариев като кмет и председател на Националния съвет?

Нека да анализираме.

През последните 18 години на неговото управление българското население намаля наполовина. Районът почти е обезбългарен – без война, без репресии и без видима етническа криза. Скоро територията може да се окаже свободна за заселване на други хора – босненски миньори, сирийски бежанци или каквито и да е. Те, между другото, вече са в Босилеград. Та от гледна точка на тия стратегически цели на паралелната сръбска държава, тя няма абсолютно никаква причина да маха така полезният за нейните цели кмет. Напротив, има редица причини да го защитава и да го отличи с най-високи отличия. Това отдавна трябваше да са го разбрали и в София и в Брюксел. Още когато владиката Пахомий канонизира жертвите на българската „крвожадност“ по времето на Първата световна война, когато Захариев вдигна скандал на бившият вицепрезидент г-жа Маргарита Попова, когато отказа да посрещне сегашният вицепрезидент г-жа Илияна Йотова, когато арестува паметните плочи на жертвите на Босилеградският погром и пр., в София трябваше да са наясно, че не става дума за произвола на един самозабравил се селски кмет, а за сериозни дипломатически послания които се нуждаят от също така сериозен отговор. Освен че си оттегли доверието от Захариев, София трябваше сериозно да се фокусира върху анализа на „големите приятели“, които вече две десетилетия след Милошевич, глеят за носа не само българската, но и европейската и американската дипломация. Проблемите очевидно не могат да се решават по махленски начин, както стана с позвъняването за коледните подаръци. Или както стана с позвъняването на Вучич за спирането на строежа на ВЕЦ-а в с. Ракица, в Бабушница. Но пък ако наистина може, защо премиерът Борисов не звъгне на колежката Бърнабич, да я пита, примерно, кой мъти реките в Босилеградско? Мината „Караманица“ е собственост на английският консорциум „Минек“ обленен в сръбската фирма „БОСИЛ-МЕТАЛ“. Нейният директор Миодраг Вукайлович идва от Република Сърбия. Заместник директор е руският гражданин Сергей Степанов. Съсобственик на „БОСИЛ-МЕТАЛ“ е мината Велики Майдан, от Любовия където пък управниците са Николай Морозов и Геннадий Назаренко. Те идват от страни извън евро- съюза и едва ли имат нещо общо с европейските изисквания за защита на околната среда в областта на рудодобива. Още по-странното е, че местни и български специалисти по рудодобив и по екология не се допускат до мината. А именно те, освен за печалби, са най-заинтересирани за защита на околната среда, за пътна инфраструктура и за цялостното развитие на общината. Не е ли това поради опасението в публичното пространство да не се появят едни зле прикрити неща? Едно е сигурно. От концесиите за изследване и експлоатация на рудните залежи Босилеград няма да види никаква полза. Огромна част от печалбите ще отидат в чужбина. На миньорите ще им подхвърлят трохи. Заради тия трохи, те след няколко години ще се разболеят от белодробни заболявания. След тях ще останат сираци и вдовици. Около тях - отровени реки и лунни пейзажи по речните корита.

Има ли надежда да не се случи точно така?

Надеждата е малка, но все още я има. Ако гражданското общество от двете страни на границата се изправи и се пребори за правото си да живее във и от здрава околна среда.

Иван Николов

За протестите, контрапротестите, истината и лъжата

Еко-протестите в Босилеград през зимата, остри реакции на медиите и на обществеността, срещите на еко-министрите на Сърбия и България, писмата които си размениха евродепутат Ангел Джамбазки и сръбският еко-министър и реакциите на българската дипломация в Белград и Брюксел, като че ли засега малко поизбистриха водата която неконтролирано се изливаше от мината в Караманица в Ярешничка и Бранковска реки – притоци на Драговищица и Струма. Поне толкова може да се види с просто око.

Какъв е сега съставът на водата в реката и какви са пораженията върху околната среда, засега никой не може да каже. Просто защото няма такива данни или поне не са публикувани досега. Във всеки случай обясненията на кмета за „бялата глина“, за „пепелта“ на еколога и за „дъждовните порои“ на директора на фирмата „Босил-метал“ която стопанисва мината, вече не се споменават и никой не им ярва. Няма ги и заклинанията, че в мината „Подвирове“ в село Караманица се прилагат най-съвременни методи за защита на околната среда. Едва ли и има някой, който да им повярва. Институциите които трябва да дадат отговор на този въпрос, на-

та на околната среда във Враня, в писмо N: 480-501-00010/2019-07 от 03.05.2019г., в отговор на Сдружение „ГЛАС“ пише, че републиканският инспектор за защита на околната среда е направил редовен инспекционен надзор и е наложил на „Босил-метал“ ДОО Босилеград, в мината „Подвирове“ в Караманица да проведе следните мерки:

1. Да сложи протокомер на местата където се изпускат отпадните води от утайниците на четвърти и пети хоризонт;

2. Да осигури квартално изследване на качеството на отпадните води;

3. Да постави най-малко по три пиезометра на хвостохранилищата на платформите на четвърти и пети хоризонт за изследване на качеството на подземните води;

4. Да донесе акционен план за крайните стойности на емисиите във водата със срокове за тяхното постигане;

5. Да докладва един път годишно за изследването на качеството на водата на Общественото водно-стопанско предприятие, на Министерството на околната среда и на Агенцията за защита на околната среда на Република Сърбия.

ГЛАС ПРЕСС - www.glaspress.rs

Освен това, републиканският инспектор за защита на околната среда е сезирал прокуратурата за стопанско престъпление срещу мината „Подвирове“ в Караманица, като юридическо и отговорно лице, заради неприлагане на мерките от Решението съгласно студиента за въздействие върху околната среда за мина „Подвирове“.

За забелязаните незаконни действия са осведомени Инспекцията за водите към Министерството на земеделието, горите и водното стопанство и Инспекцията за рударство към Министерството за рударство и енергетиката.

Няма никакво съмнение, че пис-

последък като че ли започаха да си противоречат. В това противоречие, истината се мъчи да изплува на повърхността.

Преди три месеца, в писмо N: 07-00-00051/2018-01 от 29.01.2019г. от Министерството за защита на околната среда, в отговор на запитването на евродепутат Ангел Джамбазки, сръбският еко-министър Триван подробно описва производствения процес в мината и безуспешно се опитва да го увери, че „отпадните води не се изпускат в притоците на реката“ и „рудният материал не може да попадне във водосбора“!? Все едно искаше да ни каже да не вярваме на очите си, докато той не ни каже. Към днешна дата, Секторът за надзор и предострожителност в околната среда - Министерството за защи-

мото за последният инспекционен надзор в мината „Подвирове“ в Караманица, потвърждава съмнението на местните селяни и еко-активистите за замърсяване на притоците на река Драговищица с цветни метали и химически реагенти. Но това е само половин знамето.

Тежката борба тепърва предстои. Трябва да се наложи постоянен мониторинг от независим орган за състоянието на притоците на река Драговищица, а управниците на мините да прилагат всички съвременни методи за опазване на околната среда съгласно законите на Р Сърбия и международните изисквания за опазване на качеството на водата, почвата и въздуха.

Иван Николов

„Публична дискусия“ зад затворени врати?

На 15 май следобед в Градското управление във Враня се проведе презентация и „публична“ дискусия за актуализираната „Студия за оценка за въздействие върху околната среда на проекта за експлоатация на руда за олово и цинк в местностите „Вучково леговище“ и „Кула“ в състава на мината „Грот“ А.Д. Крива фея, (бившата мина „Благодат“ в с. Мусул, Босилеградско).

В презентацията участваха авторите на въпросната Студия – специалисти от Рударско-геологическия факултет при Белградския университет: д-р Никола Личич, д-р Динко Кнежевич и д-р Александар Цвийетич, шефът на Отдела за оценка на проекти и дейности върху околната среда при Министерството за защита на околната среда Зоран Велькович, поръчителят на Студията и носител на проекта, директорът на „Грот“ А.Д. Крива фея д-р Златко Драгосављевић, представители на общинските служби за защита на околната среда във Враня и Босилеград и представители на неформално Сдружение „Еко Краище“ като представители на заинтересованите граждани от Босилеград. Сама-та Студия има 182 страници и подробно описва географията, геологията, технологията за изследване, изкопаване, първоначална обработка, флотация, извозване на оловно-цинковата руда и отлагане и изпускане на вредните материи. Авторите повече се концентрират върху цялата мина, и по-малко върху конкретното пред-

стоящо разширение на мината което е и предмет на Студията. Въз основа на това са дадени и оценките за въздействие върху околната среда, които накрая могат да се сведат до общоизвестното мъдро заключение „опасно е, но ако се приложат предвидените стандарти за мониторинг и защита на околната среда, няма страшно“. Разковничето е точно в това „ако“. Въпреки че презентацията и дискусията бяха обявени за „публични“ и бе отправена покана за изпращане на мнения и забележки, журналисти нямаше и следователно, в медиите не се появи никаква информация нито за презентацията, нито за самата дискусия. Със Студията се запознаха само ония които имаха времето и търпението да отворят сайта на Министерството за защита на околната среда и да четат десетки страници на трудно смилаем специализиран език. Обработена журналистическа

информация, пригодена и разбираема за среднотатистическия читател, няма и сега. Така презентацията и дискусията във Враня се превърнаха в монолог на

празна сцена, в който специалистите от Рударско-геологическия факултет и Министерството на околната среда, изложиха чисто научно-технологичната и законодателната страна на въпроса. Представителите на общинските служби за защита на околната среда във Враня и в Босилеград с мълчаливото си „евет“ присъствие, също не дадоха никакъв принос в дискусията. Не така стоят нещата с представителите на неформалното гражданско Сдружение „Еко Краище“. Те най-напред са доставили две бутилки силно замътена вода наточени в непосредствена близост до мината. На Министерството за защита на околната среда са доставили цели 18 забележки върху Студията и накрая са поискали мината „Грот“ да бъде закрыта в интерес на околната среда на Краището, а срещу собствениците да се образува съдебно производство! Това, разбира се, е предизвикало възмущение и негодувание сред поръчителите и авторите на Студията. Само че на повечето мнения и забележки, специалистите са нямали никакви отговори. От въпроса защо презентацията и дискусията се провеждат във Враня, когато въпросните разширения на оловно-цинкови руди се правят на територията на Босилеградска община, до въпросите защо изобщо се дискутира разширяване на мината върху територии защитени с Плана за защита на околната среда на община Босилеград и с Местния екологичен акционен план на Босилеград (2018-2022), са получени само изненадани погледи и двусмислени намеци, че забележките са прекалено подробни и вероятно са резултат от „екипна работа“!? Имаше и такива съкрушителни забележки, че Студията не отчита, че на мястото предвидено за разширяване на оловно-цинковата мина в слива на Любатска река има защитени растителни и животински видове (инсекти, птици и влечуги), някои от които са под международна защита, че има особени места за размножаване и опазване на застрашени видове речни риби и пр. Изказани са забележки и за неефективното „пречистване“ на отпадните води които се изливат в притоците на Любатска река, както и за липсата на задължителните и редовни замервания на качеството на текущите, подземните и питейни води в слива на Мусулска и Любатска река. На въпросите за съмненията, че Лисинко и Власинско езеро са само утайници за замърсените от мината отпадъчни води, също не бе даден категоричен отговор. Студията не дава отговори за качеството на питейната вода, за качеството на въздуха над мината и околните села Горна Любата, Ръжана, Лисина и Босилеград и за качеството на почвата в близост и около мината. Студията не дава пълна оценка за опасността при екстремни ситуации от високата дига (80 м.) и препълненото с опасна тиня хвостохранилище (6,5 милиона тона отпадни материи, върху площ от 24 декара). Бяха изказани и забележки за използването в производствения процес на забранени в света отровни химически реагенси: натриумцианид, оловен и меден сулфид и за тяхното изливане в притоците на Любатска река. Не по-малко са опасни и използваните експлозиви и неизбежното изливане на газове и синтетични масла от тежките машини, шумът, който те произвеждат и неговото въздействие върху хората, домашните и дивите животни.

Към тия забележки можем да добавим и още. Според международните конвенции, при разработка на проекти в които има съмнения за вредно екологично влияние в трансграничен аспект, трябва да се поиска мнението и на съседните засегнати държави. Следователно, ако част от отпадните води от мината „Грот“ (особено при съмнения за наличието на отровни реагенси), се изливат в Любатска река, която е притока на Драговищица и Струма, авторите на Студията за оценка на въздействието върху околната среда е трябвало да осведомят и да поканят за участие в нейното изработване специалисти от Министерството на околната среда и водите на Р България. Такава покана, според публично достъпните информации, не е била отправена. В Студията на стр. 96 пише: „Когато става въпрос за защита на природата, трябва да се отбележи, че съгласно Решението, на мястото на което се предвижда провеждането на рударски експлоатационни дейности, няма природни богатства за които да е задвижена и проведена процедура за защита, което облекчава провеждането на мероприятия за защита на околната среда. Обаче, трябва да се припомни, че част от водите на Божишка, Любатска и Лисинска река се насочват в Лисинско езеро, а от него се изпомпват във Власинско езеро, което, според посочените Закони, е защитено природно богатство от изключително значение.“ Твърдението, че на мястото където се планира разширението на мината „няма природни ценности за които да е задвижена и проведена процедура за защита..“, не е съвсем точно, което се вижда и от „Картата за положението на защитените природни богатства и значителни екологични райони на територията на община Босилеград“. За Власина обаче са прави. Правителството на Сърбия през 2006г. донася специална Уредба за защита на Власина като район с изключителни природни дадености. Власина е регистрирана и в регистъра на международно значимите райони за орнитофауната и растителността и др. Няма никакво съмнение, че водите които се изпомпват от Лисинско във Власинско езеро трябва да бъдат напълно чисти, а това изцяло зависи от това какво се изпуска от мината „Грот“ в Любатска река. В коментарите в социалните мрежи по този повод остана съмнението, че някой нарочно замита под кирилица опасността по околната среда и дава зелен сигнал на фалирала фирма „Грот“ А.Д Крива фея, да продължи експлоатацията на оловно-цинковите руди по стария начин с всички произтичащи от това последици за околната среда на територията на общините Босилеград и Враня. И не само. Водите от Власинско езеро изтичат през Върла река и отиват в Южна Морава. Опасността от замърсяване на цялото Поморавие съвсем не е за подценяване. Размерите на това замърсяване, предизвикано от дългогодишната експлоатация на олово и цинк в мината „Благодат“, все още са неизвестни поради „липса на официални данни“. Липсата на данни се дължи на това, че някой не иска или няма интерес да ги събере и публикува. А точно от това зависи съдбата на Краището.

Остава да видим кой ще победи: еколозите-идеалисти които се вълнуват от съдбата на природата за десетилетия напред, или хищните международни рудодобивни компании и свързаните с тях корумпирани държавни органи които се вълнуват само от лесни и бързи печалби.

Иван Николов

За бесовете на попа и кмета

Русофилските и българофобските бесове отново прихванаха епископа на Вранска епархия Пахомий и кмета на Босилеград Владимир Захариев. Захариев с помощта на руското посолство щял да изпраща група босилеградски ученици в Москва. Вероятно и руските собственици на босилеградските мини които троят планинските реки, ще дадат някоя копейка за билети. А епископ Пахомий, след като по негово предложение Архиерейския събор на Сръбската православна църква „канонизира“ тнр. „Сурдулишки мъченици“, е изпратил новоизтипосаната икона заедно с мощите на новоканонизираните Сурдулишки мъченици на ректора на Белгородската духовна семинария протойерей Алексей Куренков, вероятно опитвайки се този начин да поразпространи на изток антибългарската пропагандна история от времето на Първата световна война и да укрепи границата с България с яростна антибългарска омраза. Отново се пише за 20 000 сърби избити от българската армия по време на Първата световна война, отново се вадят военно-пропагандните статии на Арчибад Райс, Вилиям Драйтън, съчиненията на Йован Хаджи-Павлович и на скалъпените преди един век „международни комисии“ за престъпленията на българската армия. Всичко това беше не случайно подбрано точно преди изборите за Национален съвет на българското малцинство. Трябва да се каже на средностатистическия сърбин в Южна Сърбия, който обича да бистри политиката с топла зайчарска бира пред селският магазин, че „отечеството е в опасност“ и че албанци, българи, мюсюлмани, хървати, унгарци са тръгнали на поход срещу Сърбия и че „замънят за война“ пак е дошъл!? Тоя филм не само сме го гледали, но сме и играли в него.

В началото на 90-те години на миналия век, освен посветените, почти никой в бивша Югославия не вярваше, че ще се стигне до кървава гражданска война която ще продължи едно десетилетие и ще донесе толкова много страдания и материални разорения. После видяхме какво се случи, но вече нищо не можеше да се направи да се овладее лудостта. Ето защо, трябва много внимателно да разчитаме сигналите за размяна на територии които напоследък зачестиха от Белград и Прищина. Тази идея изобщо не е нова. Под формата за подялба на Косово, тя се промъкваше още по времето на Меморандума на САНУ. За нея и тогава и сега мрънкат брадясалите и вмирисани на тамян митрополити в СПЦ. „Бащата на сръбската нация“ и президент на последната Югославия писателят Добрица Чосич остави тази идея в романите си за наследство на сръбските поколения. Тя има своите привърженици и в албанските среди и то още преди преговорите в Рамбуе чийто провал доведе до интервенцията на НАТО в Сърбия. След признаването на независимостта на Косово нещата поутихнаха, но ето че в днешно време отново излизат наяве под формата на автономия на сръбските общини в Северно Косово.

Продължава на стр. 18

За бесовете на попа и кмета

Продължение от стр. 17

Напоследък сръбският президент Вучич, външният министър Дачич и албанските лидери на Косово Хашим Тачи, Рамуш Харадинай, Кадри Вейсели и албанският Еди Рама все по-често обсъждат Косовският проблем по модела „Сърбия до Митровица, Косово до Враня“ и изпращат съответните послания в Брюксел, Вашингтон, Москва и Пекин.

Париж и Лондон искат да свалят темата за Косово от дневният ред на Съвета за сигурност при ООН-е, а Берлин като че ли все повече отстъпва. Прищина предизвести, че ще отвори границата си с Албания. Вместо да се мисли за демократизация, реформи и решаване на вътрешните социално-икономически проблеми, националистическите правителства все още се занимават с решаването на „националните въпроси“ по начина по който са поставени в края на 19 и началото на 20 век. Никой не осъзнава, че където и да бъдат поставени, границите винаги ще бъдат предпоставка за нови военни конфликти. Ако се стигне до размяната на Северно Косово за Прешевската долина, Косово ще излезне на Коридор 10 и ще пресече сръбската връзка Враня – Куманово – Солун. Това може би ще сложи край на сръбските блянове за „Сръбска Македония“, но затова пък ще насърчи радикалните албанци Македония и ще я превърне в заложник на експериментите на Прищина и Белград. И то точно в момента когато, решавайки спора с името, се опитва да се измъкне от живия

пясък и да се стабилизира с членството си в НАТО и ЕС. Социално-икономическото положение в Прешевската долина става все по-сериозно. Високата концентрация на млади, но бедни и безработни албанци е идеална почва за всякакви екстремни идеи. Там даже имаше армия за освобождение и присъединение към Косово.

Малко трябва пак да се подпали фитила. Същото се отнася и за сърбите. Националистическото правителство в Белград подгръва най-лошите сценарии опитвайки се да сплоти нацията под мотото „отечеството е в опасност“, оставяйки на втор и трет план бедността и безработицата която все повече кара младите да напускат южната част на Сърбия. На фона на всичко това, Сръбската православна църква прави всичко възможно да фанатизира сърбите с откровената антизападна и проруска пропаганда насъсквайки ги срещу американците, албанците, българите и всички други, само не и срещу управляващите в Белград, „бивши“ ястреби на Сръбската радикална партия. Заиграването със границите на Балканите винаги е било опасно. С оглед на това, че в Брюксел и Вашингтон не подкрепят идеите за промяна на границите на Балканите, няма никакво съмнение, че тия идеи, заедно с рублите, се подхвърлят от Москва.

На фона на тия студени ветрове, европейската риторика с която говориха президентите Румен Радев и Александър Вучич в Белград и Цариград (празните) обещания с които се разхвърляше Вучич звучат някак си ехидно и зловещо.

Иван Николов

Лично становище на Националния съвет на българите в Сърбия

От едно „реагиране“ на председателя и зам.председателя на Националния съвет на българското национално малцинство Владимир Захариев и Стефан Стойков се разбра, че те много са се засегнали и обидили от това, че „някои български дипломати в Сърбия“ са им отпразвили обвинения, че Националния съвет не си върши работата. Всъщност, става дума за едно изказване на българският посланик в Белград Радко Влайков на 8-ма Кръгла маса на тема „Представяне на проектозакон за изменения и допълнения на Закона за националните съвети на националните малцинства“ организирана в Белград на 16 април от Министерството на държавната администрация и местното самоуправление с подкрепата на Мисията на ОССЕ. На която ръководството на Националния съвет на българите за пореден път не благоволи да отиде. И не става дума за изказването на посланик Влайков а за нещо много по-драстично – оттегляне на доверието на България от председателя на Националния съвет на българите в Сърбия. И вместо да свикат заседание и да обяснят и поемат отговорност за това как се е стигнало до там държавата майка да сваля доверието си и да прекъсне отношенията си с председателя на Националния съвет на българите в Сърбия, Владимир Захариев и Стефан Стойков влязоха в обяснителен режим с българските дипломатически представители в Сърбия и да

Стефан Стойков

спорят кое било вярно и кое не?!

Според тях, например, не било вярно, че заседанията на Националния съвет и протоколите се водели на сръбски език?! Националният съвет няма сайт на който, по закон, е длъжен да публикува всички свои документи и решения, но на фейсбук страницата на Националния съвет последната споделена информация от Интернет Портал ФАР, е от 24 февруари т.г. и точно в нея пише че,

според думите на член на Националния съвет Деян Милев, „материала за сесията е бил доставен само на сръбски език“? В стремежа си да отклонят вниманието на българската общественост в Сърбия от бездействието, провала и катастрофалното положение на българското малцинство и особено от скъсването на отношенията между България и председателя на Националния съвет и кмет на Босилеград, Захариев и неговия заместник Стойков се опитват спекулативно да подведат незапознатите с някакви полуистини за „български паралелки“ и „превеждане“ на учебници от сръбски на български. И удобно пропускат да кажат, че дори и тия мижави постижения са постигнати въпреки тях, а не благодарение на тях. Там където сега има български паралелки в 9, 10, 11 и 12 клас в Гимназията няма преве-

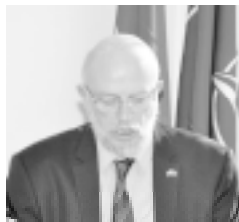
дени учебници, а там където има преведени учебници – вече няма ученици. За последните 12 години от откриването на първата паралелка на български език в Босилеград, учебниците са преведени до към седми клас. Значи, на Захариев и Стойков ще им трябват още цели три мандата да преведат и останалите учебници! А до тогава, благодарение на „мъдрата“ им политика в общината, в Босилеград вече няма да има нужда нито от паралелки, нито от учебници, защото хората си търсят нови места за живот и масово се изнасят от Босилеград.

Председателят на Националния съвет размахва с вестник „Ново Братство“ и „Нова Радио телевизия Босилеград“ (?) и се опитва да докаже, че те отразявали всички по-важни събития и теми касаещи българското национално малцинство!? Даже се оплаква от „неуважаването“ на институцията Национален съвет на българското национално малцинство в Сърбия, защото не бил канен на срещите на високо равнище между България и Сърбия!? Всеки що-годе грамотен читател ще ви каже, че „Ново Братство“ е частен вестник на Захариев и всички информации са така подбрани и обработени, че да обслужват неговата неограничена лична власт. При това той иска безусловно уважение и обич, и даже не си задава въпроса как може да бъде уважаван кмет и председател на Националния съвет на българите, който чества „освобождението на Босилеград от българската фашистка окупация“, отказва гостоприемство на вицепрезидента на Р България г-жа Илияна Йотова и издава заповед да се отнеме паметната

плоча на невинните жертви от Босилеградският погром!?

Да не говорим за това, че под неговото управление община Босилеград удари дъното и загуби почти две трети от жителите си. Да „уважаваш“ такива ръководители значи да се солидаризираш с тяхната престъпна политика. Нещо, което би било чисто национално предателство. Захариев не пропуска да се похвали и с високите „културни“ постижения на Националния съвет – кръгли маси за (не)образованието на майчин български език, финансиране на проекти и забележете, служебната употреба на майчин език – нещо, което пък изобщо не съществува! Пропуска да спомене фестивалите „Краище пее и танцува“ и „Великден на тримеждието“ и гротексните му изпълнения на селските събори – ярки примери за за най-долнопробна чалга и демонстрация на сръбство и македонизъм в центъра на Босилеград. Разбира се, не пропуска за стотен път да залейми „българите по професия“ финансирани от България, въпреки че самият той е активист на сръбските националистически партии щедро финансиран от сръбския бюджет за да провежда асимилационна политика срещу собствения си народ, за което не забравя да благодари на „институциите на Р Сърбия“!? На края остава недоумението дали Захариев и Стойков отразяват становище усвоено на заседание на Националния съвет на българите или злоупотребяват с Националния съвет за да прокарат своите лични становища мотивирани от ярост, злоба и партизанщина.

Иван Николов

Едвин Сугарев

За уважението и достойнството

Прочетох с известно закъснение съобщението за медиите, с което кметът на Босилеград Владимир Захариев, председателят на НС на БНМ Стефан Стойков и председателят на Общинския съвет на Босилеград Славчо Влади-

миров обясняват защо не могат да участват на Кръгла маса „Публично информирани на български език“, организирана от портал ФАР, посолството на Р. България в Белград и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа. И трябва да признаем, че останах изненадан от безцеремонността и липсата на елементарна политическа култура, които този текст демонстрира.

Тримата подписали съобщението са се заели да дадат урок на българските дипломати, които според тях не се отнасят с достатъчно уважение и респект към тях като „легитимно и легално избрани представители“ на българското малцинство. И поставят нещо като ултиматум: „Докато представителите на Посолството на Р. България в Белград и Генералното консулство на Р. България в Ниш пренебрегват официалните малцинствени и общински институции и техните легитимно избрани представители, не можем заедно да участваме в разискването на теми, свързани с опазването и повишаването на правата на малцинството.“ С други думи – изискването е българските дипломати да демонстрират уважение и респект към г-н Захариев и г-н Стойков, за да могат те да дискутират проблемите, свързани с правата на малцинствата. Странно – не е

ли грижата за тези права тяхното основно задължение? И не е ли този ултимативен жест неуважение освен към България, чиито представители са и посланикът и генералният консул и към една престижна международна организация, като ОССЕ? Нещо повече, позицията на г-н Захариев и другите, подписали този текст, съдържа недопустими квалификации по отношение на българските дипломати, които според него „разделят малцинството и пречат на създаването на необходимото ни единство“. При това с допълнението, че ако те продължават така имената им ще бъдат „записани с черни букви“ в историята на нашето малцинство. Г-н Захариев изглежда е пропуснал да забележи, че дипломатите, каквито и да са те не изразяват своите собствени позиции, а изразяват позициите на държавата, която представляват. И удобно е забравил факта, че не аз и посланикът Влайков не го уважаваме, а държавата България сне доверието си от него и от ръководения от него Национален съвет – и това беше публично заявено на много високо равнище още през 2017 г. Що се отнася до черните букви, изпитвам сериозни опасения, че не нашите, а неговото име ще бъде изписано с такива, а уважението, което според него му се полага от българска страна, няма как да бъде получено при условие, че в хода на досегашната си политическа кариера, г-н Захариев е работил не в полза на интересите на българското малцинство, а предимно против тези интереси и в полза на нечи други, не толкова ясни и легитимни. Мога да изброя десетки примери в това отношение, но е достатъчен и само един: състоянието на управлявания от него Босилеград –

Продължава на стр. 20

За уважението и достойнството

Продължение от стр. 19

града с най-висока безработица и най-нисък стандарт на живот в цяла Сърбия, градът изгубил над 30 процента от населението си по време на петте негови мандата, като кмет; градът, в който осезаемо можете да почувствате, че сте се върнали в атмосферата и духа на миналия век.

Разбира се, настоящия Национален съвет формално има друг председател, и аз лично бих се радвал, ако г-н Стойков намери сили да скъса със стила и разбиранията на своя предшественик. Нищо подобно не се забелязва, обаче, по-скоро това съобщение за медиите е свидетелство за обратното. Което за съжаление не е чудно тъй като до избора на този Национален съвет се стигна чрез драматични изборни манипулации, включващи принудителното оттегляне на един от листите по партийна повеля, както и записването на голям брой новопоявили се „българи“ в градове като Търговище. Самият избор оголи един дълго прикрит факт – стана ясно, че въпреки всички уверения на най-високо равнище, в политически елит на Република Сърбия продължават да вирят хора, които виждат в Националните съвети на малцинствата не органи, гарантиращи техните права и просперитет, а средства за контрол над тях. Уважението за което пледират господата Захариев, Стойков и Владимиров, не може да бъде следствие от това, че са избрани на определени позиции. То може да бъде следствие единствено от техните дела. Могат да бъдат сигурни, че когато наистина се заемат със защитата на малцинствените права и ги отстояват безкомпромисно и в съгласие със закона, тогава и това уважение ще бъде проявено от наша страна. Тъй като не съм сигурен, че разбират какво по-точно представлява защитата на правата на едно малцинство, ще си позволя един пример. На 15 май 2017 г. – на стогодишнината от погрома на Босилеград и околните села, вицепрезидентът на България г-жа Илияна Йотова дойде, за да се преклони пред паметта на невинните жертви. Г-н Захариев, кмет на същия този Босилеград, опожарен преди 100 години, и председател на НС на БНМ отказа да се появи като домакин при това посещение. Не само това – по-късно паметната плоча, изготвена за това събитие, беше конфискувана от полицията по негово искане, втора паметна плоча, изготвена за 101-та годишнина от трагичните събития, също беше конфискувана – този път от митническите власти. Г-н Захариев очевидно така и не разбра, че правото на историческа памет на едно малцинство спада към основните човешки права, които трябва да бъдат спазвани. По волята не на друг, а на сръбският президент Александър Вучич двете паметни плочи бяха върнати на българските неправителствени организации, които бяха организирали преклонението пред паметта на невинно избитите. Но и до ден днешен, въпреки че всички процедури по тяхното поставяне са предприети още през 2017 г. от тези организации, разрешение за тяхното поставяне от местната власт в Босилеград не е дадено. И щом кметът на Босилеград и неговите партньори искат да демонстрирам уважение към тях, то нека знаят кога ще го получат – когато видят паметната плоча за събитията от погрома на 15 май 1917 г., поставена на централния площад. Иначе, просто няма как това да се случи, тъй като става дума не само за уважение – става дума и за достойнство. За достойнството на българите тук и за достойнството на България, което аз не бих могъл да пренебрегна.

14.06.2019 г. Едвин Сугарев, генерален консул на Р България в Ниш

Една кръгла

На 5 юни 2019г. в Димитровград – Цариброд в организация на Портал ФАР, Мисията на Р ОССЕ в Република Сърбия и Посолството на Република България в Република Сърбия се проведе кръгла маса на тема „Публично информиране на български език“. Освен представители на медии на български език, на журналистически сдружения и неправителствени организации, на срещата бяха поканени представители на мисията на ОССЕ в Сърбия, Посолството на Р България в Р Сърбия, Министерството на културата и информирането на Р Сърбия, на домакина община Димитровград – Цариброд и на Националния съвет на българското национално малцинство в Р Сърбия. На поканата не се отзова единствено председателят на Националния съвет на българското национално малцинство Стефан Стойков, а в следващите дни чрез порталите „ФАР“ и „Инфо Босилеград“ беше публикувано съвместно съобщение за медиите с изх. N: 06-154/19 от 31.05.2019г. от община Босилеград и изх. N: 44/04-06-19 от 04.06.2019г. от Националния съвет на българското малцинство подписано от кмета на община Босилеград Владимир Захариев, председателят на Националния съвет на българското малцинство Стефан Стойков и председателят на общинският „парламент“ на община Босилеград Славчо Владимиров.

В съобщението се казва, че представителите на община Босилеград и Националния съвет няма да участват в кръглата маса, заради публични изказвания на Посланик Радко Влайков и Генералния консул Едвин Сугарев с които те „разделяли“ малцинството и заради които щели да бъдат „записани с черни букви в историята на нашето малцинство“, че пренебрегвали и унижавали официалните институции и представители на българското малцинство, въпреки че те били легално и легитимно избрани с огромно мнозинство, че били открили български паралелки в училищата, запазили медиите на български език, издавали документи на български език, отбелязвали значими дати от българската история и култура и то всичко това било, „...с подкрепа на Президента и Правителството на Р Сърбия“, и на края призовават Посолството и Генералното консулство „...да не подкрепят определени групи от наши сънародници“ които представлявали самите себе си и осъществявали „огромна материална полза от някои български институции“.

Само че президентът Вучич твърди точно обратното. В изказването си на Седмата пленарна сесия на Националния конвент за ЕС на 10 юни 2019 г., в частта за националните малцинства, президентът Александър Вучич заяви:

Получихме позитивна оценка за спазването и защитата на правата на националните малцинства. Тук можем да направим още неща. Мисля, че доста неща и направихме. Затова съм благодарен и на Посолството на Република България и на господин Радко /посочвайки към присъстващия в залата български посланик Радко Влайков/, че ни помогнаха да идентифицираме исканията и нуждите на българското национално малцинство в нашата страна. Вярвам, че ще направим същото и с други принадлежащи към други нации. Смятам, че с унгарците имаме може би най-добрите отношения в историята на страната ни. Защото те са част от нашата страна и са много лоялни граждани на нашата страна. И мисля, че колкото повече разширяваме правата им, толкова повече и нашите отношения ще бъдат все по-

Маса като провокация

добри и ще имаме все по-голямо доверие и близост.

Едни с други и едни към други.

В споменатото съобщение Захариев, Стойков и Владимирев съзнателно премълчават истинската причина за влошаването на отношенията на Република България и кметството в Босилеград – отказът му да подкрепи една истинска европейска инициатива – отбелязване и отдаване на почит на жертвите на войните и стартиране на процес на национално помирение между българи и сърби. Захариев не разреши поставянето на паметна плоча на жертвите от Погромът в Босилеградско на 15-16 май 1917г. в центъра на Босилеград, по повод 100 години от това трагично историческо събитие и отказа да посрещне вицепрезидента на Р България г-жа Илияна Йотова в Босилеград по този повод. България като членка на Европейския съюз, нямаше как да премълчи тази гавра с българската история и вицепрезидента. Днес от една покана за събитие, на което в присъствието на Мисията на ОССЕ и българският посланик, се разискваше прилагането на правата на българското малцинство гарантирани с Конституцията и законите на Р Сърбия, Захариев, Стойков и Владими-

ров (Георги Димитров) са нанасяли удар в гърба на водачите на българското движение в Западните покрайнини. Захариев, Стойков и Владимирев вероятно си мечтаят за тия времена призовавайки българското Посолство и Генералното консулство за саморазправа с нас. Изпускат една значителна подробност, че България днес е европейска държава и че българските политици са отговорни пред българското и европейското обществено мнение.

На местен план, с това разиграване на „високата политика“ се цели реабилитация и амнистия от политическа и наказателна отговорност на лицето Владимир Захариев, което, в нарушение на всички сръбски закони и правила за провеждане на избори, от позициите на „легална“ и „леgitимна“ власт, вече две десетилетия подлага на тежки изпитания българското малцинство, добросъседските отношения между България и Сърбия и европейското бъдеще на Сърбия.

От съобщението се вижда и недопустимата зависимост и намеса в работата на Националния съвет на българското малцинство – съобщението е заведено в Община Босилеград пет дена преди да бъде подписа-

ров, вероятно разчитайки на къса памет, се опитват да манипулират българските дипломатически представители в Р Сърбия за да нанесат съкрушителен удар на опонентите си в Босилеград.

Няма никакво съмнение, че под „определени групи наши сънародници“, Захариев, Стойков и Владимирев визират КИЦ „Босилеград“ и Сдружение „ГЛАС“ като най-последователни критици на мракобесното осемнайсетгодишно управление на Владимир Захариев, по времето на което Босилеградска община претърпя всеобща икономическа, демографска, екологична и национална катастрофа. Управляващият „триумфира“ в Босилеград, с това съобщение, на практика призовава българската държава да осъди и да се разграничи от най-изявените съвременни интелектуалци и обществени дейци на българите в Сърбия, носители на редица български и европейски признания и награди за последователно отстояване на българските, демократичните и европейски принципи и ценности.

Преследването и компрометирането на дейците отстояващи правата и интересите на българите в Югославия/Сърбия е постоянна линия на поведението през цялата ни стогодишна история. Имало е моменти когато и българските правителства (Стамболийски, Кимон Ге-

но от председателя на Националния съвет Стефан Стойков!? Това недвусмислено показва, че председателят на Националния съвет Стефан Стойков (и председателя на „парламента“ Владимирев) в конкретния случай се ръководят от наредбите на кмета Захариев, комуто дължат постове си, а не от Член 21 от Закона за националните съвети на националните малцинства който ясно регламентира правомощията на националните съвети в областта на информирането на малцинствени езици, както и от Член 27 който регламентира международното и регионално сътрудничество, включително и с държавите майки. Грубо нарушавайки Закона за националните съвети, Закона за публичното информиране и Журналистическият кодекс, Захариев, Стойков и Владимирев пренебрегнаха работата и заключенията от кръглата маса за информирането на български език в Цариброд. Те са заинтересовани от друг тип информиране - зависима и послушна журналистика която да обслужва и защитава тяхната неограничена власт и да замита престъпленията им. Независима и свободна журналистика и медии посредници между управляващите и Суверена чрез които се упражнява на родовластие и контрол на управляващите, е нещо, от което те истински се ужасяват. Безобразието на само-

забравилите се босилеградски управници стигна дотам, че даже започнаха да пишат и историята на българското малцинство, в която имената на българските дипломатически представители Радко Влайков и Едвин Сугарев ги пишат с „черни букви“! Не се и съмняваме, че в тази тяхна история, времето в което Босилеградска община загуби две трети от населението си, в което бе съсипана цялата босилеградска икономика, в което бе унищожена природата и отровена питейната вода в Босилеградско, когато хората масово заболяват и умират, а Европейският Парламент често разисква нарушаването на правата на българското малцинство, имената на Захариев, Стойков и Владимирев ще бъдат записани „със златни букви“.

Добре е все пак, че история се пише от определена историческа дистанция и на базата на исторически доказателства и че няма как да бъде написана от Захариев, Стойков и Владимирев. Изразяваме опасението си, че българите в Западните покрайнини, вече са история, наистина изписана с черни букви от окупацията

1920 година до днес.

Ние сме наясно, че позициите на Посланик Радко Влайков и на Генералния консул г-н Едвин Сугарев не са техни лични позиции, а позиции на българското Правителство. Можем да кажем и позиции на Брюксел. Остава да разберем дали позициите на Захариев, Стойков и Владимирев са техни лични позиции, или позиции на Президента Александър Вучич и на сръбското Правителство.

Срещата на 12 юни на която ще присъстват държавният секретар на Министерството на държавно управление и местно самоуправление г-н Иван Бошняк, българският посланик в Белград г-н Радко Влайков и председателят на Националния съвет на българското малцинство Стефан Стойков е добър повод да научим това.

**КИЦ „Босилеград“
Иван Николов
Сдружение „ГЛАС“
Александър Димитров**

Поредно унижение на българското малцинство

Демократичния съюз на българите остро осъжда съобщението на Общинското ръководство в Босилеград и на председателя на Националния съвет на българското малцинство, с което те отхвърлят поканата на организаторите за участие в работата на кръглата маса на 5 юни т.г в Цариброд. Постъпката и становищата изразени в съвместното съобщение на кмета на Босилеград Владимир Захариев, председателя на Националния съвет на българското малцинство Стефан Стойков и председателя на Общинската скупщина в Босилеград Славчо Владимирев, са поредното излагане и унижение на българското малцинство пред сръбската, българската и европейската общественост.

Убедени сме, че гражданите на Босилеград и принадлежащите към българското малцинство в Сърбия, не са им дали мандат да водят лична война с българските дипломатически представители и да усложняват отношенията на Сърбия с България, а да спазват и точно да прилагат законите с които са гарантирани правата на гражданите с българско самосъзнание.

Съобщението подписано от представители на институции чиито правомощия са в конфликт на интереси, показва пълна некомпетентност и непознаване на административната практика и никакво позоваване на „легалитет“ и „легитимитет“ не може да промени това. Сегашното управление на община Босилеград и на Националния съвет на българското малцинство се дължи не на „легалитет“ и „легитимитет“, а само и единствено на бездействието на прокуратурата по време на провеждането на изборите.

Благодарение на многобройните закононарушения, пропуски и манипулации в изборния процес, българ-

Драголюб Иванчов

ското малцинство днес се намира в абсурдната ситуация да се управлява от чужди националистически партии и от напълно некомпетентни хора които при това никогата не са имали ясно изразено национално самосъзнание. Днес всички берат плодовете от лоши преценки и залагания на погрешни кандидати, а не на автентичните представители на българското малцинство. Циничните изказвания за сметка на български дипломатически представители, че „ще бъдат записани с черни букви в историята на малцинството“ са недопустим гаф и показват липса на елементарно възпитание и лична култура. Именно затова те си мислят, че могат да подведат и да накарат българската държава да отстъпи от позициите си по проблемите на българското малцинство в Западните покрайнини и да се подчини на своеволието на samozабравилите се кмет Захариев.

Довчерашният зам.кмет и сегашен председател на Националния съвет на българското малцинство Стефан Стойков, е само подставено лице на кмета, което със закъснение от няколко дни се приподписва под документите които той му поднася.

С оглед на това, че Захариев, Стойков и Владимирев непрекъснато изтъкват, че са постигнали големи „успехи“ благодарение на подкрепата на Президента Вучич и на Правителството, ние очакваме Президентът Вучич и премиер Бърнабич със специално съобщение да застанат зад тях и да подкрепят всичко което Владимир Захариев, Стефан Стойков и Славчо Владимирев са направили досега за развитието на общината, за просперитета на нейните граждани и специално за гражданите които вече три десетилетия, с цената на огромни рискове и себеотрицания отстояват правата и интересите на българското малцинство. Същевременно, ние предупреждаваме държавните органи и институции в Сърбия и България, че всеки опит да се сътрудничи и да се работи с Общинското ръководство в Босилеград и с Националния съвет на българското малцинство, носи рискове да се легитимира и подкрепи една власт която е спечелена по престъпен начин.

Синдромът на раздвоените личности или как се мътят куковици в чужди гнезда

Истинско чудо е, че въпреки стогодишното систематично прилагане на всички известни досега методи за национална и културна асимилация, в Босилеград все още има българи. По стечение на обстоятелствата, през последните две десетилетия бях част от почти всички български културни събития в Босилеград. Бях и неволен свидетел на лицемерието на сръбските управници, които на срещите на високо равнище в София, Белград и Брюксел обещаваха всичко каквото им се поискаше, докато Босилеград и Цариброд издъхваха в мъртвата им хватка под безпомощният поглед на България. Всяко българско културно събитие което има за цел да утвърждава и укрепва българското и европейското самосъзнание сред българите в Западните покрайнини бива дублирано с друго събитие с цел да постигне обратното – да компрометира българската история и култура и да утвърждава сръбската. Целта е не само децата на българите да се възпитат като „прави сърби“, а и да се насъкат срещу България и всичко българско. Методиката на асимилацията изисква за тази цел да се разложат моралните норми и да се разори българската духовност. През 20-годишната история на КИЦ „Босилеград“ сме организирали около 300 културни събития. Не си спомням поне едно да е минало без проблеми. Редовните полицейски и митнически безобразия на границата трябва да внушат на партньорите и гостите на КИЦ-а, че не са добре дошли и че нямат работа тука. Особено са бдителни към българските книги. Може би по-бдителни отколкото към контрабандата на наркотици и оръжия. Смешно и жалко е да преследваш български книги в Западните покрайнини и Македония в ерата на интернет когато спокойно можеш да си изтеглиш „Mein Kampf“ от Адолф Хитлер или каквото друго си поискаш. Сръбските управници сякаш са замръзнали във времето в което в Македония е унищожавана българската книжнина и замествана със сръбска.

Имаше един кратък проблясък в който се появи надеждата, че нещо може и да се промени. Този проблясък угасна с убийството на първият и последен проевропейски премиер Зоран Джинджич. Откриването на КИЦ-овете в Цариброд и Босилеград трябваше да бъде нов попътен вятър в сръбско-българските отношения и ново начало за българите в Западните покрайнини. На откриването им дойдоха най-високи български държавни представители и почти никой от сръбска страна. Този знак тогава не беше прочетен правилно. Вече след първите български културни прояви започна специалната война срещу КИЦ-овете в която имаше не малко драматични моменти. Целта беше да ни сатанизират и дублират с други подобни институции, но с противоположни цели. Скоро осъзнахме и почувствахме на гърба си методите с които се стараеха да неутрализират нашите действия. През лятото на 2004 година, внимателно преценявайки обстановката в Сърбия и в Боси-

леград решихме да заиграем ва банк и да опипаме пулса на кмета Владимир Захарийев за построяване на паметник на Левски в Босилеград. Тогава той беше на края на първия си мандат, още не беше се „изшлифовал“ в сръбската политика, пък и вероятно не си даваше сметка какво точно прави. Откриването на паметник на Левски като символ на българската свобода си заслужаваше всички рискове. Веднъж построен, вече нямаше как да бъде махнат. Самото откриване на паметника на Левски през март 2005г. се превърна в забележително българско културно събитие на което дойдоха високи български държавни представители и много българи от България. Паметникът на Левски се превърна в символ на Босилеград. Тогава за първи път се сблъсках с тактиката за дублиране и подмяна на характера на българските културни събития и послания.

През пролетта на 2006 г. в КИЦ-а дойде тогавашният председател на общинската организация на Съюза на бойците Драган Тодоров и почна да ме „опипва“ дали след паметника на Левски, ние бихме подкрепили изграждането на паметник на „падналите за свобода“!? Пред мен седеше един пенсиониран полицаи комунист и аз мигновено съобразих накъде бие. Опитах се да пренасоча разговора в наша полза. Да, казах, ние сме готови да подкрепим изграждането на мемориал на който да бъдат изковани имената на всички загинали войници от Босилеградско в Балканските, Първата и Втората световна война и даже му предложих списък с имената им. Той млъкна и си излезе. Но през есента на 2006 година, на три крачки вдясно от паметника на Левски, с помощта на тогава вече преизбраният втори мандат кмет Захарийев, изникна паметна чешма за „слава на падналите за свобода“, която бе открита по повод 8 септември „ден на освобождението на Босилеград от българската фашистка окупация“!?

До паметника на Апостола на свободата беше струпан един несполосан символ на робството и кому-

низма, на който група нещастници всяка година държат речи срещу „българските фашисти“ и полагат по една кошничка пластмасови цветя, в стремежа да „избалансира“ българското и сръбското присъствие в духът на „братството и единството“. Естествено, това беше разделителната линия в отношенията ни с кмета Захарийев. Но той вече беше яхнал паметника на Левски и благодарение на него, спечели доверието на покойният министър Божидар Димитров. Той му отвори вратите на българските държавни институции влючително и кабинета на премиера. От там той, малко прибързано, тръгна в решителната си битка за компрометиране, дублиране на ролята, задачите и дейностите на КИЦ „Босилеград“ с цел закриването му. КИЦ-а беше очернен, а общината (чети кметът) „безплатно“ уреждаше българско гражданство, „записваше“ кандидат-студентите на българските ВУЗ-ове по Постановление 103, „безплатно“ лекуваше на ВМА и същевременно водеше бясна антибългарска пропаганда в Босилеград. Това продължи до момента до който Захарийев бе прогласен за „персона нон грата“ в България.

Същото се случи и с „Детския Великденски фестивал“. Година след година фестивалът набираше скорост и се превърна в уникално българско културно събитие, не само в Босилеград, но и на Балканите. Благодарение на енергичният организатор Александър Димитров и на широката институционална и обществена подкрепа в България, фестивалът достигна до 857 деца участници от Босилеград, от балканските държави, Молдова и Украйна.

Настаняването на децата на семейни начала, близките контакти на деца и родители, богатите Великденски културни програми, състезанията и наградите, разбиваха на пух и прах внушаваните десетилетия наред антибългарски настроения сред хората.

Отговорът не закъсня.

Кметът Захариев и подопечните му „културтрежери“ създадоха паралелен, с претенции за още по-помпозен и по-мощен фолклорен фестивал „Краище пее и танцува“. Неговите сътрудници хукнаха из България да търсят спонсори и танцови състави. И те се отзоваваха и охотно идваха на фестивала с чисти сърца, въпреки студентите стаи в общежитието в Долна Любата и оскъдната храна. До момента до който забелязаха, че на пилоните на фестивала липсва българският флаг. И докато почувстваха унижението да стоят в публиката и да гледат бабаитляка на сръбещите се и македонстващи танцови състави докато вилнеят със сръбски и македонски знамена, шайкачи и шумадийски цървули и да слушат „Играле се делие, насред земље Сърбийе“!? Много от гостите от България си отиваха разочаровани и огорчени от посрещането. А вероятно това беше и целта на домакините.

Но и това се оказа недостатъчно. Създаде се друг Великденски фестивал, по същото време и на същото място, със същите деца участници, с намерението да бъде още по-богат, по-помпозен и не толкова български: „Ускрс на тромеджи - Великден на тримеджието“!?

В него май само думата Великден е българска. „Тримеджието“ не случайно беше заимствано от заглавие-

то на сборника с партизански разкази „Пролет на тримеджието“ от Миле Николов Присойски. „Тромеджието - тримеджието“ би трябвало да означава межда която разделя на три. В този ред на мисли „Великден на тримеджието“ може спокойно да се прочете и като „Възкресение“ (или ново начало) на разделението и противопоставянето!? Разделянето и противопоставянето на един и същ народ в три държави – България, Сърбия и Македония. Как да го свържеш с Великден като празник на който християните честват Възкресение Христово символизиращо саможертвата и безсмъртието на Исус Христос в името на мира и любовта между хората?

Каквото названието, такова бе и съдържанието на фестивала. Вместо празнично облечени деца, детски културни програми, музика и детски забавления на сцената бяха качени деца прихлупени с шайкачи които друсаха сръбски „кола“ под оглушителния трясък на музиката от тонколониите!

Историята с честването на 24 май, ден на светите братя Св. Св. Кирил и Методий и празника на българската култура и на славянската писменост в село Извор, беше още по-показателна. След като заедно с партньорите ни от НСА „Васил Левски“ и високи гости от Народното събрание успяхме да възстановим празника на буквите и да кажем някои замитани истини за светите братя, за писмеността и просвещението на Краището, Сръбската православна църква ни изправи пред полицейски кордон и дори се опита да ни изгони от нашия рушащ се храм „Св. Троица“.

Не се забави дублиращото честване на „св. Чирило и Методије“, само че вместо църковни хорове и награди за най-добрите ученици, на входа на черквата бяха окачени тонколони от които трещеше сръбска чалга. Под ореха пред черквата димеше скара и се трупяха каси бира докато децата по мокри чорапи играеха „кола“ по росният неокосен църковен двор, гръмко аплодирани от кмета!

След време 103 Постановление започна да дава своите плодове. Един млад треньор и педагог, Желко Насев, възпитаник на НСА „Васил Левски“, създаде детски „Олимпийски клуб Босилеград“ с идеята през летните ваканции чрез игра и спорт да възпитава децата в духът на олимпийските принципи и ценности в спорта.

Първото което направиха, е да го изгонят от игрището на „Пескара“. С голям ентузиазъм и упоритост той продължи заниманията си с децата по ливадите и в крайна сметка заниманието му се превърна в дългоочакваната и обичана от децата на Босилеград „Детска олимпийска ваканция“. На нея се противопостави спортен клуб „Младост“ и една дузина „спортни“ сдружения в които си вадят хляба партийните активисти на кмета. Заниманията и цялата им възпитателно-образователна работа беше да се опълчат и на всяка цена да бият „бугарите“ – децата на техните роднини и съседи! Съвременните педагогически методи на възпитанието чрез игра и спорт, бяха заместени с яростни състезания без правила и накрая с автомобилни клаксони и запои с неограничени количества бира и скара.

По същия начин бе неутрализиран и опита да се

отбележи 100-годишнината от Босилеградският погром и да започне процес на национално помирение между българи и сърби. Кмета не разреши, както обясни по-късно, защото паметна плоча с имената на жертвите от Босилеградският погром, представяла „братята сърби като престъпници“!? И пак по същата схема на дублирането обяви, че той ще открива някакъв абстрактен „паметник на помирието“!

Борбата срещу българското присъствие в Босилеград не беше само на полето на културата и спорта.

След един век отсъствие, първият и единствен български инвеститор дойде в Босилеград. Международната компания „Калинел“ от Троян и нейният съсобственик Марин Радевски дойдоха с намерение да инвестират и да предложат работа и препитание на хората. Кмета го дочака с полицейски кордон! След едногодишен систематичен тормоз, той се видя принуден да напусне и да остави 100 души без работа на прага на зимата. Във Вранска Баня никой не му пречеше и там той си построи модерен шивашки цех. На неговото място в Босилеград дойде друг, само че той път, холандски „инвеститор“, който бе посрещнат с широки обятия. Важното е, да не е българин.

На фона на всичко това, имах възможността да наблюдавам еволюцията на изявените босилеградски сърбомани и югославяни които по времето на Тито се отвращаваха от българската халва и лукчетата, как леко се снишиха и си подадоха молбите за българско гражданство. Как за сметка на българския данъкоплатец децата им си изкараха висше образование. После си купиха и коли с български табелки. В

България почнаха да говорят на български и даже се изкараха по-големи българи от българите. Но връщайки се обратно в Босилеград, продължиха да се ослушват, озъртат и оправдават като че ли нещо са виновни. Наблюдавах и ония жалки индивиди които си останаха безнадеждни сърбомани въпреки безспорния си български произход. Дори и когато завършиха висшето си образование в България, дори и когато българските лекари им спасиха живота, дори и когато България им даде работа и дом, те не престанаха да вейт сръбските байраци по стадионите и да се надуват с тениските „Косово е Сърбия“. По същото време нас ни разкарваха по съдилища и ни налагаха баснословни глоби заради това, че по повод 3 март бяхме сложили български флаг на балкона на КИЦ-а. В Босилеград днес почти всички имат българско гражданство, почти всички карат коли с български табелки, всички млади учат на българските университети и пътят им към Европа минава през България. В менталитета им обаче остава дълбоко внедрена робската психология. Обременени с българската генетика и култивираната антибългарска омраза, моите сънародници продължават да страдат от синдрома на „раздвоената личност“ която не им позволява да строят оковите, да разперят криле и да покажат творческите си възможности на достойни, свободни и независими европейски граждани. София, Белград и Брюксел щяха да се съобразяват само с такива граждани. Робите никой не ги брои за нищо.

Иван Николов

Николай Барексов със Владимир Захариев

За първи път след 15 май 2017г. откакто България официално прекрати отношенията си с кмета на Босилеград и председател на Националния съвет на българското малцинство Владимир Захариев, българският политик Николай Барексов направи среща с него и посети община Босилеград.

България прекрати официалните си контакти със Захариев след като той не разреши поставянето на паметна плоча на жертвите от Босилеградският погром в центъра на Босилеград и отказа да посрещне вицепрезидента на България г-жа Илиана Йотова по този повод, под претекст, че „не може да й гарантира сигурността“.

По покана на кмета Владимир Захариев, Николай Барексов в качеството си на евродепутат от групата на Европейските консерватори и реформисти, посети босилеградските училища и Здравния дом и направи отворена среща в общината с кмета. С Барексов пристигнаха телевизионни екипи на „ЕВРОКОМ“ и „АЛФА ТВ“. По време на посещението кмета и ръководството на общината убеждаваха Барексов с обичайните си в такива поводи приказки за „високи“ управленски постижения.

На срещата в общината Захариев пред Барексов и журналистите преповтори обичайните си нападки срещу българското посолство в Белград, Генералното консулство в Ниш, ВМРО и Държавната агенция за българите в чужбина, като изрази надежда, че след аресту-

ването на шефа на ДАБЧ Петър Харалампиев и оставката на вицепремиера Валери Симеонов, нещата ще се „нормализират“.

На срещата беше дошла и Катя Матева, бивш директор на дирекция „Българско гражданство“ в Министерството на правосъдието, която през 2017 г. бе дисциплинарно уволнена заради задържане на 17 000 преписки за българско гражданство.

Куриозното в случая е, че кмета на Босилеград връчи на г-жа Матева благодарствена грамота присъдена „както израз на обществено признание“ по повод деня на общината.

ГЛАС ПРЕСС

Буренясването на един проевропейски документ

На 15 юли 2019 година се навършват шест години откакто бе подписана Платформата за защита на правата на българското малцинство в Република Сърбия.

Инициативата и първата работна версия за този, изключително важен обединителен документ, дойде от КИЦ „Босилеград“. Дискусията продължи няколко месеца. Накрая и най-плахите представители на българското малцинство се съгласиха. Националният съвет на Зоран Петров и 12 представители на български партии и сдружения я подписаха и тихомълком се разотидоха. Даже не си направиха обща снимка. Българските медии отразиха събитието и всичко спря дотук. Сръбските медии не му придадоха почти никакво значение, въпреки че, според експертите, ставаше дума за един изключително конструктивен и балансиран проевропейски документ, който работеше не само за интересите на българите в Западните покрайнини, но и за нови, лишени от сенките на миналото българо-сръбски отношения и членството на Сърбия в Европейския съюз.

Въпреки добрите намерения, този документ много скоро бе изоставен. Новият състав на Националния съвет на Владимир Захариев, не застана зад тази платформа. Партиите и сдруженията които подписаха Платформата вече не я споменаваха в своите сконфузени публични изяви. Благодарение на една случайна среща с тогавашният български президент Росен Плевнелиев на която го запознахме с Платформата, тя бе обсъдена по време на срещата му със сръбският му колега Томислав Николич и премиера Вучич. Никоич не се обяви срещу исканията в този важен документ. Нямаше и как. Всичко в него беше премерено и изчистено.

След 2016 г. между Сърбия и България се проведеха двайсетина срещи на високо равнище и винаги се обсъждаха проблемите на българското малцинство. Усилията които полагаше българската дипломация, не доведоха до съществени промени. Имаше някаква странна съдържаност от страна на официален Белград към Платформата. Сръбската страна нямаше готовност да промени 100-годишната си политика по отношение на българите в Западните покрайнини и да ле-

гитимира Платформата и нейните автори като носители на нова, проевропейска политика. Характера на (юго)сръбската политика към българите в Западните покрайнини, най-ясно се вижда от резултатите на 100-годишният ни престой в границите на Югославия и днешна Сърбия. Тия резултати недвусмислено показват нейните цели – българите да бъдат сърбизирани, а числеността им да се сведе до санитарен минимум. Вероятно затова Платформата е неприемлива (но това публично не бива да се каже), защото тя порицава целите на досегашната политика и иска оцеляване и материално, политическо и културно възраждане за българите в Сърбия. Най-голямата съпротива бе оказана по отношение на точка 13 от Платформата в която от Сърбия се иска „да предприеме спешни мерки за възстановяване на културно-историческите паметници в общините с преобладаващо българско население, които са и културно наследство на българското национално малцинство в Република Сърбия“. Взривеният паметник в Царибродското военно гробище и паметната плоча на жертвите от Босилеградският погром показаха, че Сърбия трудно се примирява с „културното наследство“ извън това което сръбското просветно министерство ни е прописало в учебниците? Да не говорим за анатемите които владиката на Вранска епархия Пахомий, още на другия ден хвърли срещу Платформата.

Независимо от всичко, част от българите в Сърбия се обединиха около една проевропейска платформа за мирно и цивилизовано решаване на проблемите. Платформа, написана на базата на сръбското законодателство и историческият и сравнителен анализ на положението на малцинствата в модерните европейски държави. Отговорността за нейното мълчаливо отхвърляне е изцяло за сметка на управляващите. Тази Платформа е добронамерен, може би малко идеалистичен и наивен опит за цивилизовано решаване на натрупаните проблеми чрез диалог в условия на съзнателно култивирана омраза и ксенофобия.

Няма да се изненадам ако Платформата я сполети съдбата на „Планът Z 4“ за Сръбска Краина или „Планът на Марти Ахтисари“ за Косово и Метохия, за които някои сръбски политици, от сегашната историческа дистанция, горчиво съжаляват.

Пренебрегвайки Платформата, официален Белград индиректно изпраща послание, че разчита на старата си политика с някои нови икономически, социални и дори екологични методи за обезбългаряване и обезлюдване на района. Неразумното пренебрегване на разумните искания от Платформата дава път на други, по-радикални концепции които могат да се появят в сложните балкански процеси.

Ние изиграхме козове си. Каквото и да става от тук нататък, то ще е за сметка на ония които презрително отхвърлиха нашата подадена ръка.

Иван Николов

Абдикираме ли от ДАБЧ или от българите в чужбина?

Все още вярвам, че България принадлежи на всички българи – на ония които живеят в България, но и на ония, които поради стечение на исторически обстоятелства, или поради глупостта и невежеството на българските политици и държавници, са принудени да се скитат немилни-недраги в чужбина. Вярвам, че повечето от тях никога нямаше да оставят дом и родина, както и че повечето биха се завърнали в България, ако тя можеше да им предложи малко повече справедливост, свобода и сигурност.

За съжаление, саможивата и късогледа политическа класа в България много повече мисли как да измами българските граждани по време на избори, а не как да привлече изгонените и изоставени българи в чужбина, които със своя ум, труд и натрупан опит, биха могли да помогнат за превръщането на България в просперираща държава и в стабилна опора на всички българи по света. Съвременните обитатели на жълтите павета в центъра на София, едва ли отчитат приноса на българите от Русия до Англия и от Америка до Австралия за Освобождението и създаването на държавата която те сега използват като частна собственост. Да не говорим за приноса който те и днес дават не само изпращайки суми за издръжката на семействата си в България. Те са посланиците и лицето от което зависи образа на България по света.

Днешната политическа класа продължава да се самоубива като гони собствените си граждани в чужбина, и си затваря вратите за ония които евентуално биха поискали да се завърнат в България. Как другояче да си обясним, че процедурата за придобиване на българско гражданство се точи 4-5 години, а само издаването на прословутото удостоверение за български произход в ДАБЧ, вече надхвърли една година? Съмненията за корупционни практики в ДАБЧ, многократните и нескончаеми проверки в Министерството на правосъдието и Президентството, забавиха процедурата за придобиване на българско гражданство с още една-две години които никак не са без значение за един човешки живот.

Вече не можем да се освободим от натрапчивото усещане, че всичко това се прави само за да се спре или ограничи кандидатстването за българско гражданство. Противно на действащото българско законодателство и противно на декларираната политика за българите в чужбина. Изпаднахме в ситуация, че дори една съвременна Албания няма проблем да признае съществуването на българи на своя територия, но съвременна България има проблем да признае правото им на българско гражданство!? Натрапва се и горчивото усещане, че и корупционните афери в ДАБЧ, и предложените промени в Закона за българското гражданство, и десетките хиляди спрени преписки в Министерството на правосъдието, и безкрайните проверки в Президентството на вече одобрените от Съвета по гражданство молби за българско гражданство - всичко това се прави с цел България да си затвори вратите за българите в чужбина и да ги намери завинаги от България.

Мрънкачите срещу „безразборното даване на българско гражданство“, най-накрая успяха да се наложат с доводите, че българите в чужбина искали българско гражданство (паспорти) само за да отидат на Запад, че трябвало да се прекрати „търговията с българ-

ски паспорти“, че „посредниците“ за българско гражданство взимали пари, че България „нямала полза“ от даването на българско гражданство., че Европейската комисия била против и т.н.

Удобно се забравя, че и „външните“ и „вътрешните“ притежатели на български паспорти отиват на Запад, не за друго, а защото България не може да им предложи нищо по-добро, че „посредниците“ вирият защото процедурата за кандидатстването за българско гражданство е прекалено сложна и трудна за обикновения българин в чужбина, че от „търговията“ пак най-много се „облажваха“ корумпираните български чиновници. Не че и България нямаше полза. Такси, преводи, легализации, купуване на коли и регистрацията им в България, застраховки, банкови сметки, недвижими имоти – всичко това се слива в българската хазна. И на края, европейските забележки се отнасят за „продаването на българско гражданство срещу инвестиции“ а не срещу придобиването му по произход или местоживееене.

Колкото и несъстоятелни, тия доводи в крайна сметка все пак постигнаха целта си - доведоха до застой и задръстване на институциите с преписки за българско гражданство и още по-голямо забавяне на процедурата. С това цената на „консултантските“ услуги за придобиване на българско гражданство и на личните карти за временен престой в България на черния пазар се увеличи много. По същото време, институциите занимаващи се с молбите за българско гражданство са почти блокирани. Регистрираните в ДАБЧ български организации в чужбина по смисъла на ЗБЖИРБ, не могат почти нищо да направят да помогнат на българите в чужбина. Затова пък разни „консултантски“ фирми предлагат услуги за придобиване на „български паспорти“ и „лични карти“ за солидни суми. И така нещата отиват от зле, на още по-зле. „Борбата“ срещу корупцията вече не се води заради самата корупция, а за това кой да я контролира и да се възползва от нея.

Само така можем да си обясним почти двегодишният застой в работата на институциите за българско гражданство и още по-странните идеи за закриването на ДАБЧ - една институция създавана в продължение на три десетилетия, и разхвърлянето на нейните правомощия на няколко министерства. Стратежите за борба с корупцията и яростните политическите опоненти на „патриотизма и родолюбието“, просто не можаха да измислят нищо по-умно. Българското гражданство е нашата национална светиня и е отвратително да се прави търговия с него. Осче по-отвратително е да се използва и за уреждане и разчистване на политически сметки между партиите в Народното събрание. Наказателната и морална отговорност за подобни престъпления винаги е индивидуална и те трябва да се наказват с цялата строгост на закона. В интерес на истината, съмненията за корупционни практики при удостоверениеването на български произход и придобиването на българско гражданство, не са от вчера. И преди имаше подведени под отговорност служители на ДАБЧ за корупция. Но никому не хрумна заради тях да закрива ДАБЧ, която, освен издаване на удостоверения за български произход има и други, информационни и културно-просветни правомощия в провеждането на държавната политика към българите в чужбина.

ДСБ - Писмо до Президента Вучич

Обръщаме се към Вас от името на Демократичния съюз на българите с най-добри намерения да Ви припомним думите които изговорихте и ангажиментите които поехте на 22 юни 2018 година в Цариброд пред българския президент Румен Радев, представителите на правителствата на двете страни, представителите на българското малцинство и сръбските и българските медии.

Този ден вие направихте първа копка за паметник на светите братя Кирил и Методий в двора на едноименната Царибродска гимназия. По този повод, между другото ни призовахте да пазим българския език, българските имена и фамилни имена, да обичаме своя български народ и да уважаваме Сърбия.

Както знаете, преди това в Босилеград се бяха случили няколко неприятни събития които бяха повдигнали напрежението между принадлежащите към българското национално малцинство и бяха хвърлили сянка върху сръбско-българските отношения. По заповед на кмета на Босилеград Владимир Захариев бяха арестувани българските лекари, българската вицепрезидентка г-жа Илияна Йотова беше омаловажена, бяха ни отнети две паметни плочи с имената на жертвите на терора от 15-16 май 1917 година с които искахме да отдадем почит на гражданите жертви от Първата световна война и да дадем своя принос за националното помирение между българи и сърби и омиротворяването на Балканите.

Вие обещахте решаване на многобройните културно-просветни, информационни, икономически и инфраструктурни проблеми в общините Босилеград и Цариброд. Обещахте, че ще ни върнете отнетите паметни плочи и ще търсите решение за тяхното поставяне съгласно законовите предписания. Устояхте си на думата и ни ги върнахте още на 25 юни 2018г. Ние отново поискахме от община Босилеград да ни даде разрешително да ги поставим, но тя даже не ни удостои с отговор. След повече от година, паметникът на светите братя Кирил и Методий даже не е започнат а за поставянето на паметната плоча в Босилеград и дума не може да стане. Всички останали проблеми които застрашават българското национално малцинство, сръбско-българските отношения и членството на Сърбия в Европейския съюз си останаха отворени и през последната година още повече се задълбочиха със зас-

трашаването на правовата държава, безконтролно изграждане на малки хидроцентрали и застрашаване на околната среда. Сега отново искаме да Ви напомним за безспорните факти, че е в интерес на модерна Сърбия проблемите на българското малцинство да се решат по-скоро с цивилизовани средства за да се предотврати нейното демографско, икономическо и социално разпиляване което застрашава нейното съществуване. Числеността на българите в общините Босилеград и Цариброд вече е под критичния минимум. Миг-

рационните процеси продължават и скоро Сърбия ще бъде исторически отговорна за изчезването на българското национално малцинство от етническите му територии. Българското малцинство с нищо не е заслужило такава участ с оглед на това че се касае за изключително лоялни граждани на Сърбия. Спирането на този процес най-напред е в интерес на самото малцинство но е в интерес и на Сърбия, сръбско-българските отношения и членството на Сърбия в Европейския съюз. Това може да се постигне само с общи усилия на Република Сърбия, нашата държава майка България и с международна помощ. Ние смятаме, че тези цели могат да се постигнат с прилагането на Платформата за заштита на правата и интересите на Българското малцинство в Сърбия която през 2013 година подписаха почти всички партии и сдружения на българите в Сърбия.

За начало искаме от Вас да ни помогнете да поставим паметните плочи с имената на жертвите от 15-16 май 1917 година, съгласно същите законови предписания въз основа на които в Източна Сърбия бяха повдигнати много паметници на сръбски жертви, и съгласно предписанията въз основа на които във Войводина бяха повдигнати паметници на унгарските жертви. Ние дълбоко вярваме, че само така може да се излезе от миналото и да започне процес на национално помирение, да се установят нормални сръбско-български отношения и да се изпрати силно послание за мир и разбирателство между балканските народи. Само в такива условия може да се води ползотворен диалог в интерес на българите в Сърбия.

**С уважение,
Председател на Главния съвет на ДСБ
Драголюб Иванов**

Извършители и поръчители

Вандалите които тия дни сваляха билборда от сградата на КИЦ „Босилеград“ с кравата на бунището, овцете и екологично послание „Пазете природата“, са поредният симптом за дълбоко духовно загниване. На друго място, извършителите на такова гнусно деяние можеха да минат в категориите дребно хулиганство или кръчмарски приключения. Но не и тука където събитията си имат и втор план. Зачеващите граждански и младежки инициативи с цел опазване на околната среда и здравето на хората, животните и растенията, нашите набедени управници ги прочетоха както дяволът чете Евангелието. „Виждате ли ги тия? Те искат да ви закрият мините и ВЕЦ-овете и да ви оставят без работа! Дръжте ги!“ Това е съвсем достатъчно малограмотните извършители, свикнали да си изхвърлят боклука от прозореца или балкона, при това оскотели в тъмните минни галерии в които смъртта ги дебне отвсякъде, да скочат срещу децата които се вълнуват от съдбата на белите мечки, пеперудите, врабчетата или от съдбата на кравите които умират гълтайки найлонови торбички и употребени памперси, захвърлени на сметището и по пасбищата.

При всичката им бруталност, извършителите не са най-опасните. В техните действия си личи почерка на поръчителите които живеят със самочувствието, че са не само над обществените, но и над природните закони. Посланията които ни изпращат чрез кръвясалите погледи и подутите от бира шкембета, съвсем не са безобидни и наивни. „Затваряйте си устата и не ни се бъркайте в бизнеса, защото ще ви скъсаме кожата като билборда на стената на КИЦ-а. Какво значение има там някаква си ваша природа, пред нашето право да трупаме милиони? Ние сме си откупили това право от вашите управници и не ни интересуват никакви ваши защитени зони с кримски бор, речни пъстърви, раци, пеперуди или някакви си билки. Ние сме дошли тука да трупаме пари и нищо друго не ни интересува. Нашият живот е само между раждането и смъртта. Тук и сега. Не ни пречете“. Зад това злоещо послание стои цяла глутница от дребни чиновници със самочувствието на богове, присвоили си правото да разполагат с живота и съдбата на хората. Тяхната задача е да произвеждат и да разпространяват страх. Страх за живота, за работата, за близките. Страх от беззаконието, от безотговорната и безконтролна власт. Страх който има за цел да ни подчини и да ни превърне в послушни роби. Страх който да подреже крилете на младите в техния вечен стремеж към знанието и свободата. И да ги превърне в свити и мъчаливи роби които боготворят своите господари. Напразно. Страхът се изчерпа. Идва времето на яростта и бунта. Най-големият кошмар за господарите на робите, са свободните и просветените хора. В исторически план те побеждават и оставят трайни дири по които поколенията вървят напред, забравяйки завинаги човеконенавистните господари на другия ден след смъртта им. Билбордът „пазете природата“ временно падна, за да продължи практиката „унищожавайте природата“, стига това да е печелившо. Но не, не е печелившо. Губещо е. По-скоро природата ще ни унищожи всички нас, за да запази космическото си равновесие. Ако не успеем да създадем общество от културни и извисени хора които знаят как до изчистят боклука от душите си, от обществото и от природата.

Иван Николов

Облекчение на процедурата по получаване на разрешение за продължително пребиваване на чужденците от български произход, които са приети за студенти в България по 103-то ПМС

Генералното консулство на Република България в Ниш има честта да информира, че в съответствие с политиката на България за улесняване на влизането и пребиваването на чужденци от български произход на територията на страната ни с цел обучение, бе направено изменение на Закона за чужденците в Република България. Съгласно него разрешение за продължително пребиваване, без да е необходимо да притежават виза за дългосрочно пребиваване могат да получат и чужденците от български произход, които са приети като студенти в редовна форма на обучение във висше училище в България и представят документ за български произход.

В тази връзка чуждестранните студенти от български произход ще могат свободно да подават документи за кандидатстване за прием във висше училище в България и след това да подадат документи за разрешение за продължително пребиваване в Дирекция „Миграция“ на МВР.

С изменението ще се облекчи процедурата и ще се спести 30-дневният срок за издаване на виза и представяне на всички необходими документи пред консулското длъжностно лице, както и ще бъдат облекчени висшите учебни училища, които до момента не позволяваха записването и прием, докато лицето не представи получена виза за дългосрочно пребиваване.

Във връзка с новопоявили се прецеденти се налага да подчертаем, че общинските власти по местоживее не на кандидат-студентите по 103 ПМС нямат никакво отношение към процеса на кандидатстване и записване в българските университети и не могат да предявяват никакви изисквания към кандидат-студентите, включително свързани с искане за превод на документи.

Целия процес по кандидатстване, записване и следване се осъществява между българската държава в лицето на МО и висшите учебни заведения, и съответния кандидат-студент, без участието на местните власти.

Янко Гочев

Живот и дейност на легендарния водач на ВЗРО „ВЪРТОП“ Иван Гьошев

Иван Гьошев е забравеният водач на най-тайнствената българска революционна организация - Вътрешната западно-покрайненска революционна организация „Въртоп“.

Ако отворим днешните енциклопедии и потърсим името му, няма да намерим почти нищо. Десетилетната политика на национален нихилизъм, пролетарски интернационализъм и демократичен глобализъм нанесох сериозни вреди в българската национална памет и обричат името като Иван Гьошев на пълна забрава. И тук е големият дълг на историците, които по стара традиция продължават да омаловажават и скриват дейността на ВЗРО „Въртоп“ и нейния главен водач Иван Гьошев. С тази статия се стремим да запълним отчасти огромната празнина в българската историография, засягаща ВЗРО „Въртоп“ и нейните герои.

Иван Тодоров Гьошев е роден в Цариброд на 21.09.1891 г. По това време Цариброд е в Княжеството (от 1908 г. Царство България). Затова той има българско поданство. Представител е на родолюбивата българска интелигенция - стожер на българщината в Царибродско и в Западните покрайнини през всички епохи.

Иван Гьошев завършва математика и информатика в Софийския университет. После дълги години е гимназиален учител в Цариброд. Окупацията на родния му край през 1920 г. променя неговата съдба. Той решава да не емигрира, а да води борба на място. Първоначално не е революционер, а по-скоро просветител, който с мирни средства защитава своя роден край от опитите за асимилация и сърбизация. Главно негово оръжие става словото. При окупацията на Цариброд той остава пак учител в града. Вечерно време обаче тайно събира учениците и им говори за България. Това си е подвиг, защото по време на окупацията в Царибродско от 1920 до 1941 г. са настанени сръбски учители, чиято основна цел става посръбчването на местните българи.

След окупацията на Западните покрайнини сърбите успяват да обсеят общо 123 български училища. Голяма част от работещите до 1920 г. 269 български учители са прогонени, а малцината, които остават по родните си земи, са принудени да се съобразяват със сръбските учебни програми, обслужващи сръбската държавна асимилаторска политика. Българският език в училищата и църквите е забранен. Сръбските учители са върли шовинисти и българофоби. Те са предимно сърби от Шумадия, които заставяли насила българчетата да повтарят многок-

ратно „србин съм, прави србин сам“. Учат учениците на сръбски поздрав „добар дан“ и което е най-страшно, внушават им лъжи за България и карат българчетата да мразят родината си.

Вестник „Западни покрайнини“ на 4.12.1930 г. цитира думите на един сръбски учител от крайграничното босилеградско село Бранковци: „Мене ме изпратиха да кукам тука, но и вас, мали, оче да накарам да кука-те, като мен, майку ви, бугарску!“

Патриотът Иван Гьошев няма как да работи в такава антибългарска среда. Скоро тайните му патриотични уроци са разкрити от сърбите. Принуден е да се изсели в България. Става учител в Трън. Тъкмо от Трънския край той започва революционна дейност. За такава дейност сведения има в полицейските архиви на МВР още от 1925 г. Тогава името на Иван Гьошев се споменава за пръв път като „опасно“ за „интересите на държавата“. По това време на власт в София е правителството на Демократическия сговор на проф. Ал. Цанков. То е първото, което подгонва още неродената ВЗРО „Въртоп“. Лично вътрешният министър ген. Иван Русев изпраща заповед до управителите на граничните окръзи с Югославия, в която заклеймява дейността на покрайненските революционери като вредна за България и за самото население“. Така от 1925 г. нататък се поставя началото на една печална традиция в политиката на българската държава спрямо поробените в съседна Югославия българи, а именно - българите, управляващи страната, да преследват други българи, защото последните се борят за своята свобода срещу сръбските окупатори. В това отношение ВМРО и ВЗРО „Въртоп“ имат сходна съдба. И двете родолюбиви организации ще бъдат атакувани по различен начин и с различни средства в междувоенния период от много български правителства изцяло в угода на сръбските ин-

Иван Тодоров Гьошев

тереси.

При създаването на ВЗРО „Въртоп“ в края на 1928 г. Иван Гьошев напуска учителството и става неин член. Активността му е голяма. Изпъква с енергията и патриотизма си. Той е последователен поборник за защитата на българските интереси в Западните покрайнини. Скоро стига и до ръководството на ВЗРО „Въртоп“ и става водач на организацията. Като такъв се отдава изцяло на борбата за освобождение. Всичките си действия подчинява на каузата на поробените покрайнини. По негови указания ВЗРО „Въртоп“ провежда своите акции в Сърбия, които имат широк отзвук на Балканите и в Европа. Той организира чети-

те, които се прехвърлят през границата.

През 1928 г. Иван Гьошев води преговори с ВМРО на Иван Михайлов. Общите цели и задачи на двете революционни организации ги сближават. Постига се споразумение за координация в борбата със сръбския окупатор. Сближението е толкова голямо, че някои започват да възприемат ВЗРО „Въртоп“ като филиал на ВМРО, оглавено от Иван Михайлов. Затова Иван Гьошев ще понесе много упреци, че е „отцепник“, „разколник“ и че с действията си е обезличил организацията. Той бил подчинил ВЗРО „Въртоп“ на ВМРО и лично на Иван Михайлов.

Наистина ВМРО оказва всеотдайва помощ на ВЗРО „Въртоп“ със своя боен опит, пари и кадри. Особено важна роля има войводата на кочанската чета Ефтим Полски. Той става един от първите инструктори на нелегалната организация на българите в Западните покрайнини.

С моралната и материалната подкрепа на ВМРО ВЗРО „Въртоп“ активизира въоръжената борба, която през 1929-1934 г. достига своята кулминация. Тогава ВЗРО „Въртоп“ предприема смели акции на територията на цялото Югославско кралство. Извършени са сполучливи атентати в Белград, Враня, Пирот и Зайчар. Адските машини гърмят, за да бъдат чути страданията на българите от Западните покрайнини. Заради патриотичната си дейност Иван Гьошев става за Сърбия опасен човек „терорист“. Сръбско-

ни антисръбски демонстрации в София и до отзоваване на югославския военен аташе в България. Иван Гьошев получава удари от много страни. Преследван е и от сръбската държава, от българските правителства и от своите сънародници в поробените покрайнини. Той не успява да се наложи като едноличен водач на ВЗРО „Въртоп“. Всъщност тя, подобно на ВМРО, под влияние на външния натиск и вътрешните борби се разцепва на две крила. Иван Гьошев оглавява националното крило, което е безкомпромисно в борбата срещу окупаторите и не е под влияние на комунистите. Затова марксистката историография ще нарече крилото му „реакционно“. Негови противници стават хората около софийския аперитив "Чайка“ със Славчо Лазаров, Янаки Йосифов и Георги Трендафилов. Според комунистическата историография това е „прогресивното“ крило. Всъщност то е комунистическо и просръбско, близко до удобния за Белград БЗНС „Гладне“. То критикува крилото на Иван Гьошев, че е обезличило организацията и тя е загубила самостоятелността и независимостта си. С действията си обаче „чайкашите“ показват, че са зависими от БЗНС „Гладне“, а чрез него - и от Белград. Публична тайна тогава е, че ладненци печатат вестника на „чайкашите“ „Въртоп“, а целият кръг „Гладне“ е на издръжка на югославското посолство и работи за интегрална Югославия под короната на сръбския крал Александър.

За сблъсък между двете крила влияние оказват сръбския агресивен национализъм, дефанзивната българска политика и намесата на Коминтерна. КП като негова секция за работва със замах сред бежанците. Комунистите използват тяхната нещастна и печална съдба, за да ги увлекат в своите антибългарски идеи. Това е в интерес и на Югославия, която също подклажда раздорите сред западнопокрайненците. Така в отношението си към ВЗРО „Въртоп“ интересите на комунистическия СССР съвпадат с политиката на Югославия спрямо България въпреки неприязънта на крал Александър към комунизма. Иван Гьошев и неговите последователи не приемат комунизма. Те усещат заплахата, която той носи и изпитват на свой гръб последиците от идеологическата работа на БКП и агентите на Коминтерна сред бежанците в България. Според Иван Гьошев комунизма разединява българите, отслабва България и прекрасно обслужва целите на великосръбската политика. Това пък определя еволюцията на Иван Гьошев в края на 30-те години към десни антикомунистически позиции. Той обаче не е сам в борбата срещу чужди и свои врагове. Близки негови сподвижници са Крум Гопов и полк. Сокол Алексиев, а до смъртта си през 1937 г. - войводата Асен Николов, безпримерен герой на ВЗРО „Въртоп“, наричан още „Левски на Западните покрайнини“. ВЗРО „Въртоп“ на Иван Гьошев е противник на сближението на България с Югославия, защото последната отказва да даде

Полицейска снимка от 1932 г. на Тодор Петров, изпратен от сърбите в София да убие водача на ВЗРО „Въртоп“ Иван Гьошев и войводата Асен Николов, и сръбският паспорт, издаден за целта.

то разузнаване търси начин да го ликвидира. За неговата глава Белград дава 200 000 динара.

Една от най-големите акции за убийството на Иван Гьошев е предприета през 1932 г. Тогава Белград плаща на брата на Асен Николов - Тодор Петров, 200 000 динара да дойде в София и убие брат си и Иван Гьошев. Акцията се проваля, защото Т. Петров убива предателя фелдфебел В. Митов. След това се предава на полицията, а на процеса излиза наяве сръбската „мокра поръчка“.

Тогава разкритията на софийския печат (главно на вестник „Зора“, където директор е българинът от Прилеп и голям патриот Данаил Крапчев) за сръбската намеса в българските вътрешни работи води до гнев-

свобода на българите от Западните покрайнини.

Кръгът „Чайка“, напротив, приема сближението. Отношенията между двете крила се задълбочават. Минава се към лични нападки и взаимни обвинения. За Иван Гьошев противното крило е срам за България и Западните покрайнини. През 1933 г. в своя вестник той разобличава противниците си, на-

Семейна снимка на Иван Тодоров Гьошев

речени „безумци“ и „оръдия на сръбската легация в София, която има интерес да създава изкуствено „лагери“ в нашето освободително движение“.

В отношението си към своите противници Иван Гьошев действа понякога радикално, както в случая с побоя над члена на ЦК на ВЗРО „Въртоп“ Славчо Лазаров, но понякога е склонен на компромиси. В началото на 1934 г. в името на единството той подписва специален документ - „декларация за помирение“, която обаче е отхвърлена от „чайкашите“.

Превратът на 19 май 1934 г. нанася тежък удар на революционното дело. Той е голям успех за Югославия. Деветнадесетомайският преврат е тържество на сърбизма и погром над националните организации на българите в Западните покрайнини и Македония. В Белград са доволни от новия министър-председател Кимон Георгиев, който освобождава от терористичния кошмар терористичната държава Югославия.

След 19 май 1934 г. ВЗРО „Въртоп“ е разтурена, а много нейни членове са хвърлени в затвора. За Иван Гьошев това е и лична трагедия. Подложен е на административна репресия. Той преминава последователно през доста полицейски участъци и е интерниран многократно. Дните му минават под постоянен полицейски надзор. Притиснат от просръбската власт в България, Иван Гьошев търси други форми на изява. През 1937 г. Иван Гьошев и една част от неговите другари влизат в новосъздадената организация „Ратници за напредъка на българщината“. Групата от „Въртоп“ в Р.Н.Б. е била доста голяма, а Иван Гьошев намира място в ръководството на Р.Н.Б. Той е в първоначалната „петорка“ ръководители на Р.Н.Б., в която са още проф. Асен Кантарджиев, адвокатът Петър Габровски, Захари Стоилков и Климент Далкалчев.

Тази организация, определяна за крайнодясна по идеология, бързо се разраства. Полицейските донесения дават представа за числеността ѝ. Според тях в Р.Н.Б. през 1938 г. има 1500 души, през 1939 г. - 12 000, а през

1941 г. достига апогея в организационното си развитие - около 40 000 членове.

Р.Н.Б. не парадирва, подобно на другите десни организации, с конгреси и публични паради, но пък успява да привлече голяма част от интелектуалния елит на България. Сред ръководителите ѝ са проф. Асен Кантарджиев, поетът Емануил Попдимитров, художникът Райко Алексиев, професор Любомир Владикин. „Ратниците“ са особено популярни сред военните,

хора със свободни професии, финансиста, търговци, бежанците от Западните покрайнини и Македония и сред родолюбивата младеж. В Р.Н.Б. Иван Гьошев създава специален отдел - западнопокрайненски. Подобно на останалите национални организации „ратниците“ се борят против Ньойския договор, разпокъсал жестоко България и откъснал от нея изконни български земи като Македония, Тракия, Южна Добруджа, Западните покрайнини. Те приемат идеала на обединена Бълга-

рия.

От 1938 г. „ратниците“ започват да издават списание „Пролом“, в което защитават своите идеи и пропагандират основните принципи на българския национализъм. В брой 11 от 20 април 1939 г. „ратниците“ пишат следното: „...Мирните договори оставиха милиони хора като безправни малцинства, затворени в чужди граници. И макар тия договори да бяха изградени върху началото на националното самоопределение, за да се постигне пълното омиротворение на света, сами създателите на договорите в моменти на откровеност признаваха, че спасението на мира е в претопяването, в поглъщането на малцинствата. Останаха във от границите на България и български малцинства, на които по силата на тая чудовищна логика се определяше същата съдба - да бъдат обезбългарени. Опитите за претопяване, разбира се, както навсякъде, излязоха несполучливи и с българите. Има обаче и днес още случаи, когато все още българи излежават жестоки присъди само за това, че упорито проявяват своята национална принадлежност. А достатъчно би било само един подпис да сложат, една декларация, че се отказват от българското си име, за да се почувстват свободни, сити, щастливи дори! Тъкмо с огъня на такива подвизи трябва да се обгарят всеки ден душите на много още българи, за да се закали у тях българското чувство. Защото само чрез него ще може истински да изкупи правото си да се радва на живота върху тая земя.“

Ето какво заявяват те на страниците на своя печат също през 1939 г. На Иван Гьошев е възложено да се грижи за отпечатването на организационната литература на Р.Н.Б., с което той се справя блестящо.

Изборът е сполучлив. По професия той е учител, а по принуда в България работи и като журналист. Така че има солиден опит в това отношение. Бил е в редакционната комисия на вестник „Западни покрайнини“, а в списание „Пролом“ получава запазено място по темите на българската просвета и образование.

Тяхното състояние и слабости често намират отражение на страниците на ратническата литература. В някои броеве на „Пролом“ има много актуални статии, които отразяват тревогата за недостатъчно възпитание на българската младеж в патриотичен дух. Например в брой 6 на „Пролом“ от 5.02.1939 г. има тревожна статия, озаглавена „Как марксиста пишат българска история!“ В нея се дават много примери как в действащите български учебници по ис-

тория по това време се налагат антибългарски идеи, които пречат за патриотичното възпитание на учениците.

Иван Гьошев като дългогодишен преподавател в Царибродската гимназия е участвал в писането на такива статии и най-малко е изказвал своето професионално мнение по въпроса на българската просвета.

Част от „ратниците“ споделят модерните за предвоенния период антисемитски идеи. За Иван Гьошев обаче антисемитизмът е чужд. Той е убеден, че не евреите са враговете на България, а сърбите - истинските поробители и вечни грабителни земи от XIX век насам. Затова той не е антисемит и фашист, а истински патриот на България.

След 9.09.1944 г. т. нар. Народен съд също не го смята за „антисемит“. Името му не е сред обвиняемите в неговия VII състав, който съди точно обявените за „антисемити“. Каузата на Иван Гьошев е била и си остава борба за освобождение на поробената родна страна и присъединяването му към майка България. Но тъкмо поради това полицията го следи и нейните агенти оставят в архивите доста сведения за неговата дейност. И колкото и да е странно, Иван Гьошев се ползва със симпатии сред част от полицейските агенти от онова време.

Така през 1939 г. тайният полицейски агент Ю-2 докладва за него сведения до своя началник, в което го описва като „тих, скромно, морално запазен човек по характер“.

През април 1941 г. под ударите на нацисткия Вермахт само за 11 дена изкуственото Версайско творение Югославия рухва. Поробените българи от Западните покрайнини доживяват освобождението си. Западните покрайнини влизат в Царство България. Ето карта на Велика (всъщност обединена, макар не изцяло) България. Това е карта на българските държавни граници от април 1941 г. до септември 1944 г. Тогава Иван Гьошев се връща в родния си Царибродски край. Изживява едни от най-щастливите дни в живота си. Посрещнат е с почести и с голямо уважение от своите привърженици в Цариброд. Каузата, за която той и ВЗРО „Въртоп“ са се борили, тържествува, а идеалът на националното обединение във военновременните условия изглежда реализиран.

През август 1942 г. Иван Гьошев е член на делегацията, която връща читалището на Цариброд, евакуирано в София в периода на окупацията в родния му град.

Обединена България съществува за кратко. Тя не се реализира в дългосрочен план, защото се крепи на „новия ред“, наложен от нацисткия Вермахт на Балканите. Затова под натиска на победите на Червената армия и съпротивата на сърби и гърци през 1944 г. тя рухва.

На 9 септември 1944 г. в София е извършен прокомунистически преврат на ОФ. На власт идват антибългарските сили. Министър-председател става българофобът Кимон Георгиев - стар враг на ВЗРО „Въртоп“. „Народната власт“ започва чистка на дейци от всички патриотични организации. Сред набелязаните за ликвидиране е и Иван Гьошев. Лично той посре-

ща спокойно преврата на 9 септември 1944 г. Убеден е, че нищо лошо няма да му се случи, защото никому зло не е правил. Тъкмо поради това и отхвърля подхвърлената му идея за емиграция извън България, каквито възможности е имал. Тук е основната грешка на Иван Гьошев, която струва животът му. Подобно на много българи, той не успява правилно и своевременно да оцени какво представлява новата „народна власт“. А тя въобще не обслужва българските интереси. Напротив, преследва и унищожава защитниците им.

Р.Н.Б. са нарочени за „фашистка“ организация. Започва изстребление на членовете ѝ, които не са малко. По данни на МВР към 9.09.1944 г. „ратниците“ са били около 2500 членове. Една голяма част от тях са ликвидирани без съд и присъда. Царибродският комунист Стефан Христов - Гърчето в спомените си, публикувани през 1979 г., подчертава, че „Иван Гьошев, Сокол Алексиев, Симеон Въжаров и десетина други техни сподвижници, върли фашисти, получиха народното възмездие за своите престъпления“. „Народно възмездие“ според комунистическата терминология и практика означава само едно - ликвидиране на нарочения за враг без съд и присъда. А „престъплението“ на хора като Иван Гьошев е само едно - патриотизъм и отстояване на българщината на всяка цена. Иван Гьошев става жертва на едно от най-позорните българоубийства след 9 септември 1944 г. Новата власт на ОФ арестува 19 бивши дейци на ВЗРО „Въртоп“ и ги предава на Титовите власти като „врагове на Сърбия“. Сред тях са Иван Гьошев и полк. Сокол Алексиев. След 2-месечен разпит в Ниш следствието приема, че арестантите са се борили против сръбския кралски режим, но не са били на страната на противниците на Тито. Българите са оневинени и върнати обратно в България с предложение да бъдат освободени. За разлика от сръбските комунисти, българските комунисти обаче въобще не са либерални. Групата патриоти, бивши дейци на ВЗРО „Въртоп“ е незабавно отведена в един от рудниците край Перник, където Народната милиция ги разстрелва. Роднините на Иван Гьошев считат, че в убийството му е замесен Крум Миланов - партизанин от царибродския отряд „Момчил войвода“. Той е тъмна личност, но ръководен кадър след 9.09.1944 г. и съден за престъпления от самата комунистическа власт. Репресиите на комунистическата власт в България засягат цялото семейство Гьошеви. Сестрата на Иван Гьошев - Елена, намира временна работа като гардеробиерка в Народния театър в София. Само временно обаче е на тази работа. Лично „вождът и учителят на българския народ“ Георги Димитров я уволнява, когато разбира коя е, защото била „сестра на фашист“. Накрая, за да добием истинска представа какъв българин е бил Иван Гьошев, публикуваме важен документ. Това е една негова реч, произнесена по Радио София на 26 юли 1941 г., след освобождението на Западните покрайнини. Озаглавена е „Нашата борба за свобода“. Препоръчвам я горещо на всеки българин. Тя е много силна и въздействаща. Такава реч днес нито един действаш български политик не мо-

же да произнесе, което доказва какво е загубила България с убийството на хора като Иван Гьошев. Речта му от 26 юли 1941 г. има и историческа стойност, защото представлява един вид кървав мартиролог на безбройните жертви, които дават българите от Западните покрайнини в борбата им срещу сръбския поробител от 1920 до 1941 г.

„Нашата борба за Свобода“

Слово на председателя на ВЗРО „Въртоп“ Иван Гьошев по Радио София

Драги радиослушатели,

Няма по-свята борба от борбата за род и чест, нито по-свидна жертва от жертвата за благо на Отечеството. Ето защо има нещо високопатриотично в тая инициатива на Радио София да отреди няколко минути за тия, които през годините на черното робство са били за своя поробен народ закрила и опора, надежда и вяра, бродейки с пушка в ръка из своя поробен край.

В това кратко време, с което разполагам, не съм в състояние да дам цялостна картина на страшното и нечувано 20-годишно робство, което сърбите още в първия ден на окупацията затвърдиха в Западните покрайнини, нито пък мога в тия няколко минути да дам изчерпателна характеристика на тия, които са били истински ангели хранители, живо възплащени на народните герои, на безстрашни гонители на насилниците, на смели бойци срещу сръбската тирания. Та ако рече да изброя имената само на избитите българи в Западните покрайнини и тия на ратниците за свободата на поробените, ще ми трябват няколко часа. Толкова много са жертвите на сръбския терор и толкова много са борците, големи и малки, които цели 20 години по знайни и незнайни пътища се бориха срещу тиранията.

Окупацията на Западните покрайнини, както е известно, се извърши от страна на сърбите на 6 ноември 1920 г. Първата грижа на поробителите бе да унищожат там всичко българско и да преследват безпощадно всяка българска проява. Веднага бяха закрити българските училища. Занятията с учениците обаче не се прекратиха. Учителите българи водиха тайно учебни занятия по частни квартири. Учебният материал се мина благополучно и в края на 1920-1921 г. всички ученици получиха свидетелства за завършен клас. По-късно сръбската власт извърши арести на учители, някои от които бяха съдени и лежах по затворите. Над Западните покрайнини се надвесиха черни буреносни облаци. Терорът от ден на ден се увеличаваше. Настъпи 1926 г., когато всеки шумадиец се разполагаше безнаказано с имота и живота на роба. Страшни издевателства над всичко българско. В Босилеградско, Царибродско и Трънско хората се изваждаха групово нощем от къщи и биваха убивани без присъди. В Босилеградско вилнееше капитан Тома Станкович, а в Царибродско - подполковник Таса Динич. Настъпи униение в душите на робите. Трябваше да се действа, да се повдигне духът на поробените. За тая цел се пръснаха маса позиви из края. В един от тези позиви, пръснати преди празника на св.

св. Кирил и Методий - 1926 г., между другото се казваше: „...Към вас се обръщаме, млади непоковарени сърца! Почитайте българското име и слово! Вземете пример от прадедите! Езикът, който сте научили, когато сте сукали майчиното мляко, е език свещен за вас - търсете българската книга, учете я тайно, предайте я от другар на другар и се калявайте в духа на българщината...“

През месец юни 1926 г. в Царибродско се извършиха масови арести на населението от селата на Висока - в подножието на Стара планина. Обвинението бе, че в тия села действа нелегална организация „Въртоп“ и че арестуваните са членове на тази организация. Бяха пребити от бой стотици невинни хора. Създаде се така нареченият процес на въртопците, който се гледа в Пиротския съд и завърши с осъждането на 5 души по на 15, 20 и 10 години затвор. Сръбският вестник „Политика“ по това време между другото писа за тоя процес следното: „Присъдата направи тежко впечатление. Мнозина, почти всички, които слушаха процеса, не се надяваха на такъв край, навярно затуй, защото не се съди за доказателствата, а по предубеждение. Затова толкова по-тежко се вижда това наказание. Всеки се пита, наистина ли сме били в такава опасност от тая тайна организация и как може да бъде това, никой досега да не я открие, когато имаме в Цариброд две полиции, па и осведомителна служба“.

Терорът не преставаше. През септември 1928 г. - масови убийства Босилеградско, през януари 1929 г. - убийства в Трънско, през април същата година бе избито цялото семейство от 5 души в село Каменица, Царибродско. На 23 май 1930 г. бе убит в Цариброд инж. Марко Атанасов, през месец юли паднаха убити видните българи от село Долна Невля, Царибродско, Симо Ганов и Иван Томев. На 5 август 1930 г. посред бял ден бе убит в Цариброд свещеник Апостол п. Иванов, един от най-големите и най-смели българи от целия край. Убийството бе извършено лично от поручик Терзич. Поп Апостол бе подсъдим в процеса на въртопци през 1926 г., който не се поколеба да изрече тези смели думи пред съда: „Какво искате от мен? Българин съм. Затова ли ме съдите?... Тогава трябва да поставите на подсъдимата скамейка не само мене и моите другари, а и всички, които имаха нещастие да останат в окупиранията област...“ През тоя период от 2 години паднаха убити над 200 души видни българи от Западните покрайнини. То се знае, на терора се отговаря с терор. Западнопокрайненците, тоя жилив народ, почнаха да действат. По цялото кралство на Александра Карагеоргиевич огънят пламна! Атенати в Белград, атенати в Ниш и навсякъде по „Югославия“. В Белград завладя голямо безпокойствие, завладя тревога, ужас! В страна, която убива, трепе и тероризира гражданите, нищо не е по-естествено от атентатите. При това положение напълно логично е поробените българи от цяла „Югославия“ да водят обща братска борба срещу тиранина. Българите от Западните покрайнини и Македония, по един каприз в историята, бяха изпаднали в положение

нието на две български дружини, които са нападна- ти от многоброен и свиреп противник. На тях не им оставаше друго, освен да изпълнят най-елементар- ното си задължение - да участват в огъня срещу про- тивника като братя докрай, до смърт или до победа. Техният род е един, техният мъчител е един; борбата им е обща и така по-голям бе и устремът им...

Но кои бяха тези герои от Западните покрайнини, които на изтезанието отговориха с насилие? Ще спо- менем някои от тях. Асен Спасов Северикин от село Белут, Босилеградско, който с невиджано себеотри- цание се отзова на 1 септември 1931 г. посред бял ден в землището на с. Плоча, наказва един ренегат и преизпълнен от чувство на достойно изпълнен дълг към поробената родина, за да не падне в ръцете

на сърбите, възпламенява две бомби, ляга върху тях и бива разкъсан на парчета. Виден Георев от село Кострошовци, Трънско, който загина в неравен бой със сръбските потери на 14 май 1928 г. Нацко Илиев от село Радейна, Царибродско, който много пъти е изпълнявал тежки и отговорни задачи в поробения край, с които е удивлявал и най-смелите и опитни бор- ци. Падна убит на 3 октомври 1931 г. Захари Янакиев от село Долна Лисина, Босилеградско, един от най- смелите революционери. Увисва на бесилото в Бел- градския затвор на 26 януари 1932 г. Той изпита вър- ху себе си ужаса на една невиджана инквизиция в Белград, дето бе отведен с още незаздравени рани, получени в сражението на „Бесна кобила“. За- хари Янакиев с още няколко другари извърши атен- тата на жп линията Куманово-Враня. Изправен пред държавния съд в Белград, той се държа достойно и дръзко, както навремето си съобщи сръбските вест- ници. Васил Цветков от село Ясенов дол, Трънско, цели 10 дни се бори с нечувана храброст срещу цяла сръбска дружина на Гребен планина и на 1 октомври 1932 г., за да не падне в плен, захвапа дулото на пис- толета си. Трупът му бе отнесен в Цариброд, дето са повикани родителите му. Нещастниците помъчили да уверят сръбските власти, че това не е техният син, но... това не било възможно, горката майка припад- нала над трупа. Райко Рангелов от село Борово, Ца- рибродско, обесен на 28 февруари 1933 г. в Белград- ския затвор, извърши един от най-смелите атентати на жп линията Белград-Ниш. Повече от 5 месеца той е бил подложен на страшни мъчения, за да разкрие плановете на „Въртоп“. Езикът му е бил дупчен с иг- ла, на корема му слагали тежести, а главата му е била стягана с менгеме. Гаврил Иванов, Димитър Гранджов и Гица Гигов - и тримата от село Клисурса, Трънско, смели борци, които бяха хванати в Белград, и първи- те двама обесени на 27 март 1934 г., а Гицо Гигов, осъден на затвор, лежа 6 години в затвора, отдето беше освободен от победоносните германски вой- ски. Константин Велков от село Петърлаш, Цариб- родско, през 1930 г. постави адска машина на Ниш- ката гара, но виждайки, че гарата в това време се изпълва с ученици, той само няколко секунди преди да избухне адската машина, взема я, демонтира я и по тоя начин спасява стотици деца от смърт. Каква

човечност в тоя революционер! Хванат, той бива осъ- ден на доживотен затвор и цели 10 години е лежал в сръбските затвори. Стана Златкова от село Клисурса, Трънско, голяма героиня. Никога китните Западни покрайнини не ще забравят чувствните подвизи на тая българка, която с твърдия си характер и своята неус- трашимост допринесе извънредно много за успеха на борбата срещу сръбската тирания. Тя лежа цели 5 години в Белградския затвор. Бита, измъчвана жес- токо, тя, въпреки че знаеше много тайни, мълча като гроб. Младен Таков от село Клисурса, Трънско. Него- вият живот с право може да се каже, че бе една ле- генда. Изпращан често с деликатни и опасни задачи във вътрешността на Сърбия, той падна един път в ръцете на сърбите и измъчван безчовечно в продъл- жение на цял месец. Избяга, без да издаде никого.

Нека накрая кажем няколко думи за двамата най- големи борци от Западните покрайнини: АСЕН НИКОЛОВ от село Поганово, Царибродско, и ЛЮБОМИР ЯНАКИЕВ от село Клисурса, Трънско.

АСЕН НИКОЛОВ бе обесен на 16 март 1937 г. в Бел- градския затвор. Тежко ранен при едно голямо сра- жение със сръбски потери близо до историческия Погановски манастир, той бе хванат, отведен в Бел- град, дето цели 5 месеца бе подложен на разпит. То- ва страшилище, както сърбите го назовават, е нап- равил няколко опита да се самоубие и накрая е бил закачен на бесилото полумъртъв. Асен Николов е из- вършил в продължение на години най-смелите атен- тати в Кралството на мракобесието. Атентат в Бел- град, атентат в Ниш, атентат срещу „Ориент ек- спрес“...

ЛЮБОМИР ЯНАКИЕВ повече от две и половина го- дини живееше като легален в Белград. Със своята гранитна твърдост той успя да създаде в Белград ця- ло движение от млади и смели борци, които отсетне извършиха чувствни подвизи. Негово дело са смелите атентати в Белград през май 1932 г. пред Военната академия, срещу Кралския дворец, на белградската гара и пред редакцията на в. „Политика“, а през ме- сец септември същата година - един смел атентат във Военния клуб в момента, когато заседаваше из- вестната организация „Църна рука“. Тогава вестни- ците писаха, че атентаторът е в Белград и полицията дава 500 000 динара на този, който ще съдейства за залавянето му. Любомир Янакиев успява да избяга и беше осъден задочно на смърт.

Ето, драги слушатели, това са нашите герои, кои- то, въоръжени с непобедимия български дух, допри- несоха много за разгромването на чудовището (Югославия - б.а.), създадено през 1919 г. в Ньой.

„Те умряха, за да спасят... Ние знаем висота- та на рождението им, не знаем величието на смъртта им. Те умряха за Отечеството: по-голяма преданост човек не може да прояви!“

Тези стихове е написал поетът за тия, които падна- ха в борбата за свободата на роба. На живите борци: ХВАЛА ИМ!

**Автор: Янко Гочев, историк
Сите българи заедно**

ФАЛШИФИКАЦИИ В АЛБУМА С БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, АНЕКС КЪМ СБОРНИКА С ДОКУМЕНТИ-СИНЯТА КНИГА НА МЕЖДУНАРОДНАТА КОМИСИЯ ЗА КОНФЕРЕНЦИЯТА В ПАРИЖ 1919 Г.

Album des Crimes Bulgares, Annex aux documents relatifs aux violations des conventions de la Haye et du Droit international en general, commises de 18915-1918 par les Bulgares en Serbe ocupee, Paris 1919

Един от официалните документи свързан с осъждането на България в Ньой през 1919 г. е приложението към Синята книга - Сборника от официални писмени доказателства за нарушенията на Хагската конвенция и международните закони за водене на военни действия и обвиненията за зверства и жестокости от страна на Българската власт по време на окупацията на Сърбия 1915-1919 г. (Синята книга в 3 тома). Подобен тип илюстрирано издание е направено и във връзка с обвиненията срещу Германия и Австро-Унгария. Албумът е съставна част от доказателствата и има претенции за автентичност и достоверност. Той съдържа 52 илюстрации.

Авторството на снимките не е известно. Може да се предполага, че те са дело на няколко фотографа. Единият от тях - Рудолф Райс, който въвежда фотографията в криминалистиката и използва фотографиите в своите издания. В своя дневник Уилям Драйтън също съобщава, че са правени фотографии по време на неговата анкета, като конкретно посочва Сурдулица, с. Бая и Лесковац. В неговия архив има фотографии, които са от официалния албум, но те са от два различни типа. Едните, които са направени на фотографска хартия и са действителни снимки - 10 бр., а другите - репродукции от печатен материал с растерна структура 18 бр. (тоест те са ползвани от печатно издание без датировка). На гърба на тези фотографии са написани текстове на Сръбски, Френски и Английски език с различни почерци, които впоследствие са нанесени в официално издадения албум. Текстове представляват пояснения за деянията, мястото и времето на тяхното извършване. Може да се предполага, че фотографиите са дело и на неизвестен фотограф, вероятно представител на Сръбската власт. Това се доказва от наличието на фотографии, които са снимани на места, където нито Драйтън, нито Райс са посещавали - Ниш, Пирот, Щип, Бела Паланка. На много от фотографиите от албума има следи от обработка, което говори за допълнително вкарвани или заличавани елементи чрез специални фотографски техники.

На фотографиите в албума са заснети материални обекти (разрушени къщи в с. Брусник, разрушено гробище без идентификация, повредени 3 икони в черквата св. Николай в Кратово). Представени са снимки на 35 лица с наранявания подлагани на мъчения от с. Горно Матеевци, Лебане, от областта Топлице, с. Степанци Щипско, с. Меровац. Третата част от албума съдържа фотографии от проведени ексхумации в Щип, Врања, Сурдулица, Ниш, Лесковац, с. Кременица Бела Па-

ланка, с. Гарич до Прокупле, с. Долно Матеевци и Горно Матеевци, с. Барие Пиротско. Представените фотографии имат за цел чрез силно психологическо въздействие, да убедят представителите на Парижката конференция от различни страни в адекватността на наказанията спрямо България и да подкрепят исканията на Сърбия в тази насока. За това този албум е издаден само на френски и английски език.

Внимателният анализ на фотографиите и съпътстващия албума текст, обаче, разкрива наличието на измами налагани с манипулиране чрез фотографските трикове, обработка на кадрите и фалшифициране на текстовете - често пъти комбинирано. Този тип измами се съчетава с измамите и внушенията правени по онова време и поддържани до днес от Сръбската пропаганда, които засягат систематизацията на обвиненията в геноцид, жестокости и зверства извършвани от Българските власти. Фотографският албум има задача да представи конкретното чрез зрително въздействие и позоваване на отделни случаи.

Кои са най-смущаващите измами, нуждаещи се от специализиран анализ?

На първо място снимането в близък план без обвързване на обектите с необходимите за идентифициране обозначения, е метод използван в съдебната фотография, но при условие, че същевременно са налични допълнителни идентификатори на отделния детайл с цялото. Без такива идентификатори, както са представените снимки в изданието, нямат никаква доказателствена, а само психо-манипулативна стойност. Това прави някои от фотографиите неинформативни поради неяснотата на мястото, времето и събитието, което отразяват. Такива са снимките на стр 12, 28, 31, 34, 37, 43, 44, 45, 50, 51, 56, 57 - общо 12 фотографии.

Squelettes de personnes tuées près de Garich, au sud de Prokuplje.

Skeletons of persons killed near Garich, south of Prokuplje.

Снимка на стр. 43 текст „скелети на хора убити до с. Гарич южно от Прокупле

Снимка на стр. 44 Текст „Скелети на хора убити на път от Божурне за Прокупле

Втори тип измама е свързана със снимането от различни ракурси и рамкиране на кадъра, което се експлоатира за представяне на различни събития по време и място. Така напр. снимките от стр 29 и стр 30 показват едно и също изображение, но са посочени две различни места на разкопките – Враня и Лесковец. Същата манипулация е направена и на стр 32, 35 и 40 където една и съща снимка с различно рамкиране показва човешки останки в Лесковец и в Сурдулица. Такова е и повторението на един и същи кадър от стр. 33 и 42.

1. Снимка стр. 32 текст „Избити сърби в местността Арапова Долина край Лесковец,,

2. Снимка стр 35 текст „Избити сърби в Дубока Долина до Сурдулица

Третият тип фалшификации е свързан с чисто фотографски методи на монтаж и наслагване на негативи, с цел постигане на определен ефект. Такива елементи на дообработване на кадри има на стр. 38,

Снимка от стр.38 с текст „Тела на хора убити близо до Сурдулица“

На този кадър ясно се виждат следи от ретуш и наслагване. Най напред се вижда неестественото преливане на равнината от задния план на снимката, където е изобразена градина и хора встрани, с предния план на снимката преливащ с неестествен преход и създаващ една друга равнина на изкопа. Втората манипулация на снимката е свързана изображението на телата на загиналите. Особеното в тях е тяхното неестествено изсветляване, съобразно общата композиция – ефект, който е невъзможен в естествени условия. На второ място, за да се очертаят по-ярко телата, е направена намеса в очертаване на сенки. Така на снимката виждаме сянката на дърво зад фотографската точка на заснемане, която е различна с направлението на сенките на дърветата в задния план – нещо напълно неестествено в нормални условия поради закона за перспективата. Сенките на телата са от три различни източника, което е невъзможно да се постигне, когато има дневна слънчева светлина – при това решение, означава че на мястото на снимане е имало допълнителни светлосточници от ляво и дясно, което тогава е било непознато като метод на работа. Ясно си личи манипулацията и върху дясното тяло от предния план, при което „сянката“ на короната на дървото зад фотоапарата не е довършена технически – върху тялото няма сянка, а под тялото встрани има. Внимателния анализ на тази и други фотографии може да представят множество подобни техники на измама. Във фотографията ярко си личат изсветлявания и неестествени преходи в снимането на местността, както изкуствено поставяне на сенки от природни обекти.

Четвъртият метод на измами е свързан с подреждане на сниманите обекти с вмъкване на неприсъщи компоненти в тях, различаващи се от описанията на обекта или на терена или чрез използване на фототехнически манипулации.

Фотография на стр.53, на която се представят кости, но нито един от посочените обекти няма анатомичната форма на човешки кости. Манипулативният текст представя фотографията като „Събрани останки на 20 свещеници и един офицер, една жена и едно дете убити от Българите близо до село Кременица около Бела Паланка

Подобна е манипулацията на снимка от стр. 29(чиито мотив е използван и на снимка от стр 30, но описва две различни събития). Авторите на албума дават следния текст на снимка от стр. 29 : „изкопани кости на 7 цивилни и един свещеник, застреляни през 1916 г.“. Анализът на останките показва, че имаме два различни типа скелетен материал. Горният ред е на два трупа, които се намират в незавършена фаза на разложение със значителни останки от меки тъкани. Тези останки имат и специфичния по-тъмен цвят, което съответства на една степен на незавършено разлагане-тоест смъртта е настъпила преди 1-3 години(за уточнение е необходим анализ и от патологоанатом б.а.). Същевременно, на преден план се представят черепаи и кости със специфичен бял цвят, изчистени от всякаква мека тъкан и в едно насипно неподредено състояние, което подчертава, че при тях смъртта е настъпила значително по-рано и не по-малко от 5 години. В заключение: и по своето положение и по своето състояние, двата типа тленни останки имат коренно различно време на настъпване на смъртта, което напълно изобличава текста под снимката като манипулиран, както е манипулирана и самата снимка, в която има режисиране на композицията за да отговаря на поставената задача.

Към тези обстоятелства, като се постави за сравнение и снимката от стр. 30, няма никаква възможност да се прикрива преднамерено подготвената в изданието измама.

Снимка от стр. 30

Текст: „Черепи на убити хора в местността „Арапова Долина,, близо до Лесковац,,

На фотографията си личи ясно по бледото петно в средата на предния план с елипсовидна форма, което неестествено влиза до колената на петимата анкетьори и е осъществена техниката ретуш(подобна на съвременния фотошоп), което си личи при внимателно наблюдение на втория, третия и четвъртия член на комисията. Именно там, макар и значително по-затъмнени от снимката на стр. 29, за да се направи опит за плавно преливане в основата, върху която е нанесен елипсовидния насложен образ на двата трупа и стоящите пред тях отдолу кости и черепи.

Петият тип манипулация, който има важно значение за изясняване на становището за наличието на „хиляди, хиляди“ материали, от които произволно са взети за изготвянето на албума, са свързани с представянето на няколко фотографии, които отразяват един и същи обект.

Снимка Стр. 23

Сниман един и същ обект(На лявата снимка жената в средата и на дясната снимка същата жена, но с изкуствено допълнително осветлена фотография за добиване на ефект за различен случай. Дланта на дясната ръка на втората снимка е старателно обработвана с техники подобни на съвременния „Фотошоп“) на двете фотографии, но представен за два различни случая.

Снимка Стр. 25

Текст под снимка на стр. 23

„Жени от областта Топлице, носещи белези от обгаряния извършени от Българите през 1917г

Текст под снимка на стр. 25 „Жена от областта Топлице, бита по стомаха и горяна с нажежено желязо“

Многократно са представени снимки от един и същи обект. Такъв е случая със снимките от местността Табие до Бела Паланка 2 бр. и представянето на останките от с. Люботин близо до Щип – общо 6 бр. снимки. Това многократно снимане на една и съща находка и представянето ѝ или като различни случаи, или от различни гледни точки недвусмислено разкрива, че по време и на двете експедиции – тази на Рудолф Райс и тази на Уилям Драйтън, Сръбското правителство не е могло да събере така нужната информация за Българските жестокости в системен и масов характер, чрез които да аргументира своите искания като справедливи по

време на Конференцията в Париж. Това е причината, след приключване на т.н. анкети, да бъде извършена една цялостна работа по изграждане на сюжетите и текстовете представени в албума чрез средствата на измамата.

Анализът на албума върху неговия фотографски материал, поради липса на оригиналните снимки, включително и плаки от конкретната работа на фотографите е непълен. Ако Сръбските и Френските историци, които разполагат с първичните материали и документи от колекцията свързана с подготовката на Парижката конференция свързани с Българската окупация бъдат публикувани и предоставени за пълноценни анализи, несъмнено ще се появят още повече доказателства за систематическата измама и манипулация. Допълнителна подкрепа за извършената целенасочена измама ни дава и уводния текст на албума, който е необходимо да бъде представен в целия му вид поради важността на разглеждания въпрос:

“Албумът, който ние представяме като приложение тук, е продължение на трите тома, които са публикувани под общото заглавие: Документи свързани с нарушение на Хагските конвенции и международния закон в цялост, извършени през 1915-1918 г от Българи в окупирана Сърбия (Париж 1919 г.)

Тези три тома са съставени от документи, въз основа на които е основан доклада на Международната комисия състояща се от следните членове:- за Франция А.Бонасю, заместник главен прокурор на Република Лион, за Великобритания. Майор Х.Б. Мейн, за Сърбия Л. Стоянович, бивш министър председател, П.Гаврилович, пълномощен министър, Слободан Йованович, Професор от университета в Белград. Гореспоменатия доклад е публикуван в началото на т.1

Има три вида документи:

1. Свидетелства на чужденци(Американци, Англичани, Арменци, Французи, Гърци, Италианци), които са публикувани в т. 1 и 2.

2. Заповеди и инструкции и комюникета издадени от Българите, също публикувани в т. 1 и 2

3. Официални доклади и свидетелства дадени от Сърбите за убийства, мъчения, насилия, грабежи, опожарявания, разрушения, денационализация извършвани от Българите, които са публикувани в т.2 и 3.

Измежду хилядите и хиляди автентични документи събрани от окупираните територии ние използвахме само един малък брой. Ние не трябваше да правим някакъв особен подбор. Бе достатъчно да вземем който и да било от тях произволно за да открием едни и същи ужаси, описвани във всеки от тях. Българите, навсякъде по време на тяхната окупация в Сърбия, без значение къде или кои са били, без оглед на длъжност и служебно положение, от най-висшите до най-низшите, всички онези, които представляваха България в градовете, както и в селата и най-малките махали от долината на Морава до Македония, през 1915-1918 г. изявиха един и същи криминален манталитет и животински инстинкти.

Документите в тези три тома, такива каквито са и снимките в този албум заснели това, което Българите оставиха след себе си, от скелети, черепи, разхвърляни кости на измъчвани хора и разрушени къщи – показва, че тези хора са убийци, грабители и садисти.“

Декларацията в текста обвързва с отговорност членовете на т.н. международна комисия, както и техните сътрудници за умишлено и целенасочено подготвена измама представяйки фалшиви данни, включително снимков материал и текстове, въз основа на която да се възползват определени държави и сили чрез злепоставяне и лъжливо обвинение на България. Това деяние е от особена тежест, вземайки под внимание значението му за регулиране на международни отношения и съдбата на огромни маси от хора. Текстът в албума изобличава като престъпници от международно криминален характер неговите автори и отговорните лица не само заради измамата извършена от тях, но и заради зловещите последици, които те са целели да постигнат върху съдбата на Българския народ. Това престъпление няма давност и изложените факти и обстоятелства са достатъчно обстоятелство към посочените лица, макар и 100 години по-късно да бъде повдигнато обвинение за престъпление срещу човечността.

Разбира се, макар и с голямо закъснение, Българската историческа наука трябва да изостави абстракционизма и конформизма на своите творчески изобретения и изяви, а да предприеме необходимата програма за обективен, научен и пълноценен отговор на надигащата се вълна от обвинения срещу България за осъществен геноцид по време на Първата световна война в Сърбия, появили се за пореден път от 2008 г. насам. Главна цел на нашата историография е не само добросъвестно, цялостно и задълбочено да открие истината за сложните и противоречиви процеси от онези жестоки времена в рамките на нашите документални източници. Нашата историография има право да предприеме активна политика по разкриване на международните документи и първични източници, както и онези невидими нишки на политическите интереси от времето на империализма в началото на 20 век, които подготвиха и осъществиха разгрома на България.

Съвсем естествено е да се очаква, при детайлния анализ на всеки документ от Синята книга, и в трите тома материали да се открият голямо количество фалшификати, защото и снимките и документите имат едни и същи автори, една и съща логика. Много трудно е да се предположи, че ако престъпниците, които със сложно организирана измама и фалшификации са подготвили албума, то при съставянето на Синята книга със събраните в нея документи, са проявили честност, добросъвестност, професионална точност и компетентност.

Представеният анализ е и предизвикателство към историците, анализаторите и пропагандаторите, които основават своите обвинения към България именно на аргументите и доказателствата в този албум. Как ще реагират на представените анализи за измами и фалшификации в един от най-важните международни документи по случая? Ние очакваме от бъдещите исторически форуми да се представят не до болка повтаряни и изхабени пропагандни заклинания, а връщане към същността на историята – истината.

Проф. Лозан Митев
Copyright © 2010 „Сите българи заедно“
Всички права запазени!

За Македония

Тази карта няма никаква обработка, с изключение на заглавието и имената на държавите

Терминът „Македония“ се отнася до географска област която се намира в югоизточната част на Европа и на Балканите. Южните покрайнини на Македония са част от Гърция, а също и югозападна част от България („Пиринска Македония“, както се нарича и от много българи). Северозападната ни съседка, която претендира да се нарича просто „Македония“, иска да представя цялата географска област. Тази държава, има за цел един ден да завладее другите части на Македония, по начин, който не подобава в 21-ви век. Тази държава е фигурира като F.Y.R.O.M (Бивша Югославска Република Македония) в ООН и авторът помества тук едно отворено писмо към нейните граждани.

Географската област на Македония съществува от древността, но хората, които я обитават, са пристигнали в нея по различно време. Гърците и албанците са живеели в областта толкова дълго време там - точно от времето на първите исторически сведения за тази област. Славяни, турци и други народи са пристигнали по-късно (през н. е.). По този начин, много хора претендират за древна Македония и същите твърдят че, тя е само тяхната собственост. Поради тази причина поместих тази карта по-горе, която ни показва царството на Древна Македония. То е насложено върху съвременните граници на настоящите държави, като е представена в два периода: по време на класическата епоха на Гърция (450 г. преди н.е., розово), и по времето на смъртта на Александър (323 преди н.е., зелено). В последният случай, е показана само част от царството, което е разширено далеч на изток до съвременната западна Индия.

Едно отворено писмо до моите северни съседи

Уважаеми граждани, настоявате да наричате себе си — и само себе си — „Македонци“.

Защо отричате това право от мен ?

Македонец съм! Поне така искам да се наричам. Роден съм в гръцка Македония, и по-специално в град Едеса, и затова аз се идентифицирам по този следващия начин: Едесенец, Македонец, Грък, Балканец и Европеец. Имам ли това право? Позволявате ли ми да имам това право?

Нали Вие сте тези, които тръбите на идеята, че хората трябва да имат правото да се наричат както искат? Нали така? Тогава защо ми отказвате правото да се наричам и аз македонец?

Някои от вас, (уви, няколко само), може да претендират, че не... не отричате това право на мен. Но, това е точно което правите! Иначе, защо искате да си наричате вашата страна просто „Република Македония“? Защо вие отричате да поставите географско наименование в предната част на името на вашата страна, като например „Реп. на Горна Македония“, или „Реп. на Нова Македония“, или някакъв друг термин който ще покаже, че не само вие сте македонци? Защо искате да ме изключите, да узурпирате македонската идентичност от мен и от моите сънародници?

Какво е това, което искате, когато отказвате да поставите едно име което ще характеризира вашата страна която е една част от Македония, като Горна или Нова и прочие? Какво е това което има във вашите умове? Искате да ни кажете, че ние, Гръцките Македонци, „погрешно“ живеем тук и това място „наистина“ принадлежи само на вас?

Ако отговорът е „Не“, ако искрено нямате аспирации да завладеете земята на един друг народ, тогава трябва да приемете едно географско наименование пред името на вашата страна. В противен случай вие не сте искрени, а двулични.

Ако отговорът е „Да“, ако искрено вярвате, че вие сте единствените „истински“ Македонци, тогава моля ви, помислите следните неща:

Думата „Македония“ — да, името, което мислите, че възпътства вашата национална идентичност — лингвистично е от гръцки произход. Неговата етимология е следващата: жител на древния „Македон“, в древните гръцки е „Македнос“ (например, Херодот, Истории, книга 1, & 56). Коренът „Мак-“ идва от „Макос“), дорийска-

гръцка форма за „микос“, дума, която означава „дължина“ (в древногръцки език и в съвременен гръцки език). Накратко, „Македнос“ означава „висок човек“. В съвременния гръцки език, „makros-mbksat“ означава „дълъг“. Същият този корен е източника на английската представка „маско-“, която определя много думи и ги прави да придобият значението на „дълъг“ (маско•biotic [макробиотична], маско•instruction [макроинструкция]) или значението на широкото (маско•cosm [макрокосмос], маско•molecule [макромолекула]).

Ало? Името на Александър — Да, същият Александър (III Македонски, „Велики“), чието име сте използвали неотдавна за да наименоувате вашето международно летище — също е име от гръцки произход. „Александър“, е едно име, което на вас ви изглежда напълно непрозрачно, това име се състои от две части на гръцки език:

- „Алекс-“ е префикс, което означава „защитник“, така по този начин ние имаме думи в съвременния гръцки език като „алексисферо“, („бронировано“, защита от куршуми), „алексикеравно“ („гръмоотвод“, защита от гръмове), и „алексипото“ („парашут“, защита от падане).

- И „андър“ идва от гръцки „андрос-бндсът“, родителен падеж на думата „мъж“ (андърас). Омир започва Одисея по този начин: „Андъра мои енепеге муса политропон...“: „Кажми ми, муза, за този гениален мъж...“. На английски ези, коренът andro- е преминала в думи като „androgynous“, „android“ и още няколко.

Накратко, „Александър“ означава: „Защитник на мъжете“ — но само на гръцки означава това! В твой славянския език абсолютно нищо не означава, защото думата произхожда от гръцки език и няма славянски произход.

Искате ли някоя справка за предшното ни изказване? Защото „александрос“ е една старогръцка дума (не само едно име), съществува запис в речника на Liddell & Scott, най-авторитетен речник, „майка на всички древногръцки речници“. Ето запис за дума „aleksandros“ в Liddell & Scott.

Значението е: „defending men“ = „защита на мъжете“.

Александър III

Как се чувствате сега? Много добре, благодаря.... Продължаваме: Но и всяко друго известно древно македонско име произхожда също от гръцки език! Например: вземете името на Филип (бащата на Александър), който е започнал разширяването на древната Македонска територия. Това е също гръцко име. В гръцкия език „Филиппос“ се състои от две части:

- Представката „фил-“, което означава „имам влечение към нещо/някой“, или „съм приятел“. Този корен, преминал в думи като „философия“, „филантропия“, и дори в думи „Филаделфия“ и „Филипини“.

- И наставката „-иппос“ (кон). Този корен е преминал на латински като „hippo-“ (първоначална буква h е предаване на произношение на гръцката тонка, признак за грубо дишане), и затова има в английски език думи като „hipporotamus“ (хипопотам, „кон на река“) и „hipposampus“ („морско конче“).

„Този, който обича конете“, това означава „Филипос“ на гръцки. А ако искате някаква препратка, за да подкрепя тези твърдения, тук е страницата на Wikipedia за „Philip II of Macedon“, която казва същото. Хайде сега, обясните ми

моля, от къде идва името Филип на славянски език?

Филип II

Може би, бихте искали да анализирам името на други големи „Македонци“: Аристотел — един от най-известните философи на всички времена, нали? Той е роден в Стагира, град в Южна Македония (по-специално в Халкидики), в случай, че не знаете този факт. Искате ли да знаете, че името му, също се състои от две гръцки съставки,

„Аристон“ и „Телос“? Или може би да предпочитате други имена като Антипатър и Пердикас, и по-нататък всяко македонско име, че е известно на човечеството?

Аристотел

Вижте, аз знам, какво вашите неисторически историци твърдят: че Македонският е бил един различен език, не бил гръцки, и че Александър е говорил на хората си с този различен език. Но

мисля, че време е да пораснете и да разгледате доказателствата: няма нито един древно македонско писание, открито в археологически обекти, което да не е на гръцки, или, че наемква за един език различен от гръцкия. Всички македонски имена са гръцки, като вече е обсъдихме. Хората на древна Македония са разбирали атически гръцки, ние знаем това, защото, например, театралните пиеси на Еврипид които са били изпълнени в Македония, и естествено хората които бяха присъствали на тези пиеси ги разбираха. (Няма доказателства за преводи на тези пиеси в древността). Нещо друго е, че с завоеванията на Александър в Азия и Северна Африка езикът който беше разпространен е гръцки език и не някакъв предполагаем македонски език, въпреки, че армията на Александър бил македонската армия. (Смятате ли, че македонците искаха да разпространяват един чужд и не техния език?). Заради Александър Гръцкият език е станал lingua franca („общ език“) на народите в средиземноморския свят по време на наречената „елинистическа епоха“ (последните три века преди Христа), и затова Новия завет е написана на гръцки.

Забележка: Наскоро (2009), чух, че сте провели един гуляй, по повод, промените на имената на градове, улици, стадиони и прочее, от славянски на старогръцки: като „Филип“, „Александър“, „Александрия“ и прочее. Поздравявам ви от дъното на душата си. Наистина е забавно да виждам, че въпреки много от вас да мразят всичко гръцко, поради незнание, погръчвате вашата страна, която започва да звучи още повече и повече подобно на гръцки!

Спрете за момент и се замислете: какъв език говорите? Език ли е, или диалект? Знаете ли кога, според теорията на лингвистиката, става дума за различни езици и кога за различни диалекти? Двама човека говорят различни езици, когато не могат да комуникират. Но говорят различни диалекти на един и същ език, когато могат да комуникират, всеки ползвайки своя език; колкото по-добре комуникират, толкова по-близки един до друг са диалектите. Сега Ви моля да си зададете следния въпрос: цялото това време, през което четете това „отворено писмо“, на какъв език го четете? Не се ли казва този език български? Разбирате ли го? Разбира се. Можете ли да комуникирате с българи, всеки ползвайки своя език? Разбира се. Сега осъзнавате ли, че езикът Ви напълно отговаря на определението за диалект? Той е западен диалект на българския език, към който комунистическият режим на бивша Югославия изкуствено включва сръбски и други думи от небългарски произход, за да направи езика Ви да звучи колкото се може по-различно от българския. (Защо? Вижте обяснението по-долу, където говорим за Тито). Въпреки това разбирате българите. Следователно, говорите български диалект, който, също така, няма общо с александрийския диалект на гръцкия език, освен че и двата са част от индоевропейското езиково семейство.

Вие, съседите мои, сте повече: или славяни (64,2%), или албанци (25,2%). Останалите са (турци 3,9%, цигани 2,7%, сърби 1,8% и други: тука е източник за тези сведения). Сега, албанците знаят много добре откъде са дошли - те са били там, където са били винаги. (Омир се отнася до Скерия, и почти така наричат страната си албанците „Shqipëria“.) Поради тази причина, вашите хора от албански произход не са толкова фанатични за името „Македония“, те знаят, че то не е тяхно, че не могат да се идентифицират с това име. Но онези от вас, които са славяни, очевидно трябва да знаете, че предците ви са дошли от северната част на Европа и са пристигнали на това място, между 6 и 8 век след Христа. Това са 1000 години след смъртта на Александър! Какъв вид отношение може вие да имате с древните Македонци?

Що се отнася до земята, на вашата страна, можете да видите на картата нагоре (която е направена от независими източници, които са комбинирани без обработка), че само една малка част на земята във вашата страна се застъпва с древната Македония (розов цвят). И дори когато древната Македония заемала големи пространства (по време на Александър), Македония не е включвала дори своята столица, Скопие (“Scupi“ в римско време), която съдържа една четвърт на вашето население. Местоположението на съвременния град Скопие е в древна Пеония! После, през римско време, Скупи е принадлежал в римската провинция на Горна Мизия (6 н.е) и дори по-късно (от 272 н.е) в Дардания! (Тук е източникът). Не в Македония!

Продължавате да твърдите, че хората трябва да имат свободата

да изберат име за себе си. Да, но това важи когато името не се използва от други, които се чувстват засегнати от вашето настояване да имате изключителни права върху него. Моята неограничена свобода е подписана от моя съсед. Ще дам пример: Ако съм в един автобус с други, не съм свободен да започна да пуша, защото дима от цигарата, ще пречи на някои непушачи. Свободата си спира там, където започва свободата на другия човек. Същото е и с народите, и вие сте свободни да намерите име: изберете каквото искате в нашия балканския автобус, но не избирайте нещо, което ще угнеги съседите ви, или ги кара да се чувстват че искат едно парче от земята им!

Вие се гордеете, защото много други страни, ви признаха като „Република Македония“. Разбира се... Тези други държави, не могат да се грижат за чувствителността на гръците по този въпрос, защото те никога не са били изправени пред такава ситуация, като следните:

- Американците, например, разбират, че мексиканския полуостров на Баха Калифорния, обявил независимост от Мексико, и обяви името му да бъде... познайте какво: „Република Калифорния“, или някой друга страна в света, да нарича себе си „Република на Америка“.

- Британците осъзнават, че внезапно някои хора, искат да дават на новооснованата си държава името „Република на Англия“.

- Немците, да бъдат изправени с възможността, че някой автономен район на друг народ да иска да се нарича „Република Бавария“.

- Французите, да видят едно място на тяхната земя да бъде обявено като „Република на Бретана“.

- Италианците, да се учудят, след като са разбрали, че някои хора наричат своята страна „Република Тоскана“.

- Холандците, да разберат внезапно, че една нация иска да се нарича „Република Холандия“. (*)

- Китайците, които нямат нужда да си представят нещо, защото там вече има една нация която нарича себе си „Република Китай“, известна също като „Тайван“, това което е удивително е, че китайците в безкрайната си мъдрост, вече са признали вас като Република Македония.

- Турците, хора които са много мъдри също, тъй като китайците са признали Република Македония но един ден ще трябва да се конфронтират с „Република Кюрдистан“ на югоизточните им граници, или „Република на Анадола“ в някакво друго място (и след това да бъдат учудени и да крещат във всички посоки, защото Гърция е бързала да признае Кюрдистан!).

- ...и така нататък за всяка нация на света.

(Забележка: Горният списък не означава, че всички тези държави са признали името „Република Македония“)

Сега какво мислите? Всеки е свободен да избере име за себе си, независимо от другите?

Вие се преструвате, че сте били жертви на предполагаем „гръцки империализъм“. Това би било вярно, ако вие сте били прави с вашите твърдения, че целия регион на Македония е бил населен от вас, които наричате себе си „македонци“. Но това не е вярно защото: 1) Вие сте славяни, а славяните не са обитавали Македония преди 6-7-ми век, и 2) Славяните които са обитавали географския регион на Македония преди Втората световна война са били известни като Българи. Искате ли други доказателства? Какво по-добро доказателство може да намерим от думите на твоите предци? Ето един цитат от Кръсте Мисирков (източник в wikipedia): „Мнозина ке се запрашаат: За каков национален сепаратизам овде се зборува? Не се мисли ли да се создава сега нова македонска народност? Но тоа нешто е вештачко и како такво ке трае ден до пладне. Ами каква нова, т.е. македонска народност, кога ние, нашите татковци, дедовци и прадедовци се викале Бугари?“ Това е писано в книга на Мисирков „За Македонски Работи“. Най-интересното е, че Мисирков който е роден в град Пела (Постол на Български) в последните години на живота му е казал „Дали ние наричаме себе си българи или македонци не е от значение, защото ние винаги ще се отделяме от сърбите и ще имаме българско самосъзнание“. Мисирков избира българско гражданство, и работи в София за една по-велика България до неговата смърт през 1926 година.

Сега какво ще кажете?

Ако искате допълнителни доказателства, четете история: за византийския Император Василий II, който е наречен

„Българоубиец“ (ине „Македонуубиец“), защото славяните които са били убити от него в Македония (сегашната гръцка Македония), са били известни като Българи, а не Македонци. Македонците са всички онези, които са обитавали географския регион на Македония: Гърци, Българи, Турци и други народи. Напротив, Василий II — който говорил Гръцки език — и предците му са били известни като „Македонската династия“ на Византия, всички те са били Гърци от Македония.

Преди Втората Световна война, никой не е говорил за Македонците като народ, с изключение на няколко революционери като Кръсте Мисирков (виж по нагоре), които искаха да се откъснат от други Българи и са търсили безнадеждно за ново име, но не можах да убедят мнозинството на вашите предци, че са смятали себе си за Българи. Ако искате да разберете, как идеята за Македонски народ е създаден в съзнанието на родителите си, не търсете повече, погледнете какво е станало по времето на бивша Югославия, там където е управлявал този силния мъж и главен архитект на една желязна диктатура, маршал Йосип Броз Тито. Тито е бил този, който е въвел с постановления идеята за „Македонците“ които са обитавали южната част на Югославия, и това го е направил заради три причини:

1. Да ви разделя от българските роднини, така че България да не предявява никакви претенции в югославската територия въз основа на родство.

2. Той е искал да бъде способен да предяви претенции над цялата географска област на Македония, тъй като той е твърдял (а после и вие) че е „населявана от македонци“.

3. Да намери начин да дойде близо в Егейско море, след като обедини целия географски регион на Македония и да я прави провинция на Югославия.

Много лошо за него, той успя само в първите две цели. Но вашите родители, индоктринирани в комунистическия режим на Тито, са гълтали цялата стръв и вярвали, че са „Македонци“, а не Българи. (Аз не ги обвинявам, противодействието срещу комунизма е опасно за здравето). И вие, деца на тези хора, сте израснали индоктринирани, че сте „Македонци“ и нищо друго. Намерението на комунизма да промени миналото е добре известно. Но човешката интелигентност е по-силна от всяка идеология. Така че, вие, като интелигентни хора, можете да се опитвате да учите историята си (но от независими източници) и да научите повече. Може би тогава да сте способни да разберете малко по-добре защо гръцките ви съседи се чувстват обидени и потиснати от вашите твърдения.

Мир,

Един от вашите южни съседи, един Македонец по рождение.

(^) Забележка: официалното име на страната е Nederland (на английски: The Netherlands), не „Холандия“.

Реакции на читатели

Един четец на тази страница, млад италианец, който учи в

Солун, не разбира добре защо писах тези неща по горе и ми каза следното: „Виждам какви националисти сте вие Македонците, прикрепени към вашето име“. Този млад човек не е разбрал, че това което ме мотивира не е национализъм. Не скъпи приятелю, не писах това защото съм националист. Това го писах защото не мога да издържа нечестността, лъжите и изопачаване на историята за да се постигне от някои една цел. Ако си чел внимателно „моето отворено послание“ ще разбереш, че това, което аз твърдя е, че жители на съвременна Бивша Югославска република Македония имат повече връзки с България и не с Македония и затова представих тези исторически сведения. Повече от тях лъжат поради невежество и незнание и защото мозъци им са били промити, тъй като са били малки, и никой от тях не знае фактите за които съм писал в тази страница. Те лъжат защото така са учили и заради незнанието си, но някои за съжаление лъжат съзнателно. Това е което ми пречи най-много: съзнателната, целенасочената лъжа. Ако аз бях един националист, щях да приемам всичко безкритично, което гърци правят или са направили. Но аз не го правя това. В друга статия критикувам гърците — доста силно, и с една доза сарказъм — за отношението, което имат срещу турците. Прочете я, ако ви е интересно, и вярвам, че ако ще го прочете, ще разберете, че това не е работа на един националист.

През 30 Март 2008 г., г-н Валентино Николовски, бивш представител на президента Бранко Цървенковски заяви през интервю на гръцкия вестник „Елефтеротипия“: „Ние не ви казваме да промените вашите национални чувства, но просто да уважавате нашите също.“

Но и ние искаме да казваме същото, г-н Николовски. Ние не ви помолим да промените вашите национални чувства, но просто да уважите нашето право да се казваме Македонци, също! Когато вие настоявате да наименувате вашата страна просто „Македония“ просто отказвате това право от нас: правото да се наречем по всякакъв начин който ние искаме. Как можем да ви го казваме това за да го разберете?

Г-н Николовски каза и нещо друго:

„Ние не заглеждаме (географско или военно) вашата страна“.

Моля отговорете на вашите сънародници, г-н Николовски, на тези, които отпечатват най-известните карти, които показват цялата гръцка област на Македония като част на вашата страна. Когато казвате „Ние“ за кого това се отнася? За вас или за тези, които отпечатват тези карти? Ако вашето мнение е, че нямате претенции да вземете част от моята страна, разбирам ви, но трябва да го докажете като приемете едно географско име за вашата страна. В противен случай съжалявам, но трябва да приемем, че вие сте лицемер. Ако казвате „Ние“ и то важи за всички твои сънародници, тогава моля, обяснете защо съществуват тези карти, показващи големи части от Северна Гърция като части на вашата страна?

<https://www.foundalis.com/geo/makedoniya.htm>

Хари Фундалис

Да се откажеш от бащината къща

Гледам, слушам и чета как македонските историци от девет кладенеца вода носят да докажат, че Гоце Делчев бил македонец, въпреки че самият той приживе неведнъж се е декларирал като етнически българин! Гледам ги как с празен поглед се вайкат, кършат пръсти и правят изкуствено дишане на агонизиращата фалшива история кроена по мярката на македонистката идеология. История, написана за да прослави и оправдае победителите и да сатанизира и накаже победените. Напук на безспорните исторически факти.

Живи да ги ожалееш тия македонски „историчари“. Имам чувството, че даже сами не си вярват на това което твърдят. Но Македонската историография прилича на църковен канон. Не подлежи на обсъждане. Никакви доказателства не помагат – вярата им е по-силна от разума.

Давам си сметка за пораженията които фалшивата и пренадута история по времето на бивша Югославия е произвела в съзнанието им. Днес, в ерата на интернет, когато историческите източници излязоха от архивохранилищата и плъзнаха в социалните мрежи, македонците са шокирани и не могат да повярват,

че всичко което са учили в югославските училища, в което са вярвали и което са възприели като част от собствената си личност, е лъжа. Дим и прах. И се опитвам да разбера хаоса в който се мята съзнанието им.

От чисто човешка гледна точка, знам колко е трудно да изживееш катарзиса от юго-македонската комунистическа пропаганда която беше проникнала не само в учебниците по история, но и в литературата, театъра, кинематографията, изкуството, медиите и пр. Култът към Тито, мантрите за „братството и единството“, за стандарта на живот, за „българските фашистки окупатори“ и пр., бяха образователната матрица за македонизирането, югославизирането и сърбизирането на българите, която, за съжаление, продължава да действа и сега. Върху тази матрица е изградено уверението, че родните им братя са най-големите им врагове, а окупаторите им са най-големите приятели!?

Никак не е лесно да осъзнаеш, че всичко което си учил и възприел като част от себе си, е лъжа и да тръгнеш наново да пренареждаш познанията си и да опознаваш света около тебе. Все едно си разбрал, че жената с която си живял, обичал и боготворил, те е лъгала и изневерявала. Трябва наистина огромно усилие, за да преглътнеш и преосмислиш това което ти се е случило. И никой не може да ти помогне. Трябва сам да го преодолееш. Не всеки може и е готов да го направи, защото това никак не се постига лесно и бързо. Някои успяват, други не.

Повечето македонци, но и българи в Западните покрайнини, три десетилетия след пропастта на юго-комунистическата утопия, все още с носталгия и умиление си мислят за нея. Тя като че ли е кодирана в съзнанието им и не могат да се освободят от нея. Те, и не само те, бяха възпитавани да обичат окупаторите си повече от родните си братя. Днес е много по-трудно да забравят старото, отколкото да научат и да възприемат нещо ново. Но абсолютна истина няма – тя е само мъчителен процес на нейното осъзнаване.

Ето защо България не може и не бива да се примири с фалшифицирането на българската история в Македония. Фалшивата история произвежда фалшиво национално самосъзнание което не почива върху исторически факти, а върху митология. В случаят с Македония и на съзнателно възпитавани и отглеждани антибългарски чувства които покрай всичко останало са и опасни за българите и за България, но и за македонците и Македония.

Държавата е всепак нещо прекалено сериозно и не може да се гради върху фалшиви културни основи и противопоставяне срещу съседите. Истинските неща виреят върху истината. Добрите неща се постигат с победата на доброто над злото.

Един начеващ политик в Македония, се опитваше да обясни, че въпреки че се е декларирал като етнически българин, Гоце Делчев трябвало да бъде оставен на македонците като идентификационна матрица, защото иначе те щели да се идентифицират с комунистическите юго-македонски водачи като Лазар Колишевски, Лазар Мойсов, Киро Глигоров и пр.!? Фактите говорят, че дори и те са българи, въпреки че са били безнадеждни юго-комунисти и носители на най-черната антибългарска пропаганда.

Съвременна България в никакъв случай не бива да повтори грешката на българските комунисти които са правили референдум в Благоевградски окръг и са предали костите на Гоце Делчев на Македония. Последствията от тия предателски действия са били фатални и за България и за Македония и се чувстват и днес. Предаването на Гоце Делчев и на цялата плеяда българи възрожденци воювали за автономна Македония, значи да се признаят откровените лъжи и фалшификации на юго-македонската историография и да се легитимира антибългарската пропаганда в Македония. Да се настройват и възпитават цели поколения в дух на омраза и презрение към българите и България.

България не бива да допусне това не само заради собственото си национално достойнство и интереси, не само заради паметта на българските революционери дали живота си за свободата и изграждането на съвременната македонска държава, но и заради интересите на самата Македония.

Македония не може да стане членка на Европейския съюз преди да е решила всички спорни въпроси със съседите си. Европа не иска да внася балканските спорове които могат да я взривят отвътре. Решаването на изкуствено създадените исторически спорове между България и Македония, освен разбира се, вътрешните реформи съгласно европейските критерии, е наложително и неизбежно за оздравяването на самата Македония и трайно омиротворяване на Балканите. Пренебрегването или замитането на проблемите заради външни или дневно-политически интереси, би било поредното историческо престъпление. Впрочем, българите искат само да се изясни и признае историческата истина. Как самоопределящите се днешни македонци ще съчетават македонското си самосъзнание с българското самосъзнание на техните предци и с българската история – това си е техен проблем.

Почти идентични са тлеещите проблеми между Р България и Р Сърбия. Не само заради продължаващата агресивна политика на дебалгаризация и обезлюдване на Западните покрайнини. Историческите фалшификации и антибългарската пропаганда в Р Сърбия, по нищо не се различават от тези в Република Северна Македония. На моменти даже са и по-интензивни и брутални.

Псевдо-историческите спекулации в Южна Сърбия по повод отбелязването на 100-годишнината от Първата световна и Балканските войни, преувеличаването на „зверствата на Българската армия“ в Поморавието, агресивната антибългарска кампания на Сръбската православна църква, канонизацията на „Сурдулишките мъченици“, отказът да се почете паметта и да се постави паметна плоча на жертвите от погромът в Босилеградско като сигнал за национално помирение между българи и сърби, героизирането на четническия поручик Коста Печанац, тиражирането на етнически и териториални претенции към България по сръбските медии, популяризирането на псевдо-научната теория за „сърбошопската“ нация на територията на България, промовирането на спорни идеи, събития и личности в българското публично пространство – всичко това е само част от мрачната картина която все още се крие зад протоколарните дипломатически срещи и лицемерни политически изказвания на пресконференциите за „най-добрите в историята“ отношения между България и Сърбия.

Европейският опит и международната практика ни учат, че проблемите между държавите не бива да се замитат. Те трябва да се идентифицират и решават колкото и болезнено да е това. И независимо колко време ще продължи.

Българската позиция срещу посегателствата върху българската история от страна на македонската историография, и особено изказванията на външния министър Екатерина Захариева и министъра на отбраната Красимир Каракачанов, заслужават адмирации.

Но българската позиция срещу посегателствата на сръбската историография върху българската история, е под всяка критика. Това не само окуражава сръбската националистическа пропаганда срещу България и подхранва евроскептицизма, но и пречи на процеса на европеизирането и омиротворяването на Балканите.

Балканските проблеми почиват върху Версайското наследство и не могат да се решават с прийоми и риториката на 19-ти век. Европа се отърси от това наследство. След векове войни, европейските политици осъзнаха, че бъдещето не може да се гради върху окупацията на чужди територии и асимилацията на чужди народи и малцинства. Мирът, разбирателството и сътрудничеството между народите и държавите не може да се постигне с преиначаването на историческите факти, а напротив, с тяхното признаване и уважаване. Не съм сигурен, че тази проста истина е осъзната и приета в Балканските столици. Особено в Белград и Скопие. Даже и в София.

Тази година Сърбия и България отбелязаха 140 години от установяването на дипломатически отношения. Което не е съвсем вярно, поради прекъсването на държавния континуитет на Сърбия по време на съществуването на Югославия. София пое тази изкусно подхвърлена топка от Белград, може би като проява на добра воля и готовност за диалог. Дано да не е от невежество.

Нека да го приемем така. Но как да приемем пълното мъчание по повод 100 годишнината от подписването на Ньойския договор? Като че ли удобно забравяме, че и в Сърбия, не само в Македония, историческите фалшификации и антибългарската пропаганда са издигнати на ниво на църковен канон. И това не бива да се забравя, дори и когато Сърбия дава ордени на българските политици, а сръбския външен министър им пее на ухо популярни български песни.

Обединена Европа е изградена върху развалините на Версайското наследство. Балканите няма как да станат част от Европа върху наследството на Ньой, Дейтън или Куманово. Защото европеизирането на Балканите, не е само отваряне и затваряне на преговорни глави. Това е труден и дълготраен културно-исторически процес в който бавно се стопяват пропагандните наслагвания от миналото.

В крайна сметка, идеологиите са временни. Понякога и държавите. Но народите остават. Ние, които имаме злочастната съдба да се родим в Югославия, имаме възможност да видим как някои наши сънародници се изживяваха като „югославяни“ на стадионите и на концертите на Лепа Брена. И се декларираха като такива. Днес някои от тях се обиждат когато им припомним това минало. Не съм сигурен че са си извадили поука. А трябва. За да могат да погледнат по-трезво на сегашните си национални и идеологически заблуждения.

Иван Николов

О. Минчев

Ще останем ли в плен на „политиката на идентичността“?

България оставаше до голяма степен привързана към контрола на руския постимперски проект, а Македония правеше първи несигурни стъпки извън хегемонията на Белград. От гледна точка на здравия разум България следва да води своята политика спрямо Македония на две нива – на две „скорости“. Бързата скорост в българо-македонските отношения е призвана да компенсира дългото забавяне и пропуснатите възможности за двустранно сътрудничество през последните три десетилетия. България първа призна независимостта на Република Македония през 1992 г., през 1999 г. двамата премиери Костов и Георгиевски подписаха двустранна декларация за отношенията, но сътрудничеството и партньорството между двете страни остана на незадоволително равнище – особено след смяната на двата кабинета в София и Скопие през 2001 г. Общите приказки за дострояване на железница между София и Скопие, реализацията на магистрален път като част от полузабравения коридор N: 8 - списъкът с добри намерения и нереализирани проекти може да бъде продължен...

През 90-те години и през първото десетилетие на новия век България затъна в собствения си преход и преживя съществен срив на своя институционален потенциал като държава и драматична обществена трансформация, които оставиха страната в процес на разпад, преди да осъществим частична мобилизация на ресурсите си за кандидатстване в НАТО и в ЕС. Македония бе в аналогична, но и още по-трудна ситуация. Ако България през целия този период оставаше до голяма степен привързана към контрола на руския постимперски проект в криза, Македония правеше първи несигурни стъпки извън хегемонията на Белград върху малката република. С покорство и немалко късмет Скопие успя да остане почти извън драматичното кръвопролитие на пост-Югославия, съхранявайки почти изцяло структурите на всеобхватния сръбски контрол – върху институции, специални служби, медии и стопанство.

Там, където разоряващата се сръбска държава не успяваше да съхрани контрола си върху Скопие, ръка за помощ на Белград подаваше Атина... Въпреки ембаргото, което Гърция наложи на Македония заради името ѝ, гръцките инвестиции и като цяло – икономическата експанзия на гръцкия капитал, на практика до голяма степен поставиха македонската икономика под стратегически гръцки контрол. България просто отсъстваше. Отсъстваше и останалият свят – кой ще тръгне да инвестира в разгара на постюгославското кръвопролитие и международно ембарго.

Втора причина от съществено значение за слабата динамика на българо-македонските отношения бе развитието на междуетническите отношения в самата Република Македония.

През 2001 г. избухна криза между македонските държавни институции и въоръженият бунт на албански групировки, свързани с АОК в Косово, и реализирали се впоследствие чрез албанската политическа партия Демократичен съюз за интеграция в Македония. Под международно посредничество бе подписан Охридският договор, който доведе до разширяване на албанската властова автономност, особено на общинско ниво. Моделът на управление на Македония бе ориентиран към т.нар. консенсуална демокрация, предполагаща и изискваща сътрудничество между голяма албанска партия и победила-

та в поредните избори македонска политическа сила (на практика – СДСМ или ВМРО-ДПМНЕ). България подпомогна правителството на Л. Георгиевски за справяне с кризата от 2001 г., но усилията на София се оказаха периферни спрямо общия процес на умиротворяване на междуетническите отношения в югозападната ни съседка. Най-значимият фактор – причина за слабата динамика на двустранните отношения между София и Скопие, обаче бе систематично провежданата „политика на идентичността“ и от двете страни, която водеше в продължение на десетилетия до блокада на опитите за партньорство в различни области – включително на икономиката и развитието на инфраструктурата. От югославската федерация Република Македония наследи своята национална утопия, изградена върху отрицанието на общото минало с България и върху представянето ѝ единствено като агресор. Славянската версия на македонската национална история почива върху презумпцията, че хората, населявали териториите на географска Македония, са били с изключително славянски произход и идентичност за разлика от българите, които с преимущество „татари“ или пришълци от далечния изток на Азия. Тази етноантропологична разделителна линия играе роля на базисна легитимация за съществуване на македонска идентичност поне от Средновековието насам. Оттук – претенциите за македонска идентичност на цар Самуил, оттук – претенцията за „македонски идентитет“ на авторите и разпространителите на славянската писменост и култура и т.н. Наследили от бивша Югославия политическото високомерие и натиск върху България по т.нар. македонски въпрос, лидерите на нова – независима, Македония внесоха в нейната конституция и известния член, задължаващ македонската държава „да се грижи“ за македонските малцинства извън територията на републиката. Този текст изигра значима роля в радикализирането на гръцката позиция по проблемите на независимостта и името на Република Македония. Българската държава и обществено мнение също реагираха враждебно.

Груевски превърна „антиквизацията“ в мощен ресурс – перпетуум мобиле на своята власт, която с времето придобиваше все по-ясно очертан кланово-авторитарен характер. С „античкия“ националистически мит Груевски обслужваше властовия си статут далеч извън простата пропаганда, ентузиазираща младите македонци, че са наследници на Александър Велики.

„Антиквизацията“ като политика даваше твърди гаранции, че официалните отношения с Гърция не могат да бъдат регулирани, а това от своя страна ефективно блокираше процеса на европейска и атлантическа интеграция на Македония. Груевски нямаше интерес от интеграция в тази посока. Неговият бизнес и неговата власт бяха доста по-облагодетелствани от специалните му отношения и с Анкара, и с Москва, и с Белград, а и с Атина – на неформално ниво. Така с „антиквизацията“ македонската „политика на идентичността“ достигна предела на политическо самокапсулиране, поддържащо устойчивост и безнаказаност на кланово-авторитарния режим на Груевски. Перспективата за европейска интеграция през този период доста помръкна... И двете версии на македонската национална утопия – средновековно-славянската и античната – бяха изградени върху отчетливи антибългарски идеологически предпоставки.

За българската национална идентичност Македония е травма – рана, която е била открита твърде дълго, за да може бързо да зарасне или да се трансформира. Травмата е нанесена с решенията на Берлинския конгрес, които

ревизират утопията Сан Стефано, приета като даденост от новоосвободеното българско общество. Травмата се задълбочава в процеса на националноосвободителното движение в Македония, в което българската идентичност влиза в нелеки метаморфози в контекста на променящите се визии и стратегии на основните участници и съперници в движението. Парадоксално, но факт – поддръжниците на централизираната „върховистка“ визия за обединение на свободна България с „многострадална Македония“ са родени и израснали в самата Македония. Обратно, придошлите на вълната на националноосвободителния романтизъм към Македония дейци от всички други български

краища формират гръбнака на автономистката визия за бъдещето на Македония. Както е известно, България губи това състезание – и през 1913, и през 1919, и след 1944 г., когато Сталиновата прислуга в София не просто легитимира югославистката визия за Македония, но провежда кампания за насилствена денационализация в българската част на Македония – Пиринско. Тази денационализация и до ден днешен се явява аргумент в подкрепа на основната иредентистка теза на македонизма – че македонците обитават всички дялове на географската област Македония. Пораженията на България, жертвите, дадени за българската кауза в Македония, предателството на българската кауза от страна на комунистическата колониална администрация след 1944 г. – това са жалоните на българската горчивина и трудна примиримост с наследеното статукво на поражението. Признаването на независимата македонска държава през януари 1992 г. от България – първа в света – полага основите на една възможна промяна в отношенията между институциите и между обикновените хора от двете страни на границата.

От българска страна съществуваше очакването, че югославистката доктрина на македонизма като антибългарска държавна идеология на Скопие ще изтлее в процеса на припомняне – от страна на самите македонци – на тяхната истинска идентичност.

Очакванията на българите се оказаха в значителна степен нереалистични, защото представата ни за самата македонска идентичност се оказа повърхностна и едностранчива. Разговарял съм с десетки македонци от всички поколения и убеждения – от истински изповядващи българска идентичност до яростни поддръжници на македонизма в неговите югославистки и „антички“ версии.

„Македонци се почувствахме през 20-те години“, говореше ми в началото на 90-те македонският българин проф. Александър Димитров. „Българската армия бе дошла победоносно и след няколко години бе изтласкана обратно зад Деве баир. За нас настанаха времена на терор. Ако в училище кажеш една българска дума, учителят сърбин те бие с пръчка по ръцете и налага глоба на родителите ти... Имай късмет да кажеш, че си българин – правилният отговор беше „прави сърбин“. Дете съм бил и съм се оплакал на майка ми, че искат да се казвам сърбин. Тя ме успокояваше – е, кажи, че си македонче... А иди ти му кажи, пак се вълнувах аз... Отвън на ъгъла на къщата бе обушарската работилничка на баща ми – служил войник в българската армия. „Шуми Марица“ припяваше той под ударите на обушарския чук, но с ъгълчето на околото си виждаше приближаващия се сръбски джандарин. „Шуми Марица“ млъкваше и под ударите на чука се чуваше демонстративно друга песен – „Дунье ранке, дунье ранке, круше караманке...“

След Втората световна война „Хабсбургът на Балканиите“ – Йосип Тито проявява геополитическо творчество, което носи на втория югославски проект впечатляващ успех. Македонската идентичност е легитимирана и – по-

важно – приета. Защото тя спестява на македонските българи изпитанията да бъдат систематично виктимизирани от поредните победители.

Посткомунистическа България не възроди и не си припомни патоса на болезнения национален романтизъм спрямо Македония. И слава Богу! Но в една латентна и инертна форма мнозинството българи останаха с очакването, че македонците – щат не щат – скоро ще се признаят за българи, няма къде да ходят. Ние добре разбираме и наследството на сръбския – югославистки, контрол върху Македония, и притаената мощ на УДБА-та върху македонския елит и институции (така, както КГБ никога не си е отивала от България)... Виждаме успешните сръбско-гръцки проекти за съхраняване на Македония в общата ос между Атина и Белград чрез издигането на власт на хора от бившия югокомунистически елит или като Груевски – от „ВМРО“... Това, което също виждаме, но не можем да си обясним, е масовата популярност на сръбския турбо фолк и на цялостната наследена от миналото сръбска масова култура в Македония. Комбинацията между устояващата на времето различност на събратята ни край Вардар и очакванията те отново да припознаят ако не настояща българска идентичност, то поне очевидно то си българско минало, доведе до създаване сред немалки групи на българското обществено мнение на едно специфично отношение на скептицизъм и раздражение от оцеляващото статукво на македонизма в Република Македония. Те циментираха позициите и влиянието си съвместно със своите аналози в Скопие, които се препитават от традиционните постулати на антибългаризма, наследен от миналото и доизграждан в процеса на кризисно утвърждаване на македонската независимост след 1991 г. Антибългаризмът и обидата от антибългаризма се превърнаха в автоматизирани реакции на враждебност и конфликт винаги, когато някой имаше нужда от тях. Българо-македонските отношения се превърнаха в процес, който е изумително лесно управляем от страна на всеки недоброжелател – както на България, така и на Македония, където и да се намира той – в Белград, в Атина, в Москва или другаде.

Стратегическата схема на торпилиране на българо-македонското партньорство и сближаване се отличава с пределна простота. Пращаш някого – в София или в Скопие – да излезе публично и да каже или да направи нещо гадно или обидно за другата страна. Каквото ще да е – взето от история, от настояще, ченгеджийска интрига, опашата лъжа... От другата страна със стопроцентова сигурност скачат на крака професионалните експерти по българо-македонските отношения. Следват дни – седмици на вдъхновена неприязън, нападки, заплахи и тотално отравяне на двустранните отношения за известно – по-кратко или по-дълго, време. Същите елементарни схеми се вихриха в навечерието на подписване на договора между България и Македония преди две години и преди ратификацията му.

„Политиката на идентичност“ не е феномен, който може да се прекрати или да се забрави. Както болезнеността на македонския въпрос за българското национално съзнание, така и отчаяната нужда от преподреждане на максимално убедителна национална утопия и идентичност на македонското обществено съзнание правят от „политиката на идентичността“ неразделен спътник на българо-македонските отношения в обозримо бъдеще. Задачата, пред която сме изправени, е да разделим ролите и функциите на двата типа политика в двустранните отношения между София и Скопие. Първо, в максимално бърз порядък да разгърнем и утвърдим политиките, практиките, проектите на двустранно сътрудничество в прагматичните области на икономиката, инвестициите, тър-

говията, инфраструктурата, сътрудничеството в отбраната и сигурността, образованието и европейската интеграция, на междучовешките контакти. Второ, да се въоръжим с търпение, упоритост и добронамереност, за да разчистваме стъпка по стъпка натрупаните планини от конфликт, болка, враждебност и несъвместимост на „политиките на идентичността“ – в дългосрочен план. И трето – най-важно – да правим винаги оперативна разлика между едното и другото, между динамиката на прагматичното сътрудничество и бавното, внимателно преизграждане на съвместимост и близост в областите на идентичността – история, култура, наследство. Договорът, подписан между България и Македония, бе бавен десетилетия и стана възможен и реален преди всичко благодарение на стратегическата инициатива от страна на Запада да се стабилизират (Западните) Балкани, предвид нарастващия алтернативен геополитически натиск и пробив на Русия и Турция в региона през последното десетилетие. Москва усилено превръща Сърбия и Република Сърбска в БиХ в свои стратегически предмети за нова подялба на Балканите (да споменем и арогантното навлизане на русия стратегически интерес у нас, в България). Турция води гъвкава и перспективна политика на интеграция на мюсюлманските общности на Балканите в своята стратегия за геополитическо завръщане в региона (позната и като неоосманизъм). Трудната функционалност на БиХ, ескалацията на конфликта между Белград и Прищина и крехкият етнически баланс в Северна Македония са само примери в пъзела на полуомиротворените след кръвопролитие от 90-те години Балкани. В този контекст кланово-олигархичният режим на Груевски играеше ролята на ключов фактор за ефективно блокиране на двустранните отношения както с България, така и с Гърция и Албания. Тази блокада предотвратяваше дори и най-малките стъпки за европейска и атлантическа интеграция на Република Македония и откриваше широко вратата за навлизане на руския и турския стратегически интерес както в Македония, така и в по-широкия регион около нея. Затова смяната на правителството в Скопие и позициите, заети от новия премиер Заев, отвориха качествено нови възможности за подобряване на българо-македонските отношения като част от ускорения процес на евроатлантическа интеграция на самата Македония. Новата динамика на българо-македонските отношения и разрешаването на поредица двустранни проблеми, наследени от десетилетия, бяха част от този ускорен процес на интеграция на Македония, който изискваше разрешаване на проблемите между Скопие и неговите съседи. Както българо-македонският договор, така и Преспанският договор между Атина и Скопие се оказаха интегрална част от този процес на евроатлантическа стабилизация на балканския регион. Чудно ли е, че московската агентура и в София, и в Скопие, и в Атина отхвърля толкова ожесточено тези договори?

Има един основен инструмент за осуетяване на успешното развитие на двустранните отношения между София и Скопие в контекста на тяхната европейска и атлантическа интеграция. Това е целенасоченото смесване на „политиката на идентичността“ с дневния ред на прагматичното и динамично – за да не кажем спешно – сътрудничество между двете страни в икономика, инфраструктура и сигурност. Отношенията между България и Македония през последните 30 години са имали различна степен на интензивност и ползотворност – от чувствителното затопляне и сътрудничество между кабинетите на Иван Костов и Любчо Георгиевски до хладната дистанция и самоизолация на режима на Груевски. Но инструментът за блокиране на всеки напредък през тези десетилетия винаги е бил един и същ – поредна провокация в сферата

на „политиката на идентичността“. В този контекст си струва да кажем няколко думи и за работата на българо-македонската историческа комисия. Задачата, поставена пред нейните членове, е да открият и формулират теми, събития и исторически личности, които могат да бъдат свързващо звено и основа за приближаване на двете страни в тъй чувствителната сфера на „политиките на идентичността“.

Аз смятам, че в тази сфера Македония има да променя наистина доста повече неща, отколкото България. Но хайде да мислим спокойно и разумно. Идентичността е конкретна рамка – основа на човешкото съзнание: лично, групово и обществено. Затова тя се променя бавно и противоречиво. Правителството на Заев в Скопие си дава сметка за неударимостта на тази национална митология, с която бе натоварен македонизмът както по времето на втората Югославия, така и при „античкия“ експеримент на автократа Груевски. Ядрото на югослависткия македонизъм ще се променя по-трудно и по-бавно поради страхове, че изоставянето на неговите митове може да застраши самото съществуване на македонската държава. Знаем, че в нашите обществени среди има хора, които биха насърчили крушението на македонизма. Това е обяснимо като емоционална реакция, но промислено ли е като стратегическа визия? Ако допуснем внезапен срив на македонизма, особено под пряк български натиск, каква идентичност ще изплува отдолу? Симпатия към България или още по-голяма омраза ще носи тази идентичност? Нека бъдем реалисти – времето на романтичния

национализъм на Балканите приключи! Съществуването и стабилността на РСМ е основната предпоставка за геостратегически баланс в нашата част на Балканите, на чиято основа е единствено възможно позитивното стопанско, демократично и обществено развитие на всички страни в региона. Ние отхвърляме „политиката на идентичността“, осигурила съществуването на класическия македонизъм върху антибългарска основа. Но сме заинтересувани от постепенна и положителна еволюция на предефиниране обществената и държавнополитическата идентичност на Македония в посока към доверие, партньорство и общ интерес между България и РСМ като суверенни страни и близки съседи. България е заинтересувана от един устойчив във времето и последователен процес на промяна и адаптация на историческите митове. Ние не знаем дали това сближаване ще доведе до една в значителна степен припокриваща се идентичност, или ще съхрани специфичната идентичност на нашите македонски съседи в една нова концептуална рамка, която да загърби антибългаризма и да ни направи отново, ако не братя, то поне близки съседи, споделящи успеха си и разрешаващи съвместно проблемите си.

Българо-македонската комисия трябва да бъде оставена встрани от политическото злободневие, за да работи. Не съм пленник на илюзии и зная, че върху нейните членове се оказва и ще се оказва политически натиск. Но този натиск не бива да бъде нито открит – публичен, нито заплашителен. Комисията трябва да работи зад закрити врата, да се отчита публично за работата си, а политистите трябва да оценяват нейните постижения или недостатъци, за да коригират съвместно изискванията си към нея. Трува ми се, че българо-македонските двустранни отношения биха били успешни, ако магистралата и железницата София – Скопие, както и редица други прагматични проекти бъдат осъществени значително по-бързо, отколкото ще се случи финалното затваряне на дилемите, свързани с „политиките на идентичност“. Нека дадем прагматичен шанс за сближаване на България и Македония в конкретни, практични неща. Ако успеем, по-дългосрочните цели ще имат по-здрава основа. Защото успехът в двустранните отношения ще променя и двете страни – може би не много бързо, но с висока степен на сигурност.

Добросъседството: кой пречи?

Вече свикнахме да виждаме Бойко Борисов и Зоран Заев да се прегръщат братски. Вече сме сигурни, че те и двамата искрено желаят наследените открити въпроси между нашите две държави все повече да се стапят, но реалността е по-друга.

Една малка част от македонското общество, направила кариера и спечелила влияние чрез угодническо обслужване на фалшивите духовни, национални и морални ценности, натрапени със сила след 1944 г., тероризира останалите граждани, като саботират всяка ревизия на миналото. Тези хора контролират и медиите. Поразгърнете излизашите в Скопие вестници и списания, погледайте предаванията по местните телевизии, надникнете в множеството сайтове и ще попаднете на заглавия като следните: "Ни Гоце Делчев не е веќе наш, за пусти пари им го дадовме на Бугарите", "Жртвување на националната историја за сметка на добрососедството", "Утопијата „зближување историји“, "Мицковски: "Доколку Пендаровски сака средба со мене, прво да се извини за неговата изјава за Гоце Делчев" и т.н.

Нека се върнем и към позицията на президента Стево Пендаровски, изразена в интервјето му на 21 јуни 2019 г. в предаването „360 степени“ на телевизија „Алсат“, излъчваща и на албански език! Тогавата изрази мнение, доближаващо се до Гоцевото разбирање за национална идентичност. И какво последва? Взрив от критики по негов адрес.

На поредната, седма среща на Смесената българо-македонска комисија по историческите въпроси, състояла се на 12 и 13 септември 2019 г. в София съпредседателят от македонска страна проф. Драги Георгиев заяви, че „не на всяка среща може да има напредък, но целта на Македонија е да бѣде постигнат компромис.“

Какво означава това?

Това означава България да започне да фалшифицира собствената си историја. Това означава, че проф. Драги Георгиев няма сили за съпротива и се съобразява с манталитета на фанатизираните защитници на титовизма, негови колеги, които възприемат обективния прочит на историјата, като смъртна заплаха за собствения си „творчески“ живот и обществен „ореол“. Ако проф. Драги Георгиев има достоинството на учен, той е длъжен да отхвърли контрола на склеротизиралите мозџци над себе си. Той е длъжен да направи и още нешто. Например: да седне и отново да поразгърне протоколите от трите езикови комисији в Македонија, да разгледа и съдебното дело, чрез което Блаже Конески вкарва в затвора, за да унищожи най-авторитетния езиковед в първата езикова комисија – Георги Киселинов? Да се запита, защо беше направен този варварски акт и да си отговори с достоинството на истински учен и човек.

На македонскиот обществен, политически, инте-

лектуален и икономически елит му предстои тежко, но неотложно изпитание. Всички тези лѣуде трябва да разтворят папките със съдебните процеси след 1944 г. и да пребројат колко са смъртните присѣди, издадени от прокурорите Димитър Митрев и Лазар Мойсов, и в името на какво са лишени от живота си хиляди честни македонци? Добре е да проучат подробно съдебните дела на тримата доктори – Васил Иванов, Коста Тренчев и Константин Терзиев, да прочетат и текста на Меморандума, който от името на Нелегалната организација „Илинден 1903“ през 1946 г. изпраќат Хрисимов-Чулев-Златарев до външните министри на САЩ, СССР, Англија и Франција. Да се запознајат с цялостната технологија за „прочиствање“ на македонското общество от всички, които се определеаха „како бугари“ и бяха за самостојна Македонија. Нека всички те да си направјат труд и прочетат и проектот на младия политик Петър Богоевски „Македонска концепција“, получил обществено достоинство съвсем наскоро! Едва след това да седнат и да попитат себе си, какво е общото между Гоце, Даме, Сарафов, Јворов – от една страна и Колишевски, Видоев, Смилевски, Страхил Гигов, Цветко Узуневски -Абаз – от друга? Първите се бореха за автономна Македонија, а вторите за сѣрбокомунистическа Југославија с пренаписана македонска историја, в която Гоце и Даме са „единомишленици“ с пратениците на Тито в Македонија Темпо, Радосавлевич и Перо Чубрилович и със сѣздателите на злокобната ОЗНА – Тодор Чушкар и Мият Миятович.

На македонското общество му предстои неизбежно труден, но оздравителен разговор за близкото минало, за идеологемите и етногемите, налагани брутално в живота му...

РС Македонија в НАТО и ЕС. Това е мечта и на България. В името на общата цел рентгеновата снимка на Југоминалото е наложителна, за да се постави точната диагноза и осъществи най-резултатното лечение. / БГНЕС

Иван Николов е журналист, публицист и издател. Той е главен редактор на списание „България-Македонија“ и директор на издателство „Свети Климент Охридски“. Иван Николов е един от най-големите познавачи на балканските въпроси, автор на многобројни ста-

тии и книги по темата. Текстът е написан специално за БГНЕС.

Най-голямата ни трагедия е недоверието към България и българите

Спорът за принадлежността на Гоце Делчев насочи вниманието към работата на комисията за исторически и образователни въпроси, около която не се вдигаше много шум през последните месеци. Създадена като резултат от Договора за добросъседство, подписан през лятото на 2017 г., тя се препъна във въпроса и пред медиите дискусиите се водиха и между министри от двете държави. Потърсихме за мнение журналиста Владимир Перев - българин от Северна Македония, който смята, че въпросът надхвърля конкретната личност и изисква твърдост от София.

Владимир Перев

- Г-н Перев, преди 2 години бяхте скептичен за работата на комисията за исторически и образователни въпроси, не бяхте сигурен ще излезе ли нещо от нея. А залогът се оказва голям - истинска битка се поведе за Гоце Делчев и това нажежи страстите. Колко важна според вас е тази битка в разговорите?

- И днес, когато говорим, съм на същата теза за работата на комисията. Не вярвам, че може да свърши някаква работа. Позицията, в която е поставена, не може да даде резултат без силно влияние на политическите фактори в Северна Македония и България.

Значението на тази "битка" е от ключово значение за бъдещето не на Северна Македония, ами на българската държава, на българската нация и, най-важното, за историческото оцеляване на българите на Балканите. Ожесточеността на борбата в македонските медии говори за пропадналите илюзии на македонските историци, но и на политиците от един минал период, че ще продадат собствените фалшификации като историческа истина.

Някога тези разговори, водени на ниво партийни делегации или на исторически форуми, бяха много по-кротки, много по-смирени и винаги с увереност от македонска страна, че ще мине като истина нейният "исторически прочит на историята". Но това бяха времена на Тито, Сталин, след това - на болшевишката върхушка в Москва, всички винаги под сянката на Георги Димитров и неговото "даряване" на Пиринския край на Йосип Броз Тито.

От архивните материали е видима пасивната позиция на българската страна, винаги предупреждавана от московската върхушка "да не се оказва натиск на Тито, да бъдат примирени с неговите позиции, защото той може да мине на страната на империалистите" и така да се загрози социалистическото движение.

Но Северна Македония чак сега осъзнава, че Тито и Сталин умряха, че "националното им инженерство" не функционира като в тоталитарното време, че рухва идеята за македонска нация, сътворена от българската етническа тъкан.

- Нима не може идеята за македонска нация да се изгради само на база-

та на пътя на македонците след Втората световна война? С тази позиция самата България, точно комисията ?, седна на масата. Но може макар и рядко да се чуе и в Северна Македония тезата, че вододельт е 1944 г.

- В Северна Македония никой, почти никой доброволно няма да приеме, че македонската нация съществува от 1944 г. Хиляда книги се написаха - не само по времето на Никола Груевски, когато наби на македонския народ "античния синдром". Винаги се говореше, че Северна Македония е независима и самостоятелна държава от времето на цар Самуил и такава трябва да бъде и винаги е била жертва на околните племена, грабили част от територията?

- „Пасивната позиция“ на българската страна в миналото днес не изглежда такава. На какво го отдавате - популизъм, защото е лесно да се заиграва човек с темата, нараснало външнополитическо самочувствие по отношение на Северна Македония или има и друго?

- Историята на народа ми, на частта на този народ, към който спадам - на македонските българи - ме е научила, че никога не трябва да се вярва на българските политици.

Българската политика винаги е била зависима от някого. Но в този момент се сътвориха нови исторически обстоятелства, нова историческа ситуация и ново разположение на силите в Европа и Балканите. В този миг българската политика доби самочувствие, че с визията за собственото си бъдеще за Северна Македония в Европейския съюз е разрешила собствени проблеми, а сега трябва да реши въпросите за своята идентичност. Затова се задвижиха и нещата в комисията. Но съвсем отговорно твърдя - не искам никой да се чувства обиден в България - мисля, че това е заслуга на политиците и част от журналистите и чак след това на историците.

- Защо точно Гоце Делчев е в центъра на тази битка? Той може да е централна фигура в македонската история, но нима Скопие очаква, че би

спрял да е важен и в българската?

- Да, той е крайгълният камък за определение на македонското националноосвободително движение срещу Османската империя и ако не е с македонска национална идентичност, пропада цялата борба на ВМРО като македонска организация. Истината излиза наяве, а българският характер на борбата остава незаличим.

Но не е само това. В Скопие в по-тесни журналистически кръгове вече кръжат информацията, че Македонската академия на науките и изкуствата (МАНУ - бел. ред.), професорите от историческия факултет и историците от Института по национална история вече са постигнали споразумение битката за Гоце да се спечели на всяка цена без оглед на жертвите, а след това македонската страна "елегантно" ще прояви "добра воля" и на българската страна ще им остави като "велики българи" - каквито и са - Тодор Александров, генерал (Александър - бел. ред.) Протогеров и Ванчо Михайлов.

- Не е ли прекалена отстъпка за тях?

- Отстъпката не е прекалена, напротив - македонците мислят, че ще се отърват от тримата, които носят "българското петно" на македонското движение. Тези тримата са представяни като терористи, убийци и - най-страшното - слуги на българския дворец. И всичко това е в служба на сръбските интереси в Северна Македония.

Стотици македонци бяха убити без съд и присъда след 9 септември 1944 г., стотици бяха съдени в инсценирани съдебни процеси. Всичко това под менторството или с директното участие на УДБ-а от Белград, всичко това за да се запази сръбското имперско владение над Вардарска Македония. Повечето от тези хора се съдени или убити под обвинение, че са българи, михайловисти и подобни, че не са се придържали към налудничавия "Закон за македонската национална чест".

Ако Гоце (Делчев) стане македонец, а Александров, Протогеров и Михайлов останат българи, тогава всичките изтезавани, затваряни и убити по линия на българската кауза и михайловизма - без оглед дали наистина са били михайловисти, там е имало и обикновени български патриоти - остават исторически онеправдани.

Същевременно в международни рамки ще се легализират и официализират като правилни всички деяния на УДБ-а и сръбската окупационна армия в Северна Македония. Македонските българи отново ще бъдат обявени за предатели на македонския народ и държава, за неприятелски и подривен елемент на младата македонска държава и ще бъдат оправдани всички деяния към тях. Комунистическите котила в Северна Македония, България и Сърбия отново ще триумфират над невинната кръв на македонските патриоти.

- Ако от македонска страна са възможни действия в служба на сръбските интереси, твърдите ли, че Белград се намесва в разговора между София и Скопие?

- Твърдя, да. Прави го чрез агентурата си в Скопие и в София. Мислим, че в София по-силна, защото е поддържана от българските русофили.

- Има ли други признаци за тази намеса?

- Сегашният процес тече абсолютно в сянката на бивша Югославия и бившия социалистически режим. От македонска страна тече все едно Тито, Сталин и Димитров са още живи.

В Северна Македония единствената отстъпка, която се прави по телевизиите, е нещо като релативизиране на позициите - "може и така, може и иначе". Дискретно се предлага на българската страна да караме преговорите, пък "Гоце нека при нас е македонец, а при вас - българин". Не може така.

- Има ли шанс Северна Македония да отстъпи за Гоце Делчев? Какво трябва да се случи, за да отстъпи?

- В момента от това, което виждам в медиите, вече е отстъпила. С това, че се отказаха да бъде празник, национален за общо честване, денят на предаването на костите - сарказъм и цинизъм срещу българската държава и народ, - и с това, че се говори за нещо общо около 2 август, се показва, че македонската страна отстъпва. За мен има и друг сигнал - че големите историци, МАНУ, професорите от университета, имената, които са били бардове, нямат участие в разговорите. Правят го личности, които нямат силно влияние в Северна Македония.

- А допускате ли „външна намеса“ от по-големи европейски сили - от Берлин или от Париж, в тази дискусия за Гоце Делчев, за която говори и проф. Иван Илчев в интервюто за „Дневник“ - за възможността България да отстъпи под натиск от тях?

- Сериозно се замислих над опасенията на проф. Илчев. Това говори за уважението ми към изтъкнатия професор. Но проблемът не е в силата на македонската страна и възможностите? да наложи диктат по "казуса Делчев" от големите сили. Проблемът е в слабостите на българската страна да се пребори за своето. Очевидна е зависимостта на някои части от българското общество от структури от бившия СССР - материална, но преди всичко идеологическа, поне за "македонския вапрос".

Ако България се съгласи с влияние на чуждестранни сили, това ще е доказателство, че българското общество е в сериозни размисли за бъдещето си в ЕС, по-точно казано, за своето бъдеще въобще.

Трябва да се посочи ясната позиция на българския външен министър Екатерина Захариева. Тя е единствената светла точка в българската политика от 1918 г. насам. Хулите и ругатните срещу личността?, пускани в македонските социални мрежи, вдъхновени от квазипатриотични и просръбски (коварно прикрити, но и известни) персони, са най-доброто потвърждение на правилните? позиции.

Северна Македония също се плаши от чужда намеса в процеса. Напоследък се говори, че тя не би да допусне никакво посредничество, защото до-

пуска, че влиянието на България е по-силно от македонското.

- Коя част от позицията на Захаријева се напада най-дръзко? Имате предвид искането не непременно да се променя историята, а да се говори истината?

- Най-дръзко се напада това, че македонският народ е бил продукт, заблуждаван от болшевишката политика и комунистическата, която се води в последните години, и че болшевишко мнение и идеология са се пласирали между македонците и те са били заблудени от тези идеи. Това е най-атакуваната, защото обобщава положението.

- Какво смятате, че се е променило за тези почти две години от Договора за добросъседство в отношенията на двете страни?

- Аз лично смятам, че нищо не се е променило. Напротив, нещата изглеждат по-зле отпреди две години. Нещата много се промениха, позитивно, в първия миг. Но между македонските политици и историци властваше илюзията, че подписването на договора ще е само формално, а няма да се предприемат никакви действия. Че всичко ще остане същото, ама сме се договорили да бъдем приятели. Че всички ще могат да си позволят да си говорят, че българите са били татари, да ги върнем в Средна Азия и така нататък.

Това говори за неспособността и нежеланието на хората в Северна Македония да се приобщи към едно ново положение, към една нова Европа.

Илюзиите умират последни. Университетски професори, историци, но и политици говорят всеки ден в медиите, че не признават никакви споразумения нито с Гърция, нито с България. Не го казват обикновени хора, а хора на държавната прослойка. "Ние сме хора с титли и позиции в обществото", казват, "ще продължим да пишем и говорим, че сме античен народ, че Делчев е македонец, ако трябва, и античен. Ще пишем и ще възпитаваме младите поколения със силата, която сме получили с дипломите и позициите в обществото, пък накрая ще видим кой ще е победител."

- Сред тези хора има ли и членове на изпълнителната власт, от кабинета на Заев?

- Хората от изпълнителната власт в Северна Македония много малко се движат и говорят между обикновените хора. Говорим за историци, филолози, доктори на науките, които съветват политиците, които им пишат статиите във вестниците и медиите, за тях говорим. Политиците мълчат и поддържат - никой не е говорил срещу Захаријева и Бойко Борисов, не им приляга да го кажат.

- Какъв резултат от преговорите в комисията би се възприел като победа от македонските българи?

- България се намира на кръстовище, чийто избор за посоката ще определи и бъдещето?. Това най-вече се отнася за македонските българи, онеп-

равдани и забравени от своята държава, за която толкова много са се борили и дали от себе си. Никой нищо не ни дължи, но България трябва да се пребори за себе си и със себе си. Това ще бъде и победа на българската общност в Северна Македония. Това е позицията ни. Не искам да бъде погрешно разбран, но позицията на Каракачанов, че Македония съществува от 1944 г., е абсолютно единствената приемлива тук позиция.

- Единствената приемлива за македонските българи?

- Да, ние ще се съгласим, че всички, които се наричат македонци, са такива, просто нека не пипат по гробовете на своите деди. Нека това остане за нас - ние да решаваме дали предците им са били българи, дали са "купени за пари", или са се "сражавали за каузи".

- В какъв вид бихте искали да се отчете фактът, че сте македонски българи - може би с графа в преброяването?

- Насилието, което се провежда тук в последните сто години, създаде толкова голям страх, че повечето македонски българи не само заради себе си, но и заради семействата, жените, децата не искат да се декларират - говорим за преброяването. Иначе те се обявяват в частни разговори. Това (данните от преброяването догодина - бел. ред) няма да бъде реален показател. Единствено, смятам, развият на демократичните отношения в Северна Македония и твърдата позиция на българското общество в защита на собствените ценности и идентичност ще помогне хората да се освободят малко.

За 75 години не помня някой български политик да се е заинтересувал какво става с българите в Македония - едната е Екатерина Захаријева и преди нея - Красимир Каракачанов. Той по време на арестите на българите и издевателствата през 1995 г. около атентата срещу Киро Глигоров бе единственият човек, който вдигна телефон и попита - как сте, що правите, как са ви семействата, арестували ли са ви, разпитвали ли са ви - само те са казвали нещо за каузата. Това не значи, че за всичко съм съгласен с тях.

За всички подобни действия на българските политици трябва да се има едно наум, казахте вие в началото на разговора. Това отнася ли се и за тях?

Не бих имал подозрение към него, не и за българския характер на Северна Македония. За всички други политици и за по-голямата част от журналистите имам резервирано мнение. Такова мнение се е уталожило у всички в Северна Македония и ние живеем с това недоверие към вас. Мисля, че нашата най-голямата трагедия е нашето недоверие към вас.

- Към хората в България?

- Към политиците, към хората в България. Пък и към журналистите, ако искате.

„Дневник“ – Ангел Петров

Съединение на Източна Румелия с Княжество България

Съединението е актът, с който на 6 септември (18 септември по нов стил) 1885 година Източна Румелия се отцепва от Османската империя и се обединява с Княжество България противно на решенията на Великите сили на Берлинския конгрес.

До Съединението се стига след народни бунтове в Панагюрище, Чирпан, Пазарджик, Голямо Конаре и други южнобългарски селища, координирани от Българския таен централен революционен комитет. В резултат на военен преврат, оглавен от майор Данаил Николаев, османският губернатор в Пловдив Гаврил Кръстевич е свален от власт и заменен от администрация, назначена от българския княз Александър I.

През август 1878 г. в Пловдив, Търново и други български градове възникват комитетите „Единство“, които си поставят за цел национално обединение противно на Берлинския договор. В началото на 1879 пловдивският комитет в състав Драган Цанков, Константин Величков и други дейци се преименува в Централен комитет за Южна България и се заема с военно обучение на населението под формата на гимнастически дружества. Това става под ръководството на временните руски власти. Поради негативното отношение на останалите Велики сили, те пренасочват усилията на комитета от обединението с Княжество България и Македония към подготовка за отпор срещу предвиденото в Берлинския договор изпращане на турски войски в Източна Румелия.

Изострянето на граничните спорове на Османската империя с Гърция и Черна гора и идването на власт на Гладстон във Великобритания провокират нова акция за съединение през пролетта на 1880 година. В сътрудничество с правителството на Княжество България южнобългарски общественици основават комитетска мрежа със средище в Сливен. До по-решителни действия не се стига, поради отрицателния резултат от дипломатическите сондажи в Лондон и Петербург.

Становището на Великите сили за запазване на статуквото и междуособиците в Княжеството по време на Режима на пълномощията отлагат следващата съединителна акция. Тя се състои през пролетта на 1884 година, когато опозиционната Народна партия организира масови демонстрации в Източна Румелия под лозунга за обединение с Княжеството, и е прекратена скоро след като партията получава властта в областта при новоназначения генерал-губернатор Гаврил Кръстевич.

От пролетта на 1885 сформираният в Пловдив под ръководството на Захари Стоянов БТЦРК се заема с активно пропагандиране на обединението чрез публикации в пресата (вестник „Борба“) и публични демонстрации. Най-масовото мероприятие е отбелязването на годишнината от смъртта на Хаджи Димитър на връх Бузлуджа на 17 юли, на което идват хора от всички краища на Източна Румелия, както и

от Княжеството.

В полза на съединението е привлечена опозиционната Либерална партия. В същото време комитетът установява връзки с командира на жандармерията майор Райчо Николов и с много офицери в местните гарнизони. Проведени са разговори и с най-висшия български офицер в Източна

Румелия – майор Данаил Николаев, който командва пловдивското полково окръжие. Николаев споделя целите на БТЦРК, но отхвърля планове за атентат срещу Кръстевич и сформирани на чети като нереалистични. В началото на септември той мобилизира опълчението на Пловдив и околностите под предлог за участие в планирани маневри. Дни по-рано, на 29 август, двама от заговорниците – капитан Сава Муткуров и Димитър Ризов, се срещат с Александър I в Шумен, където се провеждат учения на княжеските войски. Князът ги уверява в подкрепата си, но министър-председателят Петко Каравелов смята начинанието за неблагоприятно. Воден от външнополитически и финансови съображения, той възнамерява да осуети поредната съединителна акция, но е изпреварен от събитията.

Първоначалното намерение на БТЦРК е да обяви Съединението на 15 септември, но на 2 септември в Панагюрище избухва бунт, овладян още на същия ден от полицията. Пред опасността от арестуване на организаторите, комитетът решава да ускори начинанието. Представители на БТЦРК заминават за Чирпан, Сливен и други градове на областта, за да поведат бунтовнически групи към Пловдив.

На 5 септември е вдигнато въстание в Чирпан, където привържениците на Съединението с Княжество България установяват собствено управление. Чирпанската чета успява да се измъкне от града и от към север да тръгне за Пловдив, но е застигната и разбита от войскава част при село Калфата (дн. село Съединение), при което загиват петима четници - Иван Данчов, Димитър Йовчев, Петко Запрянов, Георги Сербезов и сливенецът Алекси Хаджиоглу. Независимо от това четата успява да се свърже и присъеди към тази на голямоконарци и заедно да настъпят към Пловдив. От Голямо Конаре и Конуш потеглят чети начело с Чардафон и Ангел Чолаков, които достигат областния център през нощта и на следващия ден.

При вестта за размириците в областта източнорумелийските власти, в лицето на председателя на Постоянния комитет Иван Ст. Гешов, се допитват до руския консул в Пловдив дали да обявят сами Съе-

динението. След като получава отрицателен отговор, правителството разпорежда арестуване на заговорниците и съсредоточава полицейски части в Пловдив. Военните обаче не се подчиняват на заповедите на директора на милицията генерал Август фон Дригалски. През нощта срещу 6 септември войски, командвани от майор Николаев, установяват контрол над Пловдив и, без да срещат съпротива, свалят правителството и генерал-губернатора Гаврил Кръстевич. Временно правителство, в което влизат представители на войската и на двете южнобългарски партии начело с Георги Странски, обявява обща мобилизация на мъжете от 18 до 40 години за отпор срещу очакваното турско нападение и кани княз Александър Батенберг да подкрепи Съединението.

Пловдивските събития предизвикват масови демонстрации на подкрепа в Княжеството. Поставен пред свършен факт, Каравелов се заема да утвърди Съединението в сътрудничество с княза. На 8 септември Александър I издава прокламация, с която се обявява за „княз на Северна и Южна България“, а на следващия ден е вече в Пловдив и назначава трима комисари на мястото на временното правителство, което се отказва от пълномощията си. Междувременно княжеското правителство мобилизира армията си и изпраща наличните си войски в подкрепа на милицията в Южна България. Народното събрание, което се събира извънредно на 11 септември, утвърждава тези мерки, като гласува кредит от 5 милиона лева за покриване на военните разходи.

След Съединението България е заплашена с война едновременно от Османската империя, която иска да възстанови правата си над Източна Румелия, и Сърбия, която настоява за териториални компенсации. Не желаейки конфликт, в който могат да бъдат въвлечени, Великите сили сдържат турската интервенция, но в същото време изискват от княз Александър да изтегли войските си от Румелия. Поради недоверието си към княза, датиращо още от Режима на пълномощията, руският цар Александър III отказва да подкрепи българската дипломация, макар и да заявява на български делегати, че „за разединение и дума не може да става“. В подкрепа на Батенберг действа Великобритания, която се надява чрез него да елиминира руското влияние в България. На провелата се в края на октомври конференция в Цариград британският представител Уилям Уайт и френският му колега възпрепятстват изпращането на турски комисар, подкрепено от посланиците на останалите сили.

Безрезултатността на посланическата конференция провокира сръбския крал Милан. С подкрепата на Австро-Унгария, в началото на ноември той хвърля войските си срещу България. Последвалата Сръбско-българска война е решена с битката при Сливница. След победата на българите и Букурещкия мирен договор въпросът за разделяне на България повече не е поставен.

Съединението получава дипломатическо и международно признание с българо-турската спогодба от

20 януари и Топханенския акт на Великите сили от 24 март 1886 г. В замяна на османското съгласие за персонална уния на Княжество България и Източна Румелия начело с българския княз България отстъпва на Османската империя Кърджалийска околия и Тъмръшките села.[23] Сливането на Северна и Южна България е утвърдено окончателно едва с признаването на българската независимост през 1908 – 1909 г.

Със Съединението и успешната му защита българите постигат първия етап от националното си обединение и ревизията на Берлинския договор. Територията и населението на Княжество България се увеличават съществено, но това подтиква съседните балкански държави да се обединят трайно срещу идеята за автономия на Македония и Одринско.

В краткосрочен план Съединението и провокираната от него война със Сърбия водят до финансова и вътрешнополитическа дестабилизация на Княжеството, съпроводена с увеличаване на данъчното бреме и трайна, независимо от постигнатите през януари и февруари 1886 г. договорености, заплаха от сръбска и османска страна. Външнополитическата несигурност се допълва от отношението на Русия, която не одобрява начина, по който е постигнато обединението с Източна Румелия, и чрез привържениците си сред политическите сили и в армията се противопоставя на княз Александър Батенберг в момент, когато престижът му сред националистите е най-висок. Борбите между русофили и русофоби ескалират с Деветоавгустовския преврат, последван от абдикация на Батенберг и скъсване на българо-руските отношения през есента на 1886 г.

ПОСЛАНИК РАДКО ВЛАЙКОВ ЧЕСТИТИ СЪЕДИНЕНИЕТО НА БЪЛГАРИТЕ В СЪРБИЯ

Извънредния и опълномощен посланик на Република България в Република Сърбия, негово превъзходителство Радко Влайков, се обърна с писмо към българите в Сърбия с което им чести Деня на Съединението. В писмото се казва:

*Скъпи сънародници в Република Сърбия,
На днешния ден преди 134 години нашите предци осъществиха най-смелия и патриотичен акт. Опълчвайки се на несправедливостите на Берлинския конгрес и на Великите сили, те положиха истинските основи на третата българска държава.*

В дните и седмиците след Съединението, обединеният български народ прояви изключителна смелост и героизъм, защити младата ни държава и отстоя нейното бъдеще.

Днес подвигът на нашите предци е най-светлият пример и стимул за българите в Родината и по света: обединени да пазим българщината!

Честит да ни е най-светлият празник Съединението на България!

**Радко Влайков,
извънреден и пълномощен посланик
на Република България в Република Сърбия**

Защо сръбски духовници забравиха Божията заповед „Не убивай“

Без покаяние за кръвопролитията Сръбската православна църква продължава лицемерните си християнски проповеди

Матриарх Павле заедно с най-големите военнопреджичи - Радван Караджич и Радко Младич

14JUL2019

Д-р Валентин Янев

Сръбската православна църква представлява най-шовинистичната, войнолюбива и етнически нетърпима част от сръбското общество. Няма друга структура в Сърбия водеща толкова лицемерна и двулична политика. Примерите които мога да дам са много, но аз ще се сприя само на два и то от недалечната история на Сръбската държава.

През 2017 година на 24 май архиерейският синод на сръбската православна църква взема решение и канонизира около 8000 души сърби за мъченици. Това става по идея на Вранянский митрополит Пахомий. Решава се още да се въведе специален ден 29 май за ежегодно отбелязване паметта им чрез извършване на Богослужения и помени в сръбските църкви, най-вече в района на Поморавието.

За какво всъщност става дума? Според сръбската историография по време на Първата Световна война българската армия била събрала от цяла Сърбия нейната интелигенция и докарвайки я в района на Поморавието систематично избива хиляди свещеници, учители, мъже, жени и деца, които после нахвърляла в масови гробове.

Този исторически мит беше развенчан от сериозни български историци с обективни, документални и исторически материали. Но

ГОЛЯМАТА ЛЪЖА

послужила преди сто години на Сърбия да убеди Великите сили от Антантата да наложат изключително сурови условия на страната ни през 1919-1920 години при подписване на Ньойския договор, сега се опреснява, за да вмени вина на държавата ни и тя отстъпчиво да съдействува за безрезервното приемане на Сърбия в Европейския Съюз.

Ето го единия аршин, с който Сърбия мерейки фалшифицира важни периоди от общата ни история.

Но прилага съвсем друг аршин, когато трябва да обясни каква е била позицията и по време на войните на разпада на Югославия от 1991г до 1999 година.

СРЪБСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА И ВОЙНИТЕ В БИВША ЮГОСЛАВИЯ

След смъртта на Тито и с настъпването на голямата политическа промяна в Европа Югославия потегли към своето естествено разпадане. То стана в продължение на десетилетие в условията на кръвопролитни войни, стотици хиляди жертви, осакатени хора, бежански вълни и материални разрушения. Върху руините на изкуствено създадената Югославия се родиха Хърватска, Словения, Македония, Босна и Херцеговина, Косово и Черна Гора. Възпитавани в дух на великосърбизъм и пренебре-

жение към останалите народности в Югославия, както и към съседните страни. Сърбите не можах да преглътнат разпада на изкуствената си Балканска империя. Вместо цивилизована раздяла и ново мирно съжителство като равноправни народи в Европейския съюз, те предпочетоха първо да си очертаят границите на Велика Сърбия, че след това да умуват дали да влизат в обединена Европа. Платиха за това много висока цена.

Не ме учудва фактът, че Слободан Милошевич стоящ начело на Югославската комунистическа партия и държавата по това време

ИЗБРА ПЪТЯ НА ВОЙНАТА

Комунизмът навсякъде по света си разчиства пътя напред с въстания, революции и войни, а това означава и с много човешки жертви. По същия начин постъпи Милошевич и в Югославия.

Не ме учудва и фактът, че военните в Сърбия осъществиха тези кръвопролитни войни. Та нали за това бяха подготвени в продължение на столетие. Да воюват срещу външния, а също така и срещу вътрешния враг.

Не ме учудва и поведението на сръбските служби за сигурност-бивша УДБ-а (Управление за държавна сигурност). Беше дошло тяхното време да се борят и спасяват нещо, което беше вече неспасяемо.

НО ТОВА КОЕТО СЪТВОРИ СРЪБСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА БЕШЕ ПОТРЕСАВАЩО!

Институцията създадена преди две хиляди години от учениците на Исус Христос, която винаги е проповядвала Християнската ценностна система, морал и философия, тук в разпадаща се Югославия имаше най-шовинистично, човеконенавистно и братоубийствено поведение. Сръбската православна църква без никакво колебание застана на страната на Милошевич, армията и УДБ-а. Ако въобще някой е хранил илюзии, че тя е независима от държавата и изповядва Християнското човеколюбие, то войните на Югоразпада ни отвориха очите за истинското положение на нещата. Оказа се, че сръбската църква е най-реакционната институция в бивша Югославия, което ще подкрепим с достатъчно примери. Тук не става дума за отделни свещеници действащи по силата на личните си убеждения, а за църквата като институция и поведението на светите и отци. Игумени на манастири, владици и даже патриарси „затъкнаха“ под църковните си одежди „патрондаши и револвери“. Довчерашните „пастири“ на мирното си „стадо“ се озъбиха на словенци, хървати, албанци, бошняци и въобще мюсюлмани. Любовете към ближния беше захвърлена като непотребна одежда в нишата зад олтара, а пред него сръбския свещеник започна да благославя четници, убийци и садисти за изстребление на всичко що не е част от сръбския етнос. Благославяше се войната, разстрелите, мъченията в концентрационните лагери, изнасилванията, изселванията, грабежите - ГЕНОЦИДА! И всичко това през XX век в сърцето на цивилизована Европа!

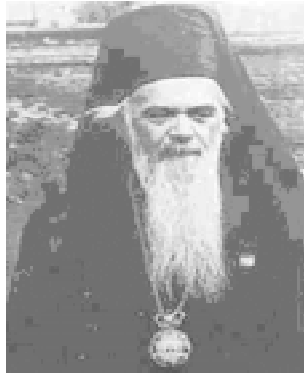
Има ли историческо обяснение за това, което сътвори Сръбската православна църква? Мисля, че - ДА. Нека погледнем в историята, за да се убедим.

От времето на Втората световна война един от бащите на сръбската православна църква, владиката Николай Велимирович- Охридски и Жички, обявен за светец от нея „оре в браздата“ на анти-семитизма. Този „светец“ по време на войната фактически се възхищава от Адолф Хитлер виждайки в него Свети Сава на XX век. Не е тайна неговото положително отношение към тогавашния сръбски политик Димитрие Љотич участвувал в профашисткото правителство на Милан Недич, а също и оглавявал профашистката организация СБОР. Нароилите се след това организации като Сръбска доброволна команда и Сръбско доброволческо опълчение, по подобие на Хитлеристките SS команди се занимават основно с изстребление на евреи и цигани в тогавашна Сърбия. Та този именно Љотич, „светецът“ Николай Велимирович възхвалява като „духовна знаменитост на национализма“, виждайки в него истински „идеолог на сръбския национализъм“.

Свети Николай/Велимирович/ Охридски-Сръбският Златоуст

Не един и двама са в днешно време следовниците на този „бащица“ на СПЦ. Тук може да изредим имената на митрополит Амфилохий, митрополит Артемий, епископ Пахомий-Врански, владиката Качавенда, Патриарх Павле, Патриарх Иринеј, епископ Филарет и много още други.

Тя именно духовни водачи на сръбския народ, призвани да проповядват, лобов към ближния, миролюбие, състрадание и взаимопомощ се превърнаха в подстрекатели на убийствата, етническата омраза и сръбски национализъм в най-отвратителния му вид

Къде беше покойният вече сръбски Патриарх Павле, когато се разрази братоубийствените войни в бивша Югославия?

На въпрос към Патриарх Павле-защо не смята себе си за очевидец на събитията в Косово ето какъв лицемерен отговор дава светият отец:

„По простата причина, че не съм очевидец на тези събития. На моето пребиваване в Косово преди време беше придадено прекалено голямо значение. Просто аз бях там, защото беше редно да бъда. Ние все пак се нуждаем от добри хора и добри пастири и сме готови да ги видим навсякъде, винаги и непрестанно.“

Кои пастири имаше предвид патриарх Павле? Може би военните и най-вече паравоенните формирования, които методично прочистаха Косово от местното албанско население по време на операция „Подкова“. Тези ли „пастири“ прилагаша тактиката на „изгорената земя“ с изстребване до крак и прогонване от домовете му беззащитното цивилно население. Армия срещу цивилни, няма що, голямо геройство! А къде стоеше главата на сръбската православна църква по време на националистическите митинги, където се издигаха призови сръбският народ да поведе свещена война срещу мюсюлманите и останалите народности.

Ето го духовният глава на сръбския народ, пастирът на стадото, духовният водач на всички сърби - патриарх Павле. Негово Светейшество е заедно с най-големите военнопредстъпници - Радван Караджич и Радко Младич. Тук патриарха не е просто очевидец на ставашото, а пряк участник,

който видно е че, даже благославя двамата сатрапи виновни за смъртта на стотици хиляди хора. Не знам дали душата му е намерила покой горе на небесата оставяйки в кръв народите, които е бил призван да учи на смиреност и вяра.

Не се оказа много по-различен от него и настоящия патриарх Иринеј. Без да си вземе никаква поука от случилото се по земите на бивша Югославия и разбитите съдби на милиони хора, той размахва факла за разпалване на нов пожар в Косово.

Патриархът призова своите сънародници в Северно Косово „да останат на барикадите“. Ето какво заяви той дословно по време на една от поредните си литургии: „Удържайте, докато властниците не видят, че сърбите защитават своята земя и са поставили барикадите на своя земя, за да запазят своите домове и своя край, в който живеят от векове.“

Патриарх Иринеј

Но за какво призовава настоящият сръбски патриарх? Отново ли към война и кръвопролитие между сърбите в Северно Косово и двумилионното албанско население в останалата част на тази вече независима държава? Къде остана християнският морал,

правото на другия, на различния от теб да определя сам своето място в живота и своята съдба.

Трудно е да се повярва, че след толкова пролята кръв

ОТНОВО ОТ АМВОНА ИДВАТ ПРИЗИВИ ЗА ВОЙНА

Явно уроците на историята не са научени. И какво да очакваме от останалите висши духовници в същата тази църква щом патриарсите са загърбили Христовата вяра и гледат на кръв.

Владиката Василий Качавенда е най-зловещата фигура сред висшите сръбски духовници прегърнал откровено идеологията на великосръбския шовинизъм и етническото прочистване. Запечатан е мигът, в който той благославя бойците от паравоенното формирование „СКОРПИОНИ“ за извършване на последващите разстрели на 8 000 мюсюлмани в Сребреница.

Свещеник Качавенда

В съвременния свят това се нарича ГЕНОЦИД.

А какво да кажем за следващия „герой“-породният сръбски владика Филарет обвиняван за това, че е подкрепял и даже укривал за известно време военнопредстъпниците Радован Караджич и Радко Младич.

Владика Филарет-картечар

В името на Отца и Сина и Светия Дух- огън!!!

Тук негово Високопреосвещенство дядо Филарет е метнал Юнашки леката картечница на рамо, опрял гръб в бронираната машина, пред ухилените физиономии на една разпасана команда от убийци.

И да се върнем в по-ново време, за да видим какви ги вършат митрополит Амфилохий и владиката Атанасий на протестен митинг в центъра на Белград по повод сключено споразумение

между Сърбия и Косово в белгийската столица Брюксел през месец май 2013 година. На него без капчица свян от духовните си санове и призиванието отредено им от християнската черква Амфилохий произнася яростна, войнствена реч, в която не се поколебава да заплаши със смърт министър-председателя Ивица Дачич, подобно смъртта настигнала друг един бивш сръбски премиер Зоран Джинджич. Безпрецедентната заплаха бива придружена от провЖДане на заупокойна молитва за правителството и парламента на Сърбия. Нещо, което знаем се прави само за мъртвите!

Но това не е само позиция на някои от сръбските владии. Свещеният архиерейски Синод, разбирайки за подготвящия се план за Споразумение относно нормализиране на отношенията между Сърбия и Косово излиза със Заявление в което критикува предстоящото споразумение. За владичите „Това изглежда дори не продажба на нашата най-важна в духовен и исторически план територия, а на безусловна капитулация“. И още, критикува се правителството за това „че става въпрос за пълно оттегляне на институционалното присъствие на Сърбия от територията на Южната и област, за установяване на ограничена автономия на сръбската общност на територията северно от моста Ибър в Косовска Митровица в рамките на управлението на Хашим Тачи и с това за непряко и мълчаливо, но все пак фактическо признаване на съществуването на държава в Косово, независима от съществуващото държавно устройство на Сърбия“. Забележете годината е 2013. Сръбската православна църква не желае нормализиране на отношенията, не иска признаване на независимостта на Косово, отказва присъединяване към Европейския съюз и говори за духовни и исторически права и територии. Явно сръбските владии имат слаби познания, като по история, така и по география и демография. Исторически Косово е принадлежало поне на шест държави между които и Царство България. Духовно в него са се наслоявали културите на Римската империя, Източната Римска империя, България, Турция и Сърбия. Демографски сега то е населено изключително с албанци, а косовските сърбите се изпаряват светкавично към същинска Сърбия, където митингу-

ват по площадите с призива- „ Косово йе Сърбия“. Но тези истини явно не допадат на Синодалните старци за това те ги пропускат в своето Заявление.

Всичко това не остава незабелязано от Европа и света. Международната кризисна група „Сърбия след Джинджич“ изготвя и публикува доклад в който прави извода, че СПЦ е една от най-консервативните и изолационистки християнски църкви в православния свят. Цитираме: „Сръбската православна църква е крайно консервативно организирано национално тяло, което се идентифицира с въпроси, които иначе биха се разглеждали като политически или дипломатически-държавни граници, тип държавност,отношението на държавата към гражданите ѝ, политиката към националните малцинства, и др. Позицията на Църквата често е антизападна, изолационистка и дефанзивна. По време на войните в бивша Югославия нейното отношение може да бъде определено само като екстремистко и в някои случаи яростно националистическо, тъй като си затваря очите пред етническото процъстване, а в някои случаи дори го оправдава.“

Масов гроб в Босна

Ясно, просто и категорично са направени изводите в този доклад. На сръбските свещеници не е спестено нищо. Ако приемем, че истината е такава оттук следва естественият извод, че редом с военнопредстъпниците Милошевич, Хаджич, Младич, Караджич и прочие трябва да бъдат изправени на съд и ред висши и не толкова висши духовни служители. Това са военнопредстъпници облечени в раса.

- Тези набедени „Божии“ служители участваха в националистическите митинги в Сърбия с речи и декларации.

- Благославяха военни и паравоенни формирования за извършване на жестоки масови убийства на невъоръжено цивилно население.

- Взимаха и пряко участие в убийствата и кланетата на мирни хора.

-Даваха приют и скривалище на издирвани от властта и международния съд в Хага военнопредстъпници.

- Продължават и днес да насъскват сърбите срещу другите етноси и религиозни общности.

- Обричат сръбския народ на изолация и невъзможност за постигане на цивилизационен избор в посока Евроинтеграция.

Мястото на тези антихристи е в съда, но не Божия, а човешкия съд, тук на земята, за да отговарят за ужасните си грехове, за подстрекателствата към братоубийствена сеч, за индулгенциите давани на садистите за успокоение на съвестите им, за липсата им на Християнски морал превръщащо ги в нещо повече от обикновени престъпници. Пътят на Сърбия към Европейския съюз и Европейската ценностна система минава задължително и през това очищение. Не може престъпните духовници облечени в раса, по които още стоят неизсъхнали петна човешка кръв да се крият зад пагоните на десетина военнопредстъпници и да продължават лицемерните си християнски проповеди от църковните амвони.

Трябва да има справедливост сега, тук, на земята-веднага.

Справедливост за всички!

ЧОВЕКЪТ С ГРЪБ КЪМ СТЕНАТА

Две години от края на жизнения път на Панде Ефтимов

Има едно място на Балканите, на 20-ина километра на запад от Кюстендил, което носи името Деве баир. Там преминава начертаната през 1878 г. берлинска бразда. Въпреки българските усилия повече от 140 г. тази граница остана да разделя нацията ни. Тя се превърна в зид или стена, непробиваема нито на повърхността, нито даже и под нея. Каква ли е силата, която не позволява преодоляването на злокобното място, заседнало на междата на стара България и географска Македония. Ето една от темите на разговорите ми с Панде Ефтимов:

гашното име „Св. Кирил и Методий“, и фамозният му Институт на националната история. Разбира се, аз бях пратеник на българската държава по програмите за междудържавен обмен на архивите и на министерствата на образованието и науката на двете републики.

Събирането на информация е в основата на много занаяти.

Ние, историците, сме сред подвластните на фактите. Но в кабинетите сред масивите от познание

едва ли е единственото място за формирането на идеи. Особено саркастичен към този род, затворени в малки пространства колеги, се оказа Панде Ефтимов. Възможността ми да общувам с него при престойта ми в Скопие се увеличи по време много повече от дотогавашните няколко минути или по час-два. А пък работния ден на домакините завършваше към 14.00 часа и ми даваше възможност да обогатявам познанието си с дълги разговори със ставания ми все повече приятел Панде. И така от 8 до 14 часа в архивохранилищата, а след 14 часа на лекции в „Лондон“.

Кафенето, което приютяваше по това време група на възрастни противници на стария белградски режим, вече не е същото. Тогава то беше позападнало питейно заведение, където можеше да си поръчаш турско кафе или Макиато и да се отдадеш на разговори с часове, някъде по-настрани от най-хубавите места. Централната зона си е запазена за по-други клиенти и е далече от стената. А главният ми събеседник обикновено сядаше с гръб към нея. Навик, явно придобит в затвора. Така наблюдаваше цялата обстановка и контролираше визуално влизачите и излизачите. Може да са били противници на стария режим, но и новата власт явно не ги изпускаше от поглед, защото от време на време човекът с гръб към стената вметваше, че караулът от наблюдаващите ни се сменя, като лирично ги наричаше „загари“. Един подобен бюстител над свободата през 1979 г. го определя като „много предпазлив и недоверчив към други лица“, но променил позициите си след последния затворнически престой, за което е награден с продължаващо преследване. Страховитата държава на братството и единството беше рухнала, но старите практики не се променяха. И „загарите“ се сменяха в „Лондон“, а нашите разговори си течаха спокойно. С вежливостта на добър, ама много добър разказвач, Панде навлизаше в изложението, допускаше оспорване на тези, но пък защитаваше с вежливостта своята позиция. Знаеше за моята професионална обремененост и винаги ме съветваше да обходя съответния железопътен проект на терена. Даже няколко години по-късно имах възможност с група ентузиаста заедно да пропътуваме участък от бившата теснолинейка от Мала станица в Скопие до моста на р. Вардар край с. Желино. Панде страстно защитаваше българските постижения от онова време пред неотам добронамерените подхвърляния на един наш спътник, местен скопийнин и запален любител на

ВСЯКА ЧОВЕШКА ВРЪЗКА СИ ИМА БИОГРАФИЯ

Нашата започна в недотам далечната 1998 г., на мястото на днешния паметник на първия председател на Македонската република Методи Андонов-Ченто. Но тогава го нямаше този монумент, а в съседство работеше кафенето „Лондон“. Името Панде Ефтимов беше известно на всичките спътници, временно създали заедно една конкретна цел на пребиваването в Република Македония. Доколко е била успешна мисията, едва ли е моментът да се анализира, но едно младо момче, по сетне заемало важни постове в града на Вардар, ни показа, а сетне и ни представи на човек около среден ръст и в пенсионна възраст с интересното име Панде. Останал е в съзнанието ми съветът към запознаващия ни. Той имаше партийни проблеми, но господин Ефтимов го насърчаваше да не се стресира от момента, а да гледа към бъдещето.

ИЗВЕСТНО Е, ЧЕ ЧОВЕК Е ТОЛКОВА ГОЛЯМ, КОЛКОТО СА ГОЛЕМИ МЕЧТИТЕ МУ

Препятствията в този случай имат само забавящо и отрезвяващо въздействие. На прага на новия век мечтата ми ме отведе за по-дълго време в любимия ми от детските години град Скопие. Този град вече не съществува, пограбен под дисниленда с цифровата формула „2014“. Градът беше особен в младежкото ми съзнание, защото един път, само един път годишно, семейството ми напускаше опасаната с телени мрежи моя Родина и можеше на отиде в друга държава. Може тази държава да беше с по-различен модел и западен повей, но езиковите бариери не съществуваха. Ние, родените на берлинската и по-сетне доначертаната нойска бразда, сме осъдени да се разбираме с хората без преводач от Варна, та чак до Триест. И Скопие има своето важно място в моето подсъзнание. А пък професионалната ми мечта да изучавам железопътната политика на България към Македония, ме отведе в хранилищата на паметта – Държавния архив на Република Македония, музеите на Македония и на град Скопие, Народната библиотека „Свети Климент Охридски“ и в редица институции, сред които е Скопският университет „Цар Борис III Обединител“, със се-

железопътната история. И тогава, и много други пъти той ме е съветвал да отстоявам общата ни кауза и да не забравям, че Македония е нашата земя. Култът му беше особено силен към българската армия и българския войник. Насърчаваше ме да проувам войните за национално обединение и беше особено доволен да получи някое от изследванията ми, като не си спестяваше критиката. А когато му споненавах за посещението на знаков участък на фронта – Дойран, Добро поле, Каймакчалан, Добрич, Тутракан и кота 1050, не само одобряваше, а даваше и идеи за започване на ново проучване. Все ми повтаряше: „Никога не поставяй точка, само запетайки и гледай напред...“

Особено отношение имаше към родния ми Кюстендил. За него градът под Хисарлъка олицетворяваше борбите за обединението ни в една държава и с много сантименти повтаряше за днешната му недотам перспективна съдба. И споделяше виждането ми, че берлинската бразда, люто отстоявана от скопските управници като разделителна стена на Деве баир, оказва влияние за забавеното развитие на цялото пространство между Кюстендил и Куманово. Липсата на железница и шосейният път, който той определяше като междуселски, а не междудържавен, се нареждаха сред доводите за слабите връзки и резултати.

ДОВЕРИЕТО НЕ Е СТОКА, КОЯТО СЕ ПРОДАВА НА ПАЗАРА

Бавно и спокойно обаче то се изграждаше между двама души - единия роден в началото на 30-те години, а другия в началото на 70-те години на ХХ в. Близо 40 г. възрастова разлика не се оказа препятствие пред около 20 годишното приятелство. Последната ни среща беше на Илинден – 20 юли 2017 г., четвъртък. След лекарската интервенция в „София мед“ и преместването му във Во-

енномедицинска академия Панде беше видимо отслабнал. Строгий ред в елитния армейски лечебен център дава свиждане 2 пъти седмично, от само 2 часа. Разбира се, го наруших и напуснах сградата под строгите погледи на охраната, надвишил позволеното с повече от половин час. Но пък с Панде пак се виждахме, като едно време в Скопие след 14 часа. Той на болничното легло, отново с гръб към стената и недоволен, че вече 100 дни гледа само отсрещния бял зид. И още повече съсипан, че не може да чете, а аз му нося последната си книга. Трябваше малко да му прочета. Седим си само двамата, няма никого друго, разговорът си върви, но мудро, болният събеседник не е този..., но грешка - пак се проявява характерът на стария ми приятел. Не можеш да влезеш в спор с него неподготвен. И пак ме посвещава в нов сюжет – как като затворник е изследван в специален психологически институт в Сараево. Пазителите на режима явно са търсили отговор на много въпроси, а от същото място датира и дружбата му с Франьо Туджан, подложен с още няколко „неблагонадежни“ на сходно проучване.

Това беше може би най-затрогващият ми Илинден, денят, в който българите показаха, че предпочитат ужасен край, а не ужаси безкрай, по определението на Даме Груев. Панде беше поклонник на Даме, мислил съм си, оприличавал съм първия на втория. И при двамата има особена мъдрост и воля за борба докрай, а дори и след физическия край. За всеки човек този ден е неизбежен. Дойде и за Панде. Името му отново стана популярно - той е безспорният доайен на българщината в Македония. То се произнесе или написа от много хора, държавни ръководители и обикновени българи. Но някак си повечето за Панде беше събрано във фразата на общия ни приятел Жупан Мартиновски:

Чест ми е и задоволение, що те познавах, почивай во мир голем човеко.

Ангел Джонев

КОТКА ПО ГРЪБ ПАДА ЛИ? или ВИСОКОКВАЛИФИЦИРАНИ ЛЪЖИ НА НИСКОКВАЛИФИЦИРАНИ ПОЛИТИЦИ

Двадесет поредни мъчителни години откакто КИЦ „Босилеград“ се бори с прекарването на дарения от България през КПП „Рибарци“. Дарения, предназначени за босилеградските деца и социално слаби хора. За да бъде парадоксът още по-голям, това се случва винаги в навечерието на най-големите християнски празници – Великден и Коледа. Вместо тържественост и радост, жънем разочарование и тъга. Така и тази година 180 коледни пакетчета, подготвени от Столична община – София, не можах да стигнат до босилеградските малчугани, за да ги зарадват на 20 декември. Митничарите на „Рибарци“ наложиха волята си и не пузнаха дарението. Програмата, която беше подготвила Столична

Радко Стоянов

община, съвместно с КИЦ „Босилеград“, бе помрачена не от митничарите, а от самата държава – Сърбия. Служителите на КПП-то бяха само брънката в цялата тази гавра. Служителите на митницата предварително бяха осведомени от Българското посолство в Белград, че на 20 декември ще пристигне бус на Столична община – София, като им беше предоставено подробно описание на подаръците. Тогава най-вероятно някой „отгоре“ бе наредил пратката да бъде спряна, защото никой „не може да се намесва отвънка във вътрешните работи на суверенна Сърбия“. Такива ЗНАЦИ се подават постоянно от сръбската държава, но българските управници с години не ги разчитат.

Така се случи и получи през 2013 година при откри-

ването на гробовете на убитите от сръбския агресор български офицери през 1913 година, когато нашият край е в държавните граници на България. Сърбия не разреши, а България мълчаливо подкрепи да не им бъдат издигнати надгробни паметници.

Така се случи и при посещението на вицепрезидента на РБългария през май 2017г., когато г-жа Илиана Йотова беше пренебрегната и не бе приета от кмета на Босилеград Владимир Захариев, който спази инструкцията за това от сръбския политически връх.

Така се случи през същата година и с арестуването, по нареждане на кмета Босилеград Владимир Захариев, на възпоменателната плоча на жертвите от клането и палежите на Коста Печанец през 1917г. в Босилеградско, когато тези територии са в държавните граници на България.

Така се случи и с българските медици, арестувани през есента на същата година, когато бяха дошли да дадат безвъзмездна професионална помощ – прегледи, съвети – на населението на Босилеградска община, изоставено и в здравно отношение от сръбската държава.

Така се случи и с арестуваните няколкостотин книги на децата от Испанската гимназия в София, приготвени за дарение на босилеградските деца с много любов и загриженост в голяма кампания, разгласена от всички национални телевизии в София. Гимназистите и учителите им бяха държани на границата 4 часа, книгите не бяха допуснати да преминат, а учениците на Испанската гимназия, разочаровани и дълбоко огорчени, донесоха в КИЦ-а само многолистния списък на вече арестуваните книги.

Така се случи и с втората възпоменателната плоча на жертвите на мародерството и погрома на Коста Печанец през 1917г.

Така се случи и с подкрепата от страна на някои български институции на една от листите за избор на Националния съвет на българското малцинство – в ущърб на това малцинство – през октомври тази година.

Така се случи и с откровеното безхаберие на българската държава след репортажите на „Господари на ефира“ от Нова телевизия по повод отравянето на приливните води на река Драговищица от страна на мина „Караманица“ в Босилеград, която добива олово, цинк и бакар (води, които влизат безпрепятствено в България, вливайки се в р. Струма).

Така се случи и с прословутите коледни пакетчета на 20 декември тази година.

Това са ясни и недвусмислени знаци, че сръбската държава категорично и безапелационно заявява, че тя на собствената си територия може да прави, каквото си поиска, и никой няма право отстрани да се бърка в „работите“ ѝ. Няма значение, че тук живее българско малцинство, а между него и голяма част български граждани. За Сърбия не важат и международните конвенции за свободно движение на хора, стоки, капитали и идеи. За Сърбия няма значение, че територията от 1545 кв. км, отрязана от България с Ньойския договор през 1919 година и дадена на Кралство Сърби, Хървати, Словенци, държава, която днес не съществува, чиято приемна държава Кралство Югославия също не съществува, следващата – социалистическа Югославия – също не съществува, не съществува и

общността Сърбия и Черна гора... та фактически Западните покрайнини от 2006 година са безстопанствена територия и тъкмо по този повод Сърбия налага цялата мощ и сила на своя репресивен апарат върху тези територии.

За да бъде още по-голям парадоксът, на сръбската държава свойски ѝ помага и нашата майка държава – България. През последните 100 години поне три пъти сме предавани. Първия път – в името на оцеляването на България като държава – Ньой, 1919. Втория път – в името на социалистическата идеология – 1945г. И третия път – в името на европейската интеграция – 2007г.

Тук ще вметна една скоба. Малко известен е фактът, че Роженският манастир е присъден на България през 1921 година от Международния съд в Хага и така отпадат гръцките претенции към него.

Това можеше да се случи по същия начин и със Западните покрайнини през 2006 година, ако България го беше поискала, но такива дела изискват държавници, а не политици от обща практика.

Но да се върнем към коледните пакетчета от 20 декември тази година. Към 11 часа, местно време, служител на Столична община – София ни осведоми, че коледните подаръци и календарите, предназначени да се раздават от КИЦ-а на местните хора, не могат да минат сръбската митница, поради „неизрядни митнически документи“. Председателят на КИЦ, г-н Иван Николов осведоми за това българското посолство в Белград и Генералното консулство в Ниш. Информацията светкавично бе пренесена до българските медии и телефонът на КИЦ-а прегря. На медиите беше съобщено, че това е обичайна и системна практика на сръбските власти. Явно притеснени от широкия медиен отзвук, реагираха и двете страни – и българската, и сръбската. Вместо да порицаят действието на сръбските митничари, то Председателят на КИЦ „Босилеград“, Европейски гражданин за 2016 година, изпадна лъжец и тенденциозен провокатор. Така поне се разбра от общото съобщение на сръбския посланик в София, г-н Чургус, външния министър на България, г-жа Екатерина Захариева и заместник кмета за култура в Столична община – София, г-н Чобанов. Случилото се на КПП „Рибарци“, по думите на Чургус, не е тенденциозно и умишлено деяние. Този, същият Чургус, който не веднаж се е оплаквал пред българската страна, че КИЦ-а в Босилеград и неговият председател едва ли не нарушават добрите сръбско-български отношения. Е от тоя Чургус, дето настолна книга му е Начертанието на Гарашанин, какво повече да се очаква?! А пък заместник кметът Чобанов се изказа, че той никога не е имал проблем със сръбската държава (!) Да, той може и да не е имал, но ние, от Западните покрайнини постоянно ги имаме. Мене лично не ме учудва такова изявление на човек, който явно смята, че неговият началник е най-великата историческа личност в България. За да бъде пълна наглостта, външният министър, Екатерина Захариева, тази ехидна усмивка на българската външна политика, защити, разбира се, действително на сръбската държава.

И така... както и да хвърлиш котката, тя по гръб не пада.

Радко Стоянчов

Почит към жертвите на комунизма

КИЦ „Босилеград“, Сдружение „ГЛАС“ и Движение Демократично действие – ДЗ, на 1 февруари (петък) от 18,00 часа в салона на КИЦ-а, отбележиха Денят за признателност и почит към жертвите на комунистическият режим.

Събитието започна с минута мълчание за паметта на жертвите на комунизма, след което говориха Иван Николов, историк Стефан Иванов, д-р Васил Попов и проф. Атанас Попов който представи книгата си „Какво ли не видях и преживях“. Присъстващите внимателно изслушаха лекциите след което зададоха и някои въпроси.

Пред босилеградската общественост за пореден път с факти, бройки и свидетелства от първо лице бе представена жестоката картина на комунистическия режим, оставил трайни и болезнени среди в съзнанието, държавното устройство и националният идеал на България и българският народ.

В дискусиата бе направен извода, че истината за престъпленията на комунизма, но и на всички тоталитарни идеологии трябва да се каже и да се осъди насилието като средство на политическа борба, за да се стигне до прошка и национално помирение.

Възпоменателна вечер по повод 130 години от рождението на Владимир Куртев

На 7 февруари вечерта в Синята зала на читалище „Братство 1869“ в Кюстендил, се проведе възпоменателна вечер по повод 130 години от рождението на Владимир Спиридонов Куртев - български революционер, член на Централния комитет на Вътрешната македонска революционна организация, пунктов началник на ВМРО в Кюстендил и участник в акцията по спасяването на българските евреи през 1943 година.

Организатори на събитието бяха читалище „Братство 1869“ и Македонски научен институт – научно-информационна група Кюстендил.

За биографията и делото на Владимир Куртев, доц. Ангел Джонев направи обстойна презентация. След него, за името и делото на Владимир Куртев

говориха председателят на Македонски научен институт доц. Александър Гребенаров, д-р Георги Георгиев, доц. Димитър Тюлеков, Николай Поппетров, д-р Володя Милачков.

Роден в Плевен на 19 октомври 1888 г. Син е на бесарабски българин, офицер от армията. Деец на освободителната организация на македонските и тракийските българи – ВМОРО. Жертвоготовен и хладнокръвен патриот, окичен с ордени за храброст и множество рани.

Начално образование завършва във Враца, прогимназия и гимназия в столицата. Завършил е „История и география“ в Софийски университет. След Първата световна война се установява в Кюстендил, където заедно с учителската професия се занимава и с конспиративна дейност. За кратко е директор на Основно училище „Марин Дринов“. Деец и председател на дружество „Илинден“ в града. Председател на фонд „Тодор Александров“, който изгражда паметник на Тодор Александров в Кюстендил. Арестуван след Деветнадесетомайския преврат и амнистиран 1940г.

Активно участва в спасяването на българските евреи в началото на март 1943 г., събитие, което запазва достойнството на България пред света.

След 9 септември 1944 г. намира убежище в Кюстендил. Укриват го както българските му съратници, така и местни евреи. Води се „безследно изчезнал“ след арест от Държавна сигурност на 8 юни 1946г. След демократичните промени се създават условия за популяризиране на приноса му в историята. В края на ХХ в. за участие в спасяването на българските евреи посмъртно е удостоен с орден „Стара планина“ I ст., а през 2010 г. от Държавния израелски институт „Яд Вашем“ е провъзгласен за „праведник на народите“. Удостоен е със званието „почетен гражданин на Кюстендил“. В града има няколко места на памет, където се чете и споменава името на Владимир Куртев.

Възпоменателна церемония по повод 146 години от гибелта на Апостола

Културно-информационен център „Босилеград“, Столична община – София и Общобългарски коми-

тет "Васил Левски", проведеха в Босилеград възпоменателна церемония за отбелязване на 146 години от гибелта на Апостола на свободата Васил Левски.

Церемонията по възпоменанието се проведе на 19 февруари (вторник) от 12,00 часа в салона на КИЦ-а, след което гостите и гражданите на Босилеград поднесоха венци и цветя пред бюст-паметника на Левски в Босилеград. В културната програма участваха актьорите Христо Чешмеджиев и Златко Павлов. Вокален ансамбъл „България“ с диригент Валентин Бобевски изпълни български духовни и патриотични песни.

Към представителите на българските държавни институции, политически партии, граждански сдружения и граждани се обърна председателят на КИЦ „Босилеград“ Иван Николов със следното слово:

Уважаеми г-н Генерален консул,

Уважаема г-жо Михайлова,

Уважаеми дами и господа, скъпи гости, съграждани!

146 години си задаваме въпроса заслужаваме ли

ви едни срещу други. Със сигурност би ни посъветвал да си кажем кривиците, да се поправим и да вървим напред. Прощавай Апостоле, но именно заради твоята непримиримост към робството и тиранията, ние днес не можем да застанем рамо до рамо с ония които си останаха тирани по убеждение и роби по душа. Ние не можем да стоим пред Левски заедно с ония които, които правят фалшиви поклони с фалшиви цветя пред неговия бюст-паметник, и същевременно честват Деня на освобождението на Босилеград от български фашистки окупатори, за да прикрият и оправдаят истинските окупатори; Ние не можем да стоим пред Левски заедно с ония които и днес искат по всяка цена да променят българското ни самосъзнание, езика, културата и историята; Ние не можем да стоим пред Левски заедно с ония които две години не разрешават да поставим паметна плоча и да почетем паметта на жертвите от Босилеградския погром оправдавайки по този начин убийците начело с Коста Печанац; Ние не можем да стоим пред Левски заедно с ония които заглушават свободата на словото, правата на

човека и особено правата на малцинствата, демокрацията, свободното движение на хора, стоки идеи и капитали; Ние не можем да стоим пред Левски заедно с ония които не осъзнават величието му и не се ръководят от него, които не почитат целите и идеалите за които той даде живота си за да я има България днес. Не можеш да стоиш пред Левски, а учениците да не знаят кой е той, да не знаят майчиният си език и историята. Именно в името на Левски ние се разграничаваме и няма да се примирим с всичко онова за което Левски съз-

Левски. Само 14 години от откриването на неговия бюст-паметник в Босилеград, ние изпадаме в ситуация да не можем да почетем паметта му, защото трябва да стоим заедно с ония които не разбират и вътрешно не приемат Левски, които го предадоха и го злоупотребиха за евтин политически пиар. Образът на Левски в Босилеград трябваше да послужи като опора и предупреждение за това кои сме, какви сме и накъде отиваме. Мисията на този паметник, не е само да овековечи името и делото на Левски, а да бъде морален коректив с който да се съизмерваме, сравняваме и да се учим на свобода, демокрация, честност, патриотизъм и човеколюбие. Да се покланяш пред паметника му, да бъдеш почитател и последовател на Левски трябва да не само мъжество и сила, но преди всичко чест, себеуважение и достойнство. Ако искаме да сме честни към него и към себе си, трябва непрекъснато да си задаваме въпроса какво би ни казал и в какво би ни упреждал той днес, когато децата на Босилеград масово поемат пътя към чужбина. Със сигурност би ни упреждал за разделението, омразата и злобата която отрови взаимоотношенията ни и ни изпра-

натурално е жертвал живота си. Няма да се примирим до паметника на Левски да се чества „Ден на освобождението на Босилеград от българска фашистка окупация“. Това не само противоречи на историческите факти, не само е обидно за здравият разум, това ни разделя в името на имперския принцип „скарай и владей“. Няма да се примирим в центъра на Босилеград да се кръстосват улици с имената на Георги Димитров и Маршал Тито. Единият, Генерален секретар на Коминтерна и поддръжник на Македонизма в Пиринския край, а другият, автор на „Кървавия Божич“ отговорен за смъртта на 23 000 българи в Охрид и Преспа през 1945 година и за страданията на други 130 000 българи от Македония и Западните покрайнини които са изселени, изгонени, преследвани и изпращани в концлагерите на Титова Югославия. Няма да се примирим паметникът на Левски да стои на улица Георги Димитров. Това са диаметрално противоположни величини които взаимно се оспорват и отричат. Ние не можем да учим децата едновременно да служат на Бога и на мамона. Няма да се примирим срещу проявите на насилие каквото беше задържането на

тримата български лекари през есента на 2017г. Левски трябва да бъде програма за нашето обединение. Само като почитатели и последователи на Левски ние можем да бъдем уважавани в София, Белград и Брюксел. Затова е нужно изхождайки от думите и делото на Левски ние самите да се помирим, за да можем да дадем принос за помирението между българи и сърби. Така, както Левски е дал своя принос за освобождението на българи и сърби от Турско робство. Тази година навършват 100 години от подписването на Ньойският договор. Ние отново не сме готови да прочетем и преосмислим историята си, да почетем и да отбележим паметта на жертвите, да осъзнаем грешките, да си подадем ръка и да си простим в името на мира, сигурността и бъдещето. Ние отново не сме готови да тръгнем по пътя на европейските народи. Ако Хелмут Кол и Франсоа Митеран са смогнали сили да си подадат ръка над гробовете на над 250 000 немски и френски войници в името на националното помирение между немци и французи и в името на Обединена Европа, то и ние трябваше да направим същото в името на националното помирение между българи и сърби. От това зависи дали ще можем да се издигнем на нужната висота и дали българо-сръбските отношения ще станат наистина искрени, добросъседски и приятелски или ще продължат да се крият под маската на лицемерието и цинизма. Само тогава ще имаме моралното право да стоим пред паметника на Левски и да се гордеем с него.

19. 02. 2017г.

3 МАРТ В БОСИЛЕГРАД

Представители на Демократичния съюз на българите и гости от България положиха венец по повод 3 март пред паметника на Левски в Босилеград. Отбелязването на Националния празник на България в Босилеград се наложи след многобройни усилия на българските организации в Западните покрайнини. Днес и Националният съвет на българското малцинство го отбелязва като официален празник на българите в Сърбия.

Интересното е, че на лентата на венеца положен пред паметника на Левски в Босилеград от името на община Димитровград /Цариброд, удобно е „забранено“ да се допише и Цариброд, въпреки че всич-

ки приветстваха като голям дипломатически успех „новото“ двойно име Димитровград/Цариброд.

Иначе, днес в Босилеград се отбелязва и 142-та годишнина от рождението на известният босилеградски краевед, член-кореспондент на БАН и автор на „Кюстендилско Крайще“ Йрдан Захариев.

ТЪРЖЕСТВЕН ПРИЕМ ПО ПОВОД 3 МАРТ В БЕЛГРАД

Посолството на Р България в Белград на 04.03. от 18,00 часа в хотел „Метропол“, тържествено отбеляза Националния празник 3 март и 141 години от Освобождението от Турско робство.

След интонация на българският, сръбският и европейския химн, посланик Радко Влайков се обърна към многобройните гости от Р Сърбия, представителите на българското национално малцинство и военните мисии в посолствата в Белград .

Посланик Влайков, каза, „че е горд с направеното от България по време на българското европредседателство, и че България е убедила европейските си партньори „че ще бъдем по-силни и успешни, когато към нас се присъединят Сърбия и другите страни от Западните Балкани“ и добави : „На 15 февруари – на Националния празник на Република Сърбия, президентът на Република Сърбия, г-н Александър Вучич връчи на министър-председателя на Република България, г-н Бойко Борисов най-високата сръбска държавна награда – „Ордена на Република Сърбия с лента“.

„През настоящата година България отбелязва 30 години от началото на демократичните промени. Този период преобрази коренно моята страна. Една от най-големите промени се случи в съзнанието на българите. Ние се върнахме към истинските демократични ценности. Оставихме в тоталитарното минало говора на омразата – и между нас самите, и към съседите си. За тези години разбрахме, че в основата както на междучовешките, така и на междудържавните отношения, трябва да са толерантността, съпричастността, солидарността. Демокрацията е големият шанс за Западните Балкани. Демокрацията се нуждае не само от думи, но и от смелост да се отстояват ценности. В региона трябва да се разбере значението на това, което ние сме постигнали в Обединена Европа. Демократичните общества, демонтирали диктатурата в своите страни, трябва да бъдат и инструментът и гаранцията, че повече няма да виреят предразсъдъците от миналото, нито омразата да съществува

там, където хората искат демократични промени. Република България има пряк интерес всички нейни съседи и целият регион да бъдат стабилни и сплотени на базата на демократичните ценности“

Посланик Влайков отново припомни, че тази година се навършват 140-години от установяването на дипломатически отношения, и че двустранният стокообмен между България и Сърбия за 2018 г. е превишил 1,1 млрд. евро.

Посланикът на България в Белград заяви, че все повече от правата, регламентирани от законите на Република Сърбия за представителите на националните малцинства, започват да се прилагат на практика и за Българското национално малцинство и спомена записването на личните и фамилни имена съгласно българската норма и официалното използване на българското име Цариброд.“

На тържествения прием по случай Националният празник на Р. България присъстваха много гости, с изключение на кметовете на Босилеград и Цариброд, Председателя на Националния съвет на българското малцинство и директорите на босилеградските училища.

В БОСИЛЕГРАД ПОЧЕТОХА ПАМЕТА НА ЖЕРТВЕТЕ НА КОСТА ПЕЧАНАЦ

Българските организации в Босилеград, КИЦ „Босилеград“, Демократичен съюз на българите и Сдружение „ГЛАС“ отдадоха помен и положили цветя на гробовете на учителя Стою Аначков Попов в село Долна Любата, Рангел Илиев в село Горна Любата, учителя Стоимен Божков в село Горна Лисина и на Митре Пейчев в Босилеград – жертви на Босилеградския погром от 15 май 1917г.

На събитието дойдоха пълномощния министър при Генералното консулство на Р България в Ниш г-н Николай Колев, представители на Македонския научен институт – научно информационна група Кюстендил и преподавателят по история Стефан Дечев с група студенти от Югозападен университет „Св. Неофит Рилски“ в Благоевград.

Николай Колев прочете благодарствено писмо до организаторите на възпоменателната церемония от изпълняващия длъжността председател на Държавната агенция за българите в чужбина Димитър Владимиров. В писмото между другото се казва: „От българска страна възпоменанието се прави за да се извлече поука от миналите исторически събития, които са противопоставяли българи и сърби. Да бъдат осмислени събитията и да се направят

изводи за бъдещите взаимоотношения между нашите страни и народи. С болка и тревога трябва да кажем, че от сръбска страна продължава едностранчивия прочит на историята. Едни събития се митологизират, други се премълчават или откровенно се преиначават. Но задълбочен поглед в миналото и решителна крачка в бъдещето, са възможни само при сериозна заинтересованост и активно участие на двете страни.“

Доц. Ангел Джонев подробно говори за бойния път на разбойническата чета на Коста Милованович Печанац и за пораженията които тя нанася в Босилеград и околните села – убива 33 души, сред които и две деца, изгаря 317 къщи и нанася щети за 2,5 милиона лева. Той подчерта, че не случайно целта на издевателствата на Печанац са българските учители Стою Аначков Попов и Стоимен Божков. Джонев говори и за неуспешните опити по повод 100 години от събитието да се постави паметна плоча с имената на жертвите на видно място в Босилеград където българи и сърби да отдават почит на жертвите в името на национално помирение между българи и сърби.

Двете паметни плочи за жертвите на Босилеградския погром по нареждане на кмета на Босилеград, бяха „арестувани“ от полицията и повече от година престояха в Окръжна прокуратура във Владичин Хан. По искане на българският президент Румен Радев, сръбският президент Александър Вучич разпореди плочите да бъдат върнати през юни миналата година. Сега плочите се намират под „домашен“ арест в КИЦ „Босилеград“ и не се знае дали и кога ще бъдат поставени. Затова пък 100-годишнината от събитието беше отбелязана с отпечатването на книга „Босилеградският погром 15-16 май 1917г“ и едноименна фотодокументална изложба с автор доц. Ангел Джонев.

Историк Стефан Дечев също говори в дух на помирение и че не бива да бягаме от миналото а градивно да го използваме в името на помирието и европейското бъдеще на Балканите.

Присъстващите с минута мълчание на колене отдадоха почит на учителя Стою Аначков Попов и положили цветя, след което отидоха на гроба на Рангел Илиев в с. Горна Любата.

Димитър Димитров Треперски, който откри и възстанови надгробията на четири жертви на Печанац, занесе цветя на гроба на учителя Стоимен Божков в църковния двор в с. Горна Лисина и на гроба на убития Митре Пейчев в Босилеградското гробище.

Полицейски джип проследи помена на жертвите на Босилеградския погром.

ФОТОДОКУМЕНТАЛНА ИЗЛОЖБА ЗА БОСИЛЕГРАДСКИЯ ПОГРОМ В ОБЩИНСКИЯ ТЕАТЪР В КЮСТЕНДИЛ

В рамките на отбелязването на 102 години от Босилеградския погром, КИЦ „Босилеград“ и Македонският научен институт – научноинформационна група Кюстендил, с любезното съдействие на Общински театър Кюстендил, днес във фойето на театъра представиха фотодокументалната изложба „Погромът в Босилеградско 15-16 май 1917г.“

Авторът на изложбата доц. Ангел Джонев пред-

стави изложбата и подробно описа мародерстването на разбойническата чета на сръбският поручик Коста Милованович Печанац която на 15-16 май нахлува на територията на Царство България и в Босилеградско убива 35 души, опожарява 317 къщи и нанася щети за 2,5 милиона лева.

Председателят на КИЦ „Босилеград“ Иван Николов говори за необходимостта от преоценка и пререоценяване на историческите събития които превръщат българите в Сърбия в заложник и жертва на лошите сръбско-български отношения. Отбелязването на трагичните исторически събития и отдаването на почит на жертвите, трябва да доведе до национално помирение между българи и сърби, което значително може да облекчи и положението на българското малцинство в Сърбия.

Самата изложба досега е представяна в КИЦ „Босилеград“, в Народното събрание, Дупница и сега в Кюстендил.

ПРАЗНИЧНО ЧЕСТВАНЕ НА ПРАЗНИКА НА БУКВИТЕ В С. ИЗВОР, БОСИЛЕГРАДСКО

КИЦ „Босилеград“, Столична община и Граждански комитет „Западни покрайнини“ за 16 година, проведоха празнично честване на Деня на българската култура и просвета и на славянската писменост пред църквата „Св. Троица“ и Килийното училище в с. Извор, Босилеградско.

Културната програма бе осигурена от Столична община и представена в лицето на Главен експерт в дирекция „Култура“ г-жа Ирина Михайлова. Камерен хор „Иван Топалов към Двореца на културата в гр. Перник, с диригент Антонета Георгиева и корепетитор Румяна Христова и актриса Василка Сугарева, освен химна „Върви народе възродени“ изпълниха български

родолюбиви песни и стихове.

Поздравително слово за празника и негово значение за българите и особено за българите в Босилеградско, изнесе Генералния консул на Р България в Р Сърбия г-н Едвин Сугарев. Слова произнесоха и председателят на КИЦ „Босилеград“ Иван Николов и съпредседателят на Гражданско сдружение „Западни покрайнини“ д-р Валентин Янев.

Специално за празника, в Извор дойдоха около 30 ученици и родители от 55 Софийско училище с ръководител учител по физическо възпитание г-н Желко Насев от Босилеград който работи в това училище. Гостите също декламираха стихове за Св. Св. Кирил и Методий.

Групичка ученици от Босилеградското основно училище „Г. Димитров“ с учителя по български език Воислав Стойков също уважи празника, а учениците четяха стихове за светите братя и празника 24 май.

Тазгодишната награда за принос за развитието на културата и свободата на словото бе присъдена на Александър Димитров, главен и отговорен редактор на информационния портал „ГЛАС ПРЕС“.

Накрая на учениците бяха раздадени грамоти и книги от български автори за прилежно изучаване на български език.

КАМПАНИЯТА ЗА СТУДЕНТИ, СПЕЦИАЛИЗАНТИ И ДОКТОРАНТИ - БЪЛГАРИ ИЗВЪН БЪЛГАРИЯ

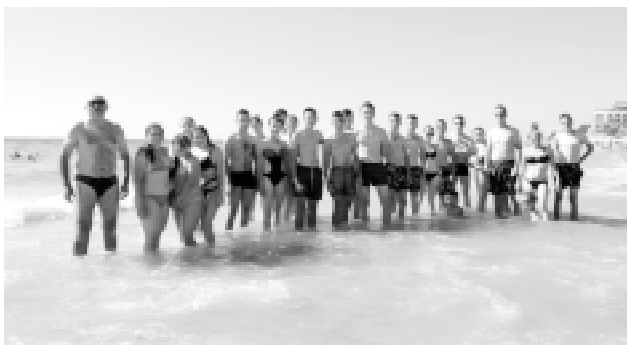
Министерството на образованието и науката на Р България обяви конкурс за приемане на студенти, специализанти и докторанти – българи живеещи извън Република България съгласно Постановление на Министерски съвет N: 103/1993 и 228/1997 за Северна Република Македония за академичната 2019 -2020 г.

Подаването на документите в Босилеград се проведе пред специална комисия в Гимназията в Босилеград на 09.07.2019г., а кандидат-студентските изпити се проведоха на другия ден 10.07.2019 г.

Кандидатите за обучение в образователно-квалификационна степен „магистър“ и „доктор“ след придобита степен „бакалавър“, подаваха документите си на същата дата, но можеха да си ги подадат и в Министерството на образованието и науката до 31.07.2019г.

ЛЕТНА ПОЧИВКА В РАВДА

50 деца от Босилеград в организация на КИЦ „Босилеград“ на 11 август пристигнаха в детския курорт в Равда и се настаниха на мястото на царибродската група която почиваше от 1 до 10 август в организация на КИЦ „Цариброд“. В момента там почива и група от 40 деца от Бабушница в организация на КИЦ „Звонци“.

Почивката се финансира от Народното събрание и се реализира чрез Националния център за ученически отдих.

Децата са доволни от посрещането, настаняването и храната в лагера и от прекрасното време за летна морска почивка.

РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ В БРЕЗНИК ПО ПОВОД 100 ГОДИНИ ОТ НЪЙСКИЯ ДОГОВОР

Обществен съвет „Сто години Ньойски договор“ от София и Народно читалище „Просвещение 1870“ от Брезник съвместно със „Съюза на възпитаниците на военните на Негово величество училища, школата за запасни офицери и родолюбивото войнство и гражданство“ и „Съюза на военноинвалидите и военнопострадалите“, на 14 юни в читалището в Брезник проведеха Регионална конференция „Ньойският диктат и съдбата на хората от двете страни на Сръбско-българската граница (1919 – 2019)“.

След откриването и поднасянето на приветствия от председателя на Съюза на възпитаниците на военните на НВУ, ШЗО и РВГ, о.з. ст. лейтенант Атанас Илев и раздаването на почетни грамоти на заслужили за военно-патриотична дейност, доклади поднесоха Проф. доктор на историческите науки

Светлозар Елдъров от Института за балканистика при БАН, Иван Николов от КИЦ „Босилеград“, Людмила Зидарова от Македонския научен институт, Проф д-р Надя Манолова от Софийски университет и др.

В паузата между двете заседания бе открита фотодокументалната изложба „Погромът в Босилеградско 15-16 май 1917г.“

След края на заседанието бе приета Декларация от организаторите и участниците в конференцията която ще бъде връчена на официалните институции.

ДЕКЛАРАЦИЯ

от Обществения съвет „Сто години Ньойски договор“ и участниците в Регионалната конференция „Ньойският диктат и съдбата на хората от двете страни на сръбско-българската граница (1919–2019)“

На 27 ноември 2019 г. ще се изпълнят 100 години от подписването на Ньойския договор, с който за България завърши Първата световна война. По форма той представляваше диктат, а в същността си беше жестока саморазправа с българския народ и стремежите му за национално обединение. Вместо да намери справедливо решение на противоречията между европейските народи, довели до кръвопролитната война, Парижката „мирна“ конференция се превърна в пиршество на победителите, в което правото на силата възтържествува над силата на правото. Начертаните тогава в парижкото предградие Ньой граници безжалостно разсякоха българското национално землище, българският народ беше натоварен с непосилни репарации, а българската държава окована със сурови клаузи. В Западните покрайнини граничната бразда не раздели само един народ, тя раздели села, семейства и роднини, като отвори живи рани в сърцата и душите на хората от двете страни на сръбско-българската граница, които са живи и до днес.

Ньойският диктат обаче не целеше само да отслаби България и българите, той имаше за цел да ги унижи морално и да им вмени чувство за вина. Неслучайно датата, на която бе подписан, умишлено съвпадна с Деня на победите – бойният празник на Българската армия, прославящ нейния последен победен ден в Сръбско-българската война от 1885 г. (15/27 ноември). Със същата реваншистка цел тогава беше създадена и легендата за „българските насилия“ в Поморавието, която се превърна в сръбска държавна стратегия, политика и пропаганда, насочена срещу България, от която обаче най-много страдаха българите в Западните покрайнини.

Вместо да се укроти и затихне с времето, в последните години тази политика се възражда с нова сила в Р Сърбия. Във връзка с честванията на 100-годишната на Първата световна война тя се превърна в трайна антибългарска кампания, увенчана с канонизирането през 2017 г. от Архиепископския събор на Сръбската православна църква на т. нар. „Сурдулишки мъченици“. Днес в Р Сърбия се печатат и разпространяват книги, в които със задна дата и с фалшиви факти не само се клеветят и запоставят България и българите, но и се полагат ос-

новите за бъдещи териториални претенции с измислици за сръбско население в Трънския и Брезнишкия край. И това се прави във време, когато Р Сърбия заявява желание за евроинтеграция и търси подкрепата на България!

Като имаме предвид всичко това, а също и изнесените в Регионалната конференция в Брезник нови исторически свидетелства и съвременни факти, членовете на Обществения съвет и участниците в конференцията апелираме към българските държавници и политици да не дават безусловна подкрепа за евроатлантическата интеграция на Р Сърбия, а да настояват за незабавно преустановяване на антибългарската кампания. Като член на НАТО от 2004 г. и на Европейския съюз от 2007 г. и като фактор на мира и стабилността на Балканите, България в лицето на нейните държавни и политически лидери не само е в състояние, но и е длъжна да направи това. С настоящата декларация се обръщаме и към българския народ с апел за подкрепа и солидарност с българите от Западните покрайнини в духа на нашия национален девиз „Съединението прави силата“!

ВАНДАЛСКА ПРОЯВА В ЦЕНТЪРА НА БОСИЛЕГРАД

В нощта срещу Черешова задушница, засега неизвестни лица от зградата на КИЦ „Босилеград“ са сваляли и скъсали билборда с послание „Пазете природата“, който бе изработен по идея на ученици от Гимназията в Босилеград в рамките на проекта под название „Предприятие за екологично самосъзнание“, подкрепен от Сдружение „ГЛАС“.

Председателят на Сдружение „ГЛАС“ Александър Димитров незабавно е осведомил полицията в Босилеград за инцидента, след което е направен оглед на мястото.

Представители на Сдружение „ГЛАС“, учениците участници в екологичния проект и граждани на Босилеград, изразяват възмущението си от вандалската постъпка.

Очакваме извършителите на това престъпление да бъдат открити и наказани, като и да възстановят билборда в първоначалния му вид.

ПОЧЕТОХА ПАМЕТТА НА УБИТИТЕ БЪЛГАРСКИ ОФИЦЕРИ В БОСИЛЕГРАД

Представители на КИЦ „Босилеград“, Демократичния съюз на българите, Сдружение „ГЛАС“ и Сдружение за българо-сръбско приятелство „Свет-

лина“ от Зайчар почетоха паметта и положиха цветя на надгробните плочи в Босилеградското гробище на петимата български офицери полк. Иларион Танев, пор. Стефан Стефанов, пор. Стефан Котев, пор. Христо Владев и пор. Асен Костадинов, пленени и разстреляни в Босилеград на 28 юни 1913г. в нарушение на международните военни конвенции,

по заповед на сръбският капитан Арсениевич. Престъплението е подробно описано в Доклада на Карнегиевата комисия.

Офицерите са разстреляни в местността „Воденици“. На 2 юли специално назначена комисия от Кюстендил, есхумира трупите им, прави оглед и протокол и дава заповед офицерите да бъдат препогребани в Босилеградското гробище.

Техните надгробни паметници са просъществували в Босилеградското гробище до края на седемдесетте години на миналия век, когато са унищожени. Сегашните паметни плочи на офицерите са възстановени по идея на КИЦ „Босилеград“, Демократичния съюз на българите и с усилията на родолюбивия българин от Босилеград Димитър Димитров.

През лятото на 1913г. Босилеградско е арена на ожесточени бойни действия между българската и нахлудата на територията на Царство България сръбска армия. Освен петимата български офицери в сраженията са загинали около хиляда български и сръбски войници погребани на различни места и за които все още няма никакъв паметен знак.

„МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗВИТИЕ“ ПОДКРЕПИ „ДЕТСКА ОЛИМПЕЙСКА ВАКАНЦИЯ“ - БОСИЛЕГРАД 2019“

КИЦ „Босилеград“ и „Олимпийски клуб Босилеград“ започнаха реализацията на 11-та поред „Детска олимпийска ваканция – Босилеград 2019“. Ваканцията се финансира по програмата Международно сътрудничество за развитие на Р България.

„Детска олимпийска ваканция“ е основана на социалната нужда да се предложи на децата от 6 до 11 години педагогически организирано занимание за отдых и възпитание през лятото. Ваканцията осигурява педагогическа извънкласна дейност насочена към многостранно възпитание чрез спорт, изкуство, екология, приложни занаяти, оказване на първа помощ и опазване на обичаи и традиции.

Целите на проекта са възпитание на децата в

нравствени добродетели, дух на толерантност, зачитане на културните традиции и солидарност през свободното време, здравно и двигателно развитие, социализация на децата на основата на взаимно сътрудничество, социално полезни дейности и изяви, колективно и индивидуално творчество сред децата и борба с неблагоприятните тенденции в поведението на младите – наркомания, асоциално поведение, криминални прояви.

По време на заниманията децата ще придобият знания по основните колективни спортове - баскетбол, волейбол, футбол, хокей на трева, лека атлетика, гимнастика, ориентиране, туризъм, детски и подвижни игри и оказване на първа помощ.

В рамките на творческите и приложни занимания децата ще се обучават по художествена дейност – рисуване, фотография и видеозаснемане, работа с глина, обработване на дърво, театър. Приложните сръчности и дейности са от типа на изучаване на природата (дървета и животни от местно значение), запознаване с етнографията и селския труд чрез екскурзии и работа, записване на обичаи, изучаване на хора и др.

Предвидени са и обществени изяви – организиране на изложби, празници, състезания и шествие в града.

Образователната подготовка обхваща: историята Босилеград, основните принципи на олимпизма и нравственото поведение в спорта, здравни беседи и обучение, техниката на видове спортове, техниките за работа в областта на изкуството, туризъм и екологически инициативи, посещение на културни и исторически забележителности, дейности по опазване на природата.

Ваканцията ще се проведе под педагогическото ръководство на Желко Насев и Силвия Николова в две смени по 20 дни и ще обхване 80-90 деца. Основна образователна форма е беседата и обсъждането.

Благодарение на програмата Международно сътрудничество за развитие децата ще бъдат екипирани и снабдени със спортни пособия и материали за обучение. В реализацията на проекта ще участват студенти и специализанти на Национална спортна академия „Васил Левски“

ПОЧЕТОХА ПАМЕТТА НА ПОРУЧИК ГЕНЧО НЕДЕЛЧЕВ В С. БОЖИЦА

Гражданските организации Културно-информационен център „Босилеград“, Сдружение „ГЛАС“ и Демократичен съюз на българите почетоха паметта и положиха цветя пред паметника на поручик Генчо Неделчев родом от град Русе, командир на 16 рота от 2-и Искърски полк на 5-та Дунавска дивизия, загинал на 11 юли 1913г. в сраженията при Панчин гроб и погребан в двора на черквата в с. Божица.

Специално за помена, в Божица дойде Генералния консул на Р България Едвин Сугарев от Генералното консулство в Ниш, а от България дойде делегация на общинската организация на ВМРО от

Кюстендил начело с нейния лидер и общински съветник в Общинския съвет в Кюстендил г-н Георги Петров. От София дойде д-р Валентин Янев съпредседател на Граждански комитет Западни покрайнини. Пред паметника на Генчо Неделчев се поклониха и г-жа Невена Костадинова председател на Общинската организация на Сръбската прогресивна партия в Босилеград, както и жители на село Божица.

Кратки слова произнесоха Едвин Сугарев и Иван Николов, председател на КИЦ „Босилеград“.

Българският евродепутат и зам-председател на Групата на ЕНП в Европейския парламент и Председател на българската делегация в ЕНП в Европейския парламент г-н Андрей Ковачев изпрати писмо.

„Почитането на паметта на поручик Генчо Неделчев е почит към всички български и сръбски жертви паднали по време на бойните действия в Босилеградско през лятото на 1913г.“ каза Иван Николов и изрази съжаление, че официалните представители на двете държави не дойдоха да им отдадат почит.

Николов също припомни, че 11 юли е официален ден за почитане на паметта на жертвите в Сребреница, а общото е, че всички са жертви на една и съща примитивна националистическа идеология.

На поклонението не дойдоха представители на Националния съвет на българите в Сърбия.

СРЕЩА С ДЕЛЕГАЦИЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Парламентарна делегация начело с лидера на Националния фронт за спасение на България Валери Симеонов, днес на Власина в ресторант „Бест“ се срещна с представители на българските организации и сдружения от Босилеград, Цариброд и Враня като и с българи от Божица и Ниш.

Домакин на срещата беше Генералния консул на Р България в Ниш г-н Едвин Сугарев.

В делови порядък представителите на КИЦ „Босилеград“, КИЦ „Цариброд“, „ГЛАС“, Българо-сръбският център Враня, Общинската организация на Сръбската прогресивна партия в Босилеград и българите от Божица и Ниш подробно запознаха българската парламентарна делегация с положението на българското малцинство и проблемите в работата на българските организации и сдружения и на бизнеса. Бяха дадени и конкретни предложения за културно-просветното сътрудничество на българите от Божица и Ниш с България и финансирането на проекти за изучаване на български език и история, туризъм и развитие на бизнес сътрудничеството.

След срещата, парламентарната делегация ще се срещне с общинското ръководство на Сурдулица, след което ще отпътува за град Зайчар където късно следобед ще присъства на тържеството по повод годишнината от откриването на Сдружението за сръбско-българско приятелство „Светлина“.

ДЕЦАТА В БОСИЛЕГРАД ОТБЕЛЕЖИХА 182 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ЛЕВСКИ

Малките участници в проекта „Детска олимпийска ваканция – Босилеград 2019г.“, рано сутринта, тръгнаха на ученически поход в околностите на Босилеград, преди да научат нещо ново за природата и географията, най-напред се спряха пред паметника Левски по повод 182 години от рождението му.

Педагогическият ръководител Силвия Насева, най-напред препита децата какво знаят за Левски,

а после в лекцията им изнесе че е роден на днешен ден и проследява неговия житейски път за освобождението на България, съденето и гибелта му. Децата рецитираха стихотворения за Левски и положиха цветя пред неговия паметник в Босилеград.

След това започнаха редовните си занимания в природата по предварителен план за реализация на проекта, който се финансира по програмата на Външно министерство на Р България „Помощ за сътрудничество и развитие“.

НАУЧНА СРЕЩА ЗА НЪОЙСКИЯ ДОГОВОР В ТРОЯН

В организация на национално дружество „Традиция“, Регионален клон „34-ти пехотен Троянски полк Априлци – Троян – Севлиево“ и Министерството на отбраната, с подкрепата на Музея на народните художествени занаяти и приложните изкуства в Троян и община Троян, на 13-14 септември т.г. в Културно-информационният център в Троян се проведе научна среща на тема „Пътят към Ньой – края на българския национален идеал“.

В продължение на два дни, на 13 и 14 септември под председателството на проф. Пламен Павлов бяха представени 15-тина научно-исторически доклади предимно с военно-историческа тематика и с особен акцент върху 100-годишнината от Ньойския договор. Участваха учени от БАН, уредниците на музеите от Троян, Ловеч и Омуртаг, офицери от запаса и от Военно-географския център в Троян. В паузите и по време на дискусиите се поставиха интересни въпроси по националните проблеми в миналото и днес.

В края на първия работен ден бе представена фотодокументалната изложба „Погромът в Босилеградско 15-16 май 1917г.“ от нейния автор доц. Ангел Джонев и председателят на КИЦ „Босилеград“ Иван Николов.

Любезните Троянски домакини впечатлиха гостите си с приятно посрещане и тържествена вечеря.

На края на срещата участниците бяха приети от директора на Музея на народните художествени занаяти и приложните изкуства – Троян г-жа Елеонора Авджијева. Всички с голям интерес разгледаха шедьоврите на Троянската керамика и се запознаха с богатото културно-историческо наследство на Троян.

Поезията и духовната дипломация на Едвин Сугарев в Ниш

В рамките на тазгодишния Нишвил джаз фестивал, на 9 август вечерта, на една от откритите сцени в Нишката крепост, се проведе поетичен перформанс на превода на сръбски език на стихосбирката „Скрити сетива“, от Едвин Сугарев.

С изключение на отделни стихове в превод на сръбски език от Мила Васов, това е първата преведена на сръбски език книга на Едвин Сугарев в превод на Велимир Костов. Книгата бе представена от Верица Новаков главен редактор в Нишкия Културен център.

Според българската литературна критика, Едвин Сугарев е един от най-добрите съвременни български поети. Неговата поезия е отражение на вътрешната му духовна свобода. Тематично, стиховете му са посветени на вечните теми за любовта и смъртта, за времето и вселената, за човека и съществуването му. Будистката и зен-будистката философия примесена със западно-европейската култура към която самият той принадлежи, придава особен начин на писане и расъждаване за екзистенциалното, за разрухата и забравата, за маските и лицата, за безсилието, за величието на любовта, за смъртта и следите които оставяме в живота. Емоционалното осъзнаване на краткотрайния ни земен престой е предусловие за неговото пълноценно изживяване.

Освен поет, Едвин Сугарев е и критик, публицист, литературен историк и издател. Има богат творчески опус. Автор е на трийсетина стихосбирки, един роман, една книга с фрагменти, четири литературно-исторически и критически книги, осем книги с публицистика, четири книги с приказки и стотици статии в периодичния печат. Негови книги са издавани в САЩ, Франция и Унгария. Превеждан е на английски, немски, френски, унгарски, чешки, италиански, френски, турски, японски, хинду и на други езици. Редактор е на самиздатското сп. „Мост“, дълги години е главен редактор на в. „Литературен вестник“. Работил е дълго време в Института за литература при БАН, а след това е доцент в Нов български университет. Участник и двигател на промените в България, три пъти е правил гладни стачки с които е отстоявал позиции. След промените в България е бил народен представител в три мандата, а също и посланик в Монголия и Индия.

В момента е генерален консул в Генералното консулство на Р България в Ниш. Като общественик, народен трибун и човек на духа, той въпреки деликатността на дипломатическата мисия, не само не можа да остане безучастен към тежката съдба на българското малцинство в Западните покрайнини, но и активно се включи в културния и обществен живот на българското малцинство. Верен на себе си и чужд на ведомствените схеми, Едвин Сугарев смело публично отстояваше правата и интересите на българското малцинство и често влизаше в спорове с консервативните и ретроградни сили които не само спъват културното и духовно развитие на българите в Западните покрайнини, но и застрашават екзистенцията им.

Известни са неговите публични реакции по повод честването на 100 годишнината от Топлишкото въстание, безумното канонизиране на „20 000 сурдулишки мъченици“, от страна на Сръбската православна църква, протестите срещу униженията на българските вицепрезидентки Маргарита Попова и Илиана Йотова от страна на босилеградският кмет, намесата му при задържането на българските лекари в Босилеград, при арестуването на паметните плочи на жертвите

на Босилеградския погром от 15-16 май 1917г., публичните му реакции за безумията на босилеградския кмет и пр.

С това, разбира се, не искам да омаловажа труда който положи българската дипломатическа мисия в Сърбия като цяло през последните години да облекчи и промени положението на българското малцинство в Западните покрайнини. Средствата на дипломацията се оказаха недостатъчни там където от двете страни на масата не се говори с един език и не се споделят еднакви ценности. Инертността на сръбското общество и специално нашата местна инертност ни изиграха лоша шега.

Оределите интелектуални драскачи на българското малцинство, не можаха да осъзнаят това, което Едвин Сугарев правеше за българската култура, за свободата на словото и куража който се опита да ни вдъхне по време на своя престой в Ниш. Кураж да се освободим от натрапената ни роля на послушни поданици, да отстояваме себе си и да бъдем непримирими, свободни и активни граждани.

Иван Николов

Скривена чула	Едвин Сугарев		
поетски перформанс			
Учествувају: Верлица Новаков Велимир Костов			
09.08 20:00 h Jazz and Book's Session Stage Nisville Festival			

ИМА ЛИ ВИИИИ?

Бог да чува, Бог да пази,
 каква църно чудо ни налази!
 По-гженабет кмет,
 във нашия вилает
 досега не е имало.
 Знал е за тая пуста
 общинска баница,
 та прогони децата от Божица
 до Караманица
 през старата граница,
 през девет царства в десето
 отидоха на гурбет -
 ебати и късмет!

Майките им плачат,
 и през сълзи проклинат:
 да му се не чуе името,
 да му се затри семето,
 и на него и на тия над него,
 и на тия що бляят по него
 и гласуват с мъртви души,
 за по една стотачка
 на разведена метачка,
 да се лъжат, да се маят,
 и мандата да му траят.
 Проклети да са и тия
 служителите на БИА,
 гето играят в драмата
 по сценария на
 Гарашанин програмата.
 Дагоха на кмета власт,
 и за нас,
 няма спас.

Продаде земята ни на метър,
 на литър водата,
 и цветните метали,
 и горите изгори,
 и кравите изби -
 само за тия народни пари -
 във джигеро да го попари!
 За наркотиците на Гъцигъц,
 реките за ВЕЦ-ове продаде,
 и всичко до стотинка окраде.
 Зелници се ненаяге
 верицата му крадлива,
 знал е за айгучина,
 и за селски галавери -
 за нищо друго го не бива!

И реката, и земята,
 и тревата, и въздуха
 със олово ни отрови,
 ама закон го не лови!

Хората се чудят и тълкуват -
 дали от Господ не му пука,
 или са му стиснали ташаците
 та да води еръчка политика
 „българин да не остане тука“!
 На изборите за кмет
 сто ченгета са на крак,
 директива да изпълнят
 и да го назначат пак.
 От северната държава,
 туристи с автобуси

се редят на опашка,
 бюлетините да пуснат,
 да си хапнат, да си пийнат
 и кметско хоро да друснат.
 Ако живите не стигат -
 мъртвите от гробовете вдигат
 в урните да пускат листи,
 обещал им е на Задушница,
 гробището да очисти!

Изборджийски шменти
 със фалшиви документи,
 и подменяне на бюлетини
 по чукари и долини,
 купуване на гласове
 със бюджетни пари,
 дава сливови фиданки
 и разсаг за руски джанки,
 пенсионери стажанти назначава,
 само работа да става.
 Пее Титовите песни,
 раздава цимент и маркучи,
 за корита и за чешми,
 а при згога кара вода
 с цистерна на народа,
 иначе няма власт,
 без сиромашки глас!
 Стефан и Невена редовно
 на изборите ядат бой,
 а той,
 пред циганите пог строй,
 до зори със зурни и тъпани
 пог прозореца
 им свирят турбофолк кючек
 и общински хубавици,
 тресат задници и цици -
 точно по табиеца
 на кмета.

Думбазите го целуват
 и със бира го заливат,
 че той ще им даде
 от държавното да се краде!
 Попа молебен му служи,
 и с кандилото го кади -
 дявола да му извади
 от душата и главата.
 Владиката пък го кани
 насаме във одаята,
 здравата да го нагости
 след Великите пости.

И така в новото столетие
 вече второ десетилетие,
 сатаната на кмета
 през глава го премета,
 по селските соборища
 и не дава да се каже нито дума,
 а Краището пустее ли, пустее,
 сякаш е минала чума.

Самотата го преследва
 и по мегданите селски,
 ИМА ЛИ ВИ, силно крещи,
 но ехото - зловещо мълчи.

ISSN 2217-7647
9 772217 764006